

Kaavin kunta

Laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma

2022–2025

Sisällys

1	Johdanto	6
1.1	Laaja hyvinvointikertomus, hyvinvointityön rakenne ja kuntalaisten odotukset	6
1.2	Hyvinvointityön johtaminen, seuranta ja raportointi	8
2	Kuvaus toimintaympäristöstä	10
2.1	Kaavi elinvoimainen kunta	10
2.2	Väestöennuste, koulutasomittaus (koulutustasomittain), koulutuksen ulkopuolelle jääneet, työlliset ja työttömät.....	15
2.3	Ympäristö ja turvallisuus (tieliikenneonnettomuudet, pelastustoimen vasteajat, ilmoitetut rikokset)	18
	Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta kohden	18
	Henkilövahinkoon johtaneita tieliikenneonnettomuuksia	19
	Pelastustoimen vasteajat.....	19
2.4	Vapaa-aika, osallisuus ja kolmas sektori	20
2.4.1	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa	20
2.4.2	Vaikutusten ennakkoarviointi (EVA) Kaavilla	23
2.4.3	Liikunnan edistäminen Kaavilla.....	25
2.4.4	Asiakasraadit ja foorumit / osallisuus	26
2.4.5	Kulttuurin edistäminen – TEA, pistemäärä	26

3	Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi	28
3.1	Lapset.....	28
3.1.1	Varhaiskasvatuksen piirissä olevat lapset.....	29
3.1.2	Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat vastaavan ikäisestä väestöstä	29
3.1.3	Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)	30
3.1.4	Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0–17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)	31
3.1.5	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet Kaavilla.....	31
3.1.6	Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista	32
3.1.7	Kasvatus- ja perheneuvolan asiakkaat.....	33
3.1.8	Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0–17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä	34
3.1.9	Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0–12-vuotiasta	35
3.1.10	Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista	35
3.1.11	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista.	37
	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista	37
3.1.12	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-indikaattori	37
3.1.13	Ylipainoppilaista, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista %/maakunta.....	38
	Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista.....	38
3.1.14	Ylipaino, skaalattu HYTE-indikaattori	38
	Ylipaino, skaalattu HYTE-indikaattori.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.

3.1.15	Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista	39
3.1.16	Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit.....	40
3.1.17	Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	40
3.1.18	Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista	41
3.1.19	Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus.....	42
3.2	Nuoret.....	43
3.2.1	Nuorisotyöttömät, % 18–24-vuotiaasta työvoimasta.....	44
3.2.2	Toimeentulotukea saaneet 18–24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	44
3.2.3	Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 18–20-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)	45
3.2.4	Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16–24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	45
3.2.5	Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15–64-vuotiaista	46
3.2.6	Toimeentulotukea saaneet 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	46
3.2.7	Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	47
3.2.8	Rikoksista syyllisiksi epäillyt 18–20-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä.....	48
3.3	Työkäset	49
3.3.1	25–64-vuotiaista kaavilaisista työkyvyttömyyseläkettä saavat	49
3.3.2	Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	49

3.3.3	Toimeentulotukea saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä.....	50
3.3.4	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä.....	51
3.3.5	Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25–64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä.....	51
3.3.6	Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25–64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä.....	52
3.4	Ikääntyneet.....	53
3.4.1	Säännöllisen kotihoidon 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, joilla 90 tai enemmän kotihoidon käyntiä kuukaudessa % vastaavan ikäisistä asiakkaista	54
3.4.2	Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä	55
3.4.3	Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä.....	56
3.4.4	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavanikäistäistä	57
4	HYTE-kerroin.....	58
5	Johtopäätös, mihin kiinnitettävä huomiota jatkossa.....	65
6	Hyvinvointisuunnitelma vuosille 2022–2025	61
LUKU.		63
Lähteet		68
Liite 1		69

1 Johdanto

1.1 Laaja hyvinvointikertomus, hyvinvointityön rakenne ja kuntalaisten odotukset

Hyvinvointikertomus on kokoava kuvaus Kaavin kunnan asukkaiden hyvinvoinnin tilasta, sen haasteista, eroista hyvinvoinnissa ja terveydessä sekä työvälina tavoitteiden kohdentamisessa ja toiminnan rakenteiden kuvaamisessa. Perustuslain (731/1999) mukaan julkisen vallan tehtävä on tarjota jokaiselle yhtäläiset edellytykset terveeseen elämään.

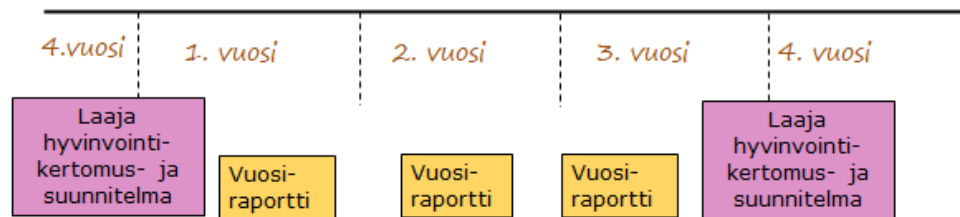
Kuntalain mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan perustehtävä. Terveystenhoitolaki (30.12.2010/1326 § 12) ja sote-järjestämislain § 6 mukaan kunnan on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä kunnanvaltuustolle vuosittain. Lisäksi kunnan on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi ja kunnan on nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho. Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet.

Kaavin kunnan hyvinvointikertomuksessa kuvataan asiat hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen näkökulmasta. Laaja hyvinvointikertomus laaditaan valtuustokausittain (Terveystenhoitolaki). Se on eri hallintoalojen asiantuntijoiden, kolmannen sektorin ja seurakunnan kanssa yhteistyössä koottu asiakirja. Sitä voidaan käyttää johdon työvälina, poliittisen päätöksen teon tukena sekä strategiatyön ja suunnittelun pohjana. Tavoitteena on juurruttaa hyvinvointityö osaksi normaali arkea. Tässä laajassa hyvinvointisuunnitelmassa on huomioitu myös lastensuojelulain 12 § edellyttämä lasten- ja nuorten hyvinvointi- ja ikääntyneiden toimintakyvyn- (612/2021) 6§:n mom.) sekä ehkäisevän päihdetyön suunnitelma. Lisäksi kuvataan Kaavin kuntastrategia sekä kehittämisohjelmat.

Tämä raportti on tuotettu yhdessä kunnan hyvinvointityön koordinoinnista vastaavan johtoryhmän, hyvinvointikoordinaattorin ja säännöllisesti kokoontuvan monialaisen hyvinvointiryhmän kanssa. Hyvinvointikertomuksen valmisteluun on osallistunut kuntalaiset, kolmas sektori, yritykset, henkilöstö ja luottamusmiehet. Tavoite on kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä rakenteiden kehittämisestä. Kunnan on seurattava asukkaistensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Hyvinvoinnin edistäminen on kaikkien kuntalaisten asia ja työ on osa jokapäiväistä toimintaa poikkihallinnollisesti. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä ehkäisevä työ ovat oleellinen osa myös Kaavin kunnan strategiaa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE-työ) on ehkäisevää toimintaa kunnassa Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteena on kansansairauksien ehkäisy, toimintakyvyn edistäminen, tapaturmien vähentäminen, syrjäytymisen ehkäisy, hyvinvoinnin ja terveyden ylläpito sekä osallisuuden lisääminen. Kuntalain (410/2015) mukaan kunnan perustehtävään kuuluu asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen kestävän kehityksen periaatteet huomioiden.

Kerran valtuustokaudessa tehdään laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma = hyvinvointikertomus; hyvinvoinnin nykytilan kuvaus ja edellisen valtuustokauden ajalta mitä tehty hyten painopisteiden ja tavoitteiden eteen (vanha valtuusto hyväksyy) ja hyvinvointisuunnitelma; suunnitelma hyvinvointivajeiden korjaamiseksi seuraavalle valtuustokaudelle (=tavoitteet, toimenpiteet, mittarit, vastuut) jonka hyväksyy uusi valtuusto

VALTUUSTOKAUSITTAIN TOISTUVA SYKLI

Kerran vuodessa tehdään vuosi-raportti (-> tilinpäätökseen) = miten hyvinvointitavoitteissa on edetty tilastojen valossa, mitä on tehty hyvinvointitavoitteiden edistämiseksi. Tarvittaessa tarkennetaan hyvinvointitavoitteita ja toimenpiteitä

Kaavin kuntastrategia 2022–2025:

Kaavi on hyvään elämään ja yrittäjäystävällisyyteen panostava kunta, jonka menestys perustuu kuntalaisten kuulemiseen, huomioimiseen ja rajat ylittävään yhteistyöhön.

Valtuustokauden (2021–2025) päätavoitteet:

1. Kunta käy aktiivista ja avointa vuoropuhelua kuntalaisten kanssa
2. Kaavi tulee tunnetuksi liikuntapitäjänä
3. Kunnassa tuetaan yhteistä hyvää tuottavaa yhdistystoimintaa
4. Kaavista Pohjois-Savon yrittäjäystävällisin kunta 2024
5. Panostetaan lasten kasvatukseen varhaiskasvatuksesta 2. asteelle
6. Kaaville on helppo muuttaa
7. Kunnan työntekijät voivat hyvin ja viihtyvät työssään
8. Kuntatalous on vahvistunut ja tilinpäätökset ovat ylijäämäisiä
9. Luottamus ja psykologinen turvallisuus ovat lisääntyneet valtuustotyössä
10. Kunnasta viestitään tavalla, josta kuntalaiset voivat olla ylpeitä

1.2 Hyvinvointityön johtaminen, seuranta ja raportointi

Kunnan hyvinvointityön koordinoinnista vastaa kunnan johtoryhmä yhdessä poikkihallinnollisen sekä säännöllisesti kokoontuvan hyvinvointiryhmän kanssa. Johtoryhmän tukena työskentelee hyvinvointikoordinaattori, jonka tehtävä on valmistella asioita hyvinvointiryhmän käsiteltäväksi ja koordinoida kunnan eri toimijoita hyvinvointityön edistämiseksi.

Kaavin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seuranta tapahtuu vuosiraportin muodossa, jonka tiivistelmä liitetään osaksi tilinpäätöstä. Vuosiraportissa tarkastellaan Hyvinvointisuunnitelmaan kirjattujen tilastojen kehitystä ja mitä toimenpiteitä eri toimijat ovat toteuttaneet tavoitteiden edistämiseksi.

Kunnan asiakirjat ja suunnitelmat:

- Kaavin kuntastrategia 2022–2025
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2017–2020
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2020–2023 sisältyy Kaavin kunnan Laajaan hyvinvointikertomukseen ja suunnitelmaan (Lastensuojelulaki 417/2007)

Kunnan ja hyvinvointialueen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, LS-laki 12§

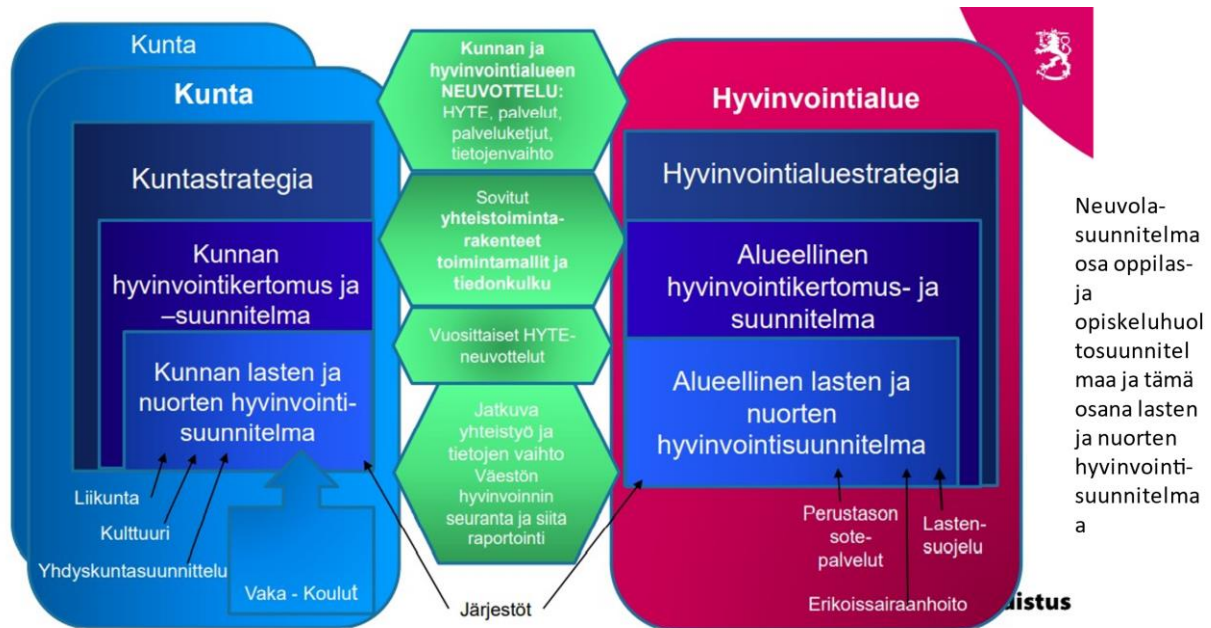
KUNTA

- Laatii lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskevan **lasten –ja nuorten hyvinvointisuunnitelman**
 - Hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa
 - Tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa
 - Otetaan huomioon talousarviota ja suunnitelmaa laadittaessa sekä kuntastrategiaa
 - On osa kunnan hyvinvointisuunnitelmaa
- Kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sisältää tiedot:
 - Lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta
 - Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista
 - Yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä sekä
 - Suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta.

HYVINVOINTIALUE

- Laatii lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi hyvinvointialueen toimintaa koskevan **alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman**
 - Hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa
 - Tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa
 - Otetaan huomioon talousarviota ja suunnitelmaa ja palvelustrategiaa laadittaessa
 - On osa hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmaa
- Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sisältää tiedot:
 - Lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta alueella
 - Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista alueella
 - Lastensuojelun tarpeesta hyvinvointialueella
 - Lastensuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta lastensuojelun palvelujärjestelmästä
 - Yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä sekä
 - Suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta.

Kunnan ja hyvinvointialueen on tehtävä yhteistyötä tässä pykälässä tarkoitettujen suunnitelmien laadinnassa siten kuin sosiaali ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 § ja 7 §:ssä säädetään.

Lähde Arja Ruponen, neuvotteleva virkamies, STM

- [Vanhustyön strategia 2017 - 2020](#)

- Ikääntyvän väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemisen toimintasuunnitelma 2020–2023 sisältyy Kaavin kunnan Laajaan hyvinvointikertomukseen ja suunnitelmaan (612/2021) 6 §:n 3 mom)

- Kotouttamisohjelma 2023–2024

- Ennaltaehkäisevän päihdetyön suunnitelma 2020–2023 sisältyy Kaavin kunnan Laajaan hyvinvointikertomukseen ja suunnitelmaan.

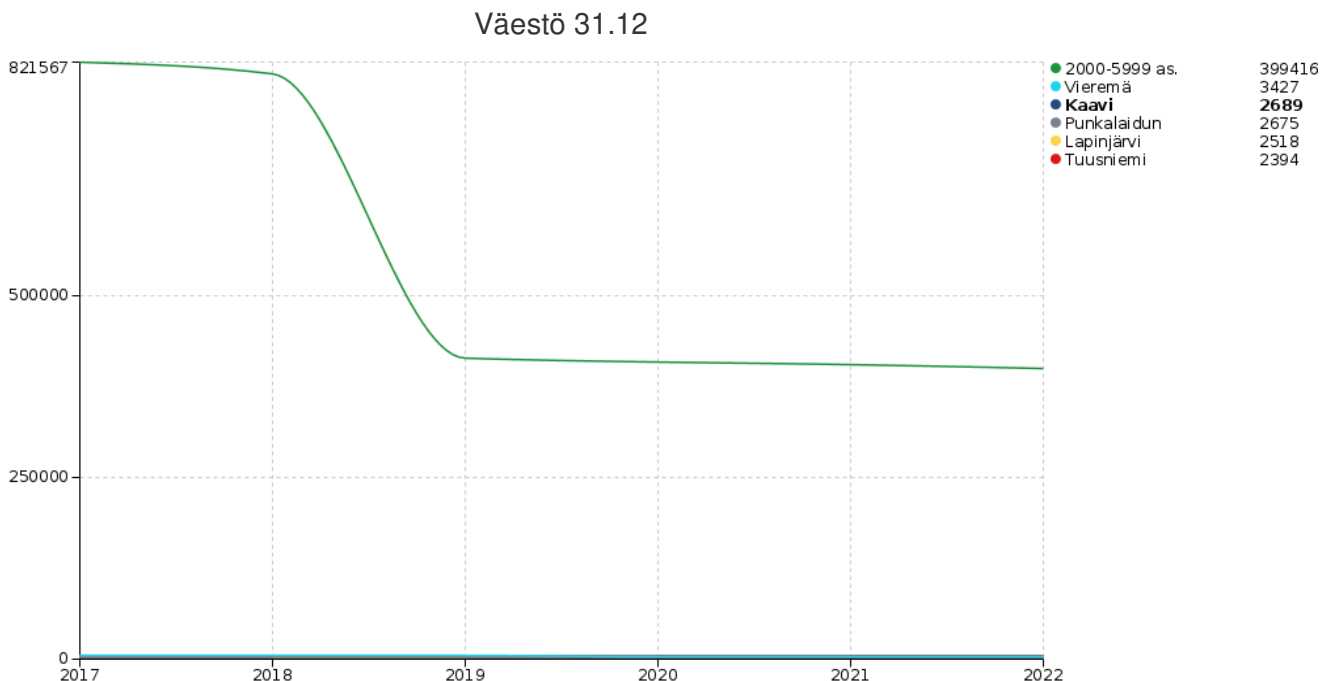
Kaavin kunnan hankkeita, jotka vaikuttavat hyvinvointiin ja terveyteen

- Tuumasta toimeen- hanke
- Työtä ideasta- hanke
- Pimeään taivaan hyödyntäminen osana vastuullisen matkailun kehittämistä – hanke
- Etsivä nuorisotyö
- Harrastamisen Suomen malli
- Esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävät toimenpiteet vuosille 2023–2024
- Varhaiskasvatuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2023–2024

2 Kuvaus toimintaympäristöstä

2.1 Kaavi elinvoimainen kunta

Kaavi on hyvään elämään ja yrittäjäystävällisyyteen panostava kunta, jonka menestys perustuu kuntalaisten kuulemiseen, huomioimiseen ja rajat ylittävään yhteistyöhön. Kaavi on tilastotarkastelussa tyypillinen ison kaupungin läheisyydessä sijaitseva kunta. Kaavin kunnassa asui vuoden 2022 lopussa 2 689 henkilöä. Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on 11,1 % ja yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä on 36,6 %. Kaavilaisista 0,1 % on äidinkieleltään ruotsinkielisiä. Kunnan asukkaista 1,4 % on ulkomaiden kansalaisia. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Kaavin kunnan asukasmäärä tulee vähenemään vuoteen 2040 mennessä noin 390 henkilöllä. Väestön keski-ikä Kaavilla on 52,1 vuotta. Työllinen työvoima jakaantuu seuraavasti: n. 12 % saa elantonsa maa- ja metsätaloudesta, n. 28 % jalostuksesta ja n. 58 % palveluista (v:n 2018 tiedot). Vuonna 2022 oli syntyneitä 12, kuolleita 55, tulomuuttajia 119 ja lähtömuuttajia 166. Väestön vaihtuvuus on vuosittain suurta, mikä haastaa sekä palvelutuotantoa, että myös juurtumista asuinkuntaan.

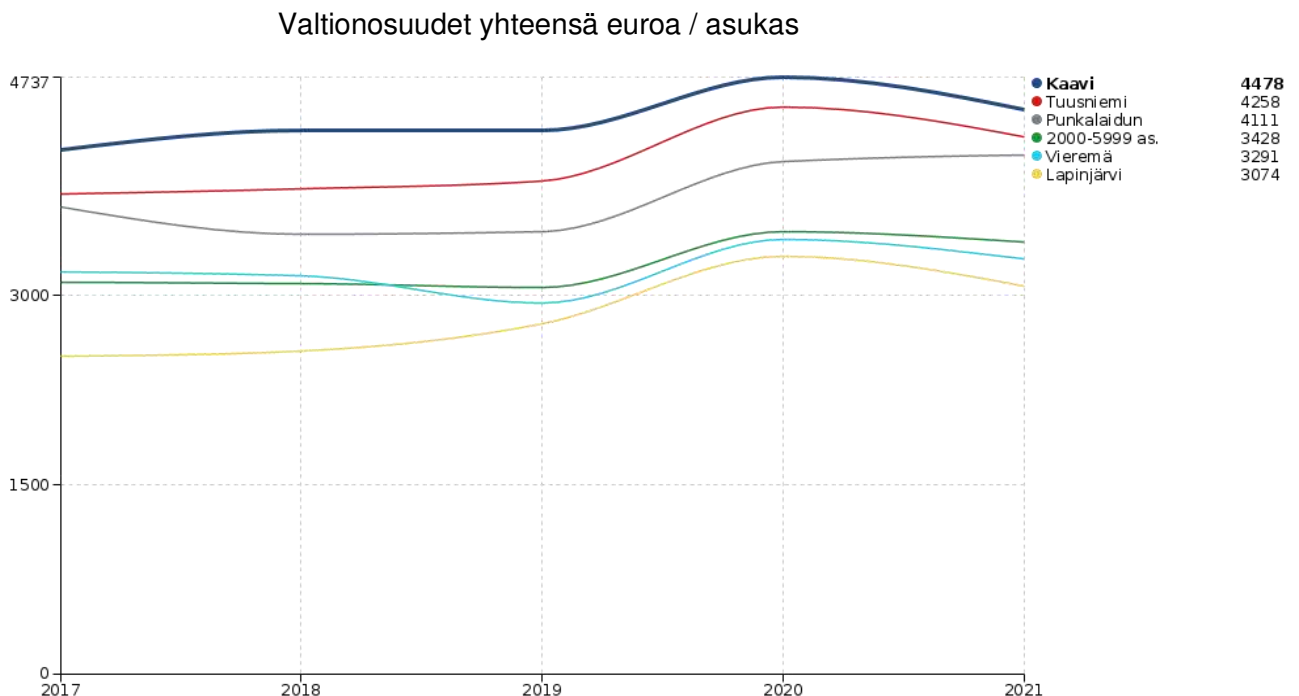

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä toimintakulut olivat n. 25,3 milj. euroa ja investoinnit 3,6 milj. euroa. Talousarviovuoden 2022 jälkeen Kaavin kunnan taseeseen jää kumulatiivista ylijäämää noin 0,95 milj. €. Talousarvio 2022 oli laadittu alijäämäiseksi noin 0,570 milj. €. Talousarvioon oli tehty muutoksia, joten muutosten jälkeen talousarvion arvioitiin olevan noin 0,670 milj. € alijäämäinen. Tilinpäätöksessä 2022 alijäämäksi muodostui kuitenkin noin 0,128 milj. €. Arvioitua parempaan tulokseen vaikuttivat lopulta olennaisesti ennakoitua suurempi verotulokertymä sekä Kysterin-kuntien lopullinen jäsenkuntakorvausten palautus. Toimintatuotot toteutuivat noin 77 prosenttisesti ollen noin 2,4 milj. €. Toimintatuotot olivat noin 0,7 milj. € arvioitua pienemmät. Toimintakulut toteutuvat 99 prosenttisesti ollen yhteensä 25,3 milj. €. Toimintakulut jäivät 0,3 milj. € alle arvioidun. Valtionosuudet talousarviovuonna olivat talousarvion mukaiset 12,4 milj. €. Verotulokertymä oli lähes 0,9 milj. € arvioitua suurempi ollen talousarviovuonna yhteensä noin 11,0 milj. €. Lainaa kunnalla oli 3 230 euroa/asukas.

Miltä Kaavin tilanne näyttää tilastojen valossa 2017–2022

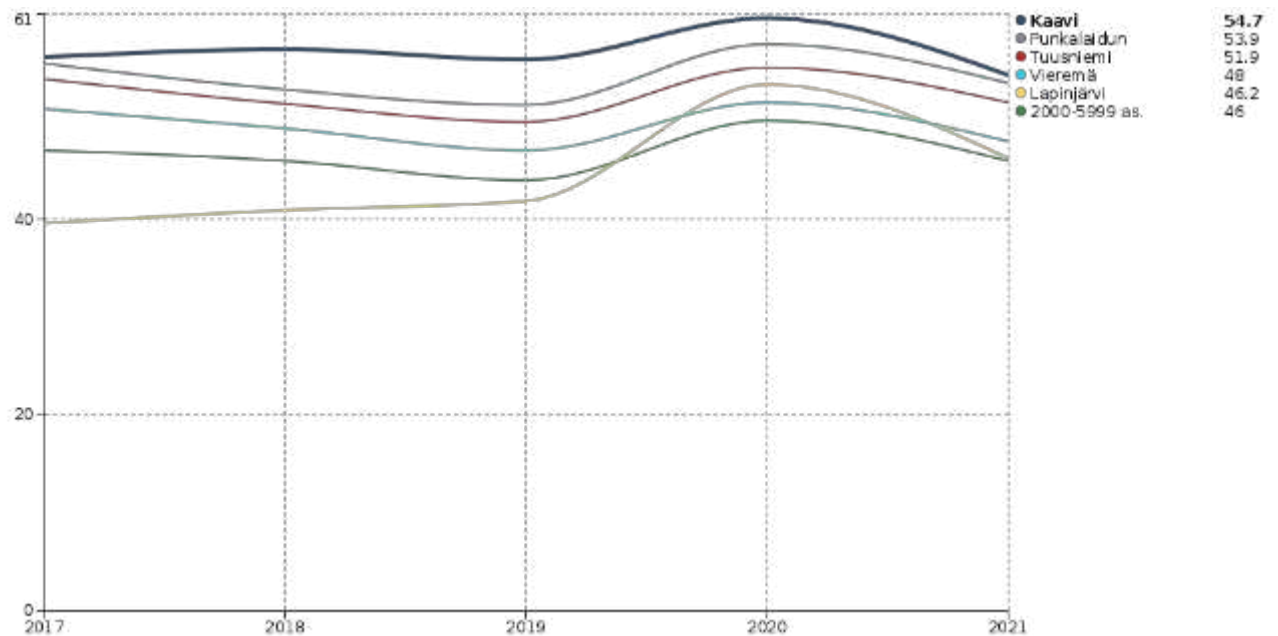
Vertailukunniksi hyvinvointikertomukseen valittiin väkilukunsa ja maantieteellisen sijaintinsa (läheisyys suuriin kaupunkeihin) perusteella Kaavia muistuttavat kunnat Vieremä, Lapinjärvi, Punkalaidun ja Tuusniemi. Lisäksi vertailukohteena ovat kaikki 2000–5999 asukkaan kunnat.

Valtionosuudet yhteensä euroa/ asukas on Kaavilla 4478 vuonna 2021 joka oli vertailukunnista suurin.

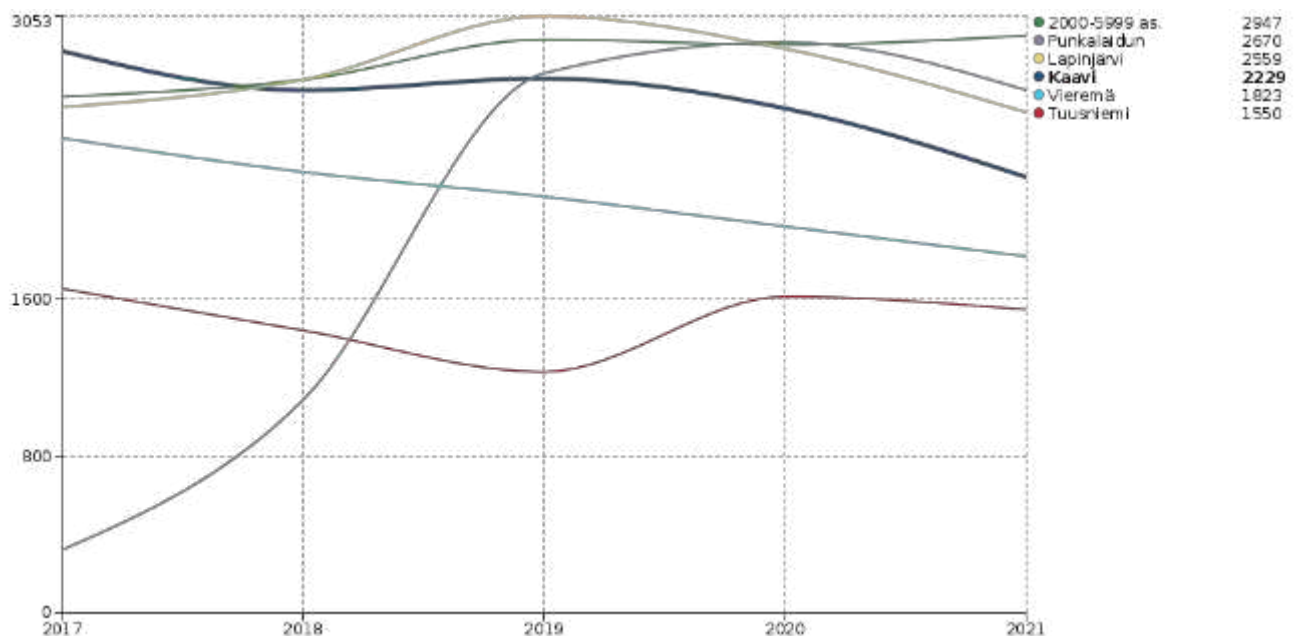
Valtionosuudet, % nettokustannuksista oli 54,7 % vuonna 2021, joka on suurin vertailukunnista ja kasvussa, mutta Sote-uudistuksen myötä valtionosuudet tippuvat Kaavilla vuonna 2024.

Valtionosuudet, % nettokustannuksista

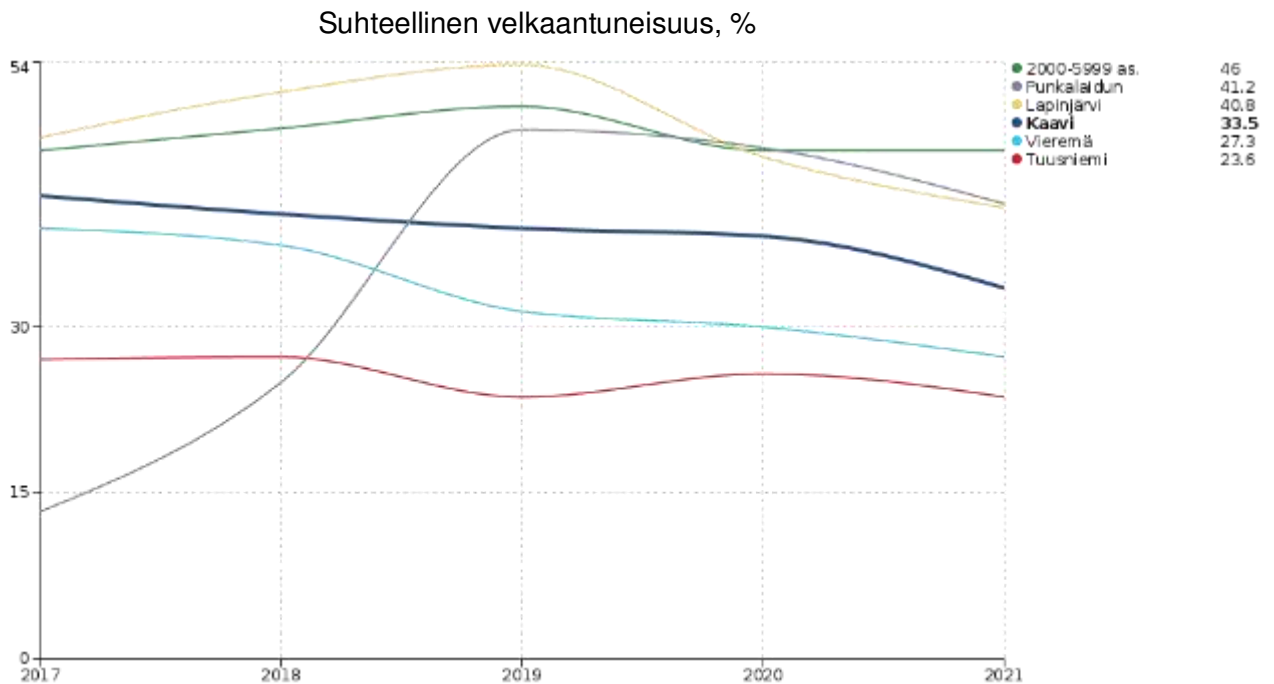

Lainakanta, euroa / asukas on keskimääräinen suhteessa vertailukuntiin, ollen 2229 € vuonna 2021 ja laskussa (2740 v.2019).

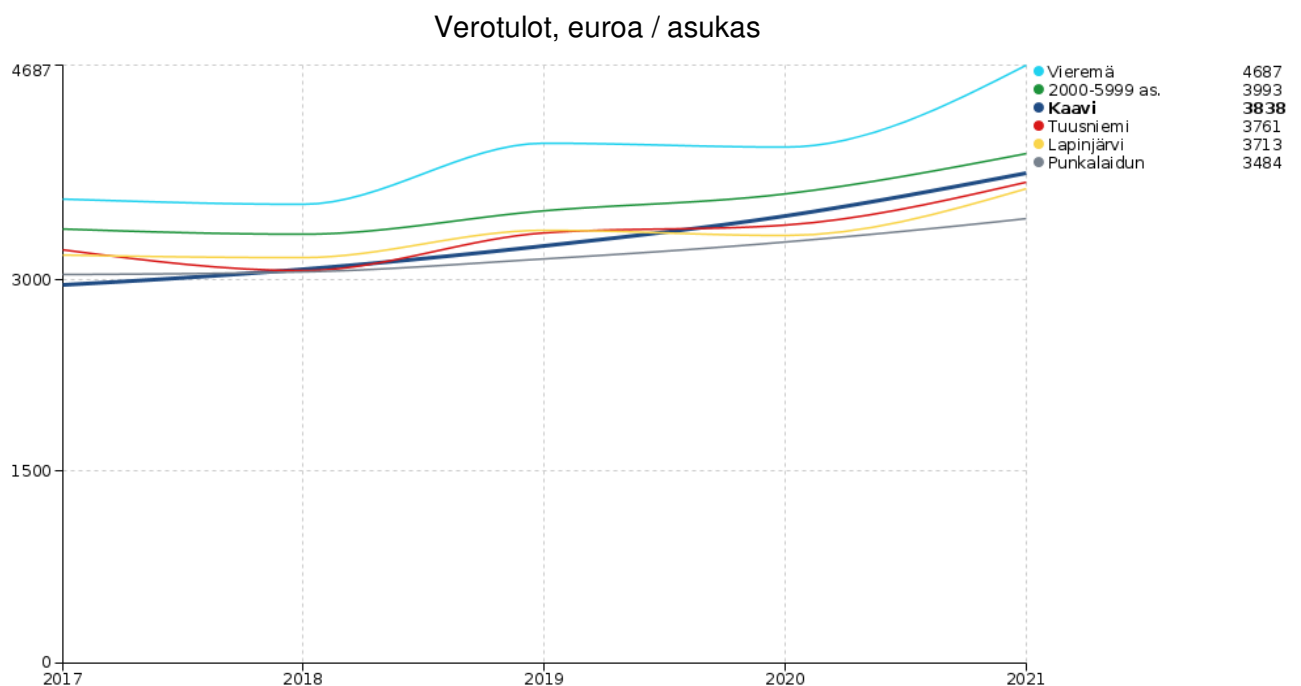
Lainakanta 31.12., euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus on keskimääräinen suhteessa vertailukuntiin ollen 33,5 % vuonna 2021 ja laskusuunnassa (38,9 % v.2019).

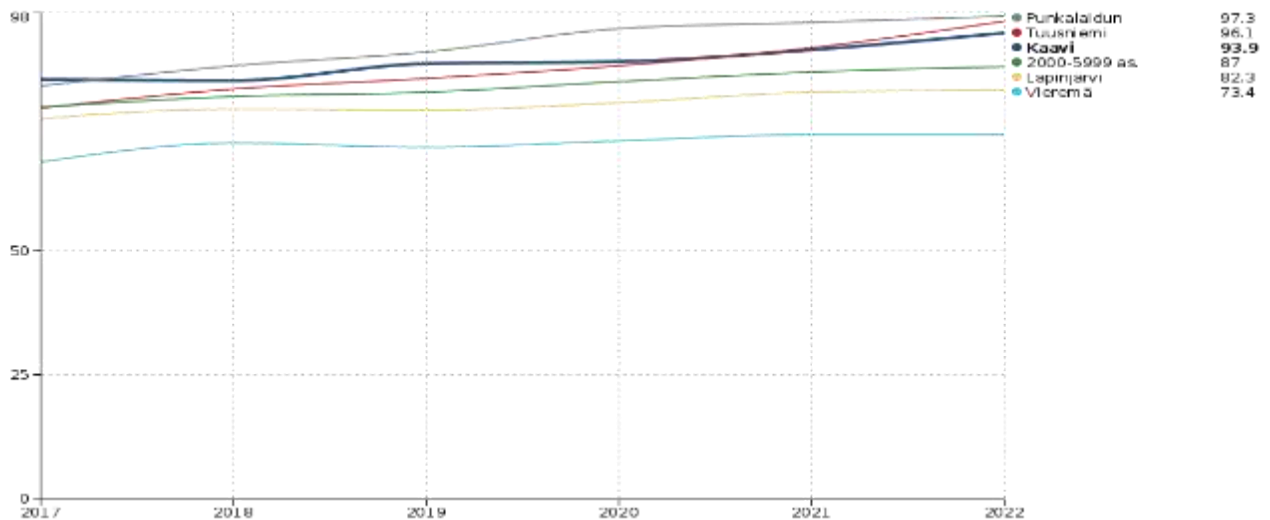

Verotulot, euroa/ asukas on keskimääräinen suhteessa vertailukuntiin ollen 3838 vuonna 2021. Verotulot, euroa/ asukas on ollut tasaisesti nousussa, ollen 3503 vuonna 2020 ja tilanne on keskimääräinen suhteessa vertailukuntiin.

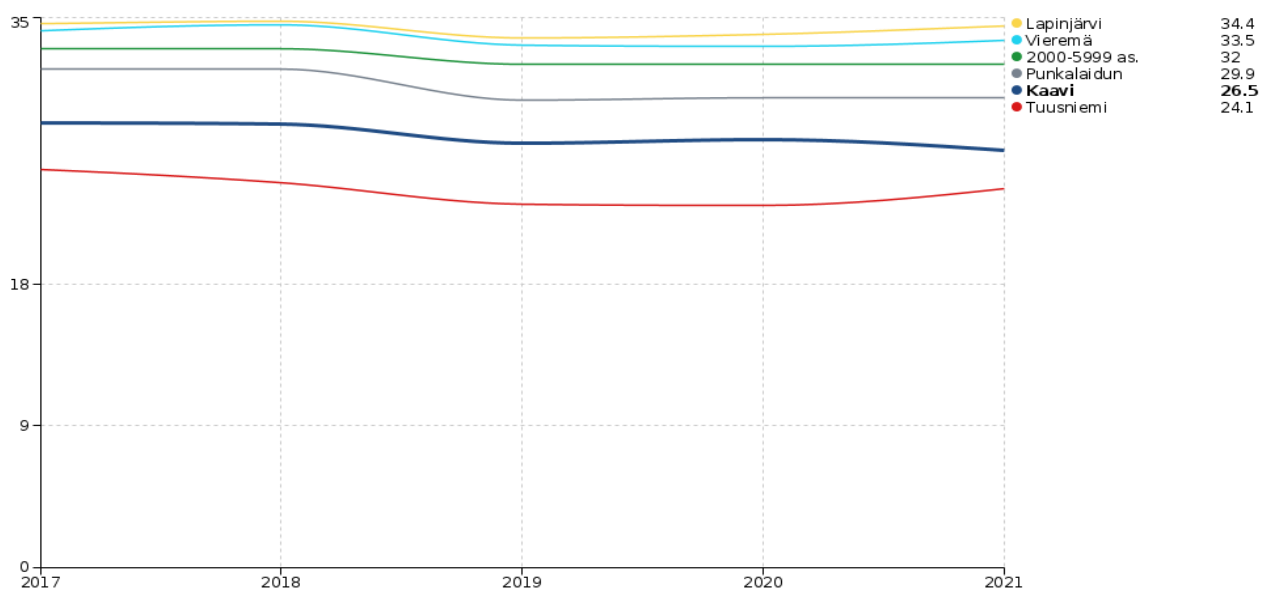
Huoltosuhde, demografinen on Kaavilla 93,9, joka on kolmanneksi suurin suhteessa vertailukuntiin (Punkalaidun 97,3) vuonna 2022 ja tasaisessa kasvussa. Demografinen (tai väestöllinen) huoltosuhde ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttänyttä on sataa 15–64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on.

Huoltosuhde, demografinen

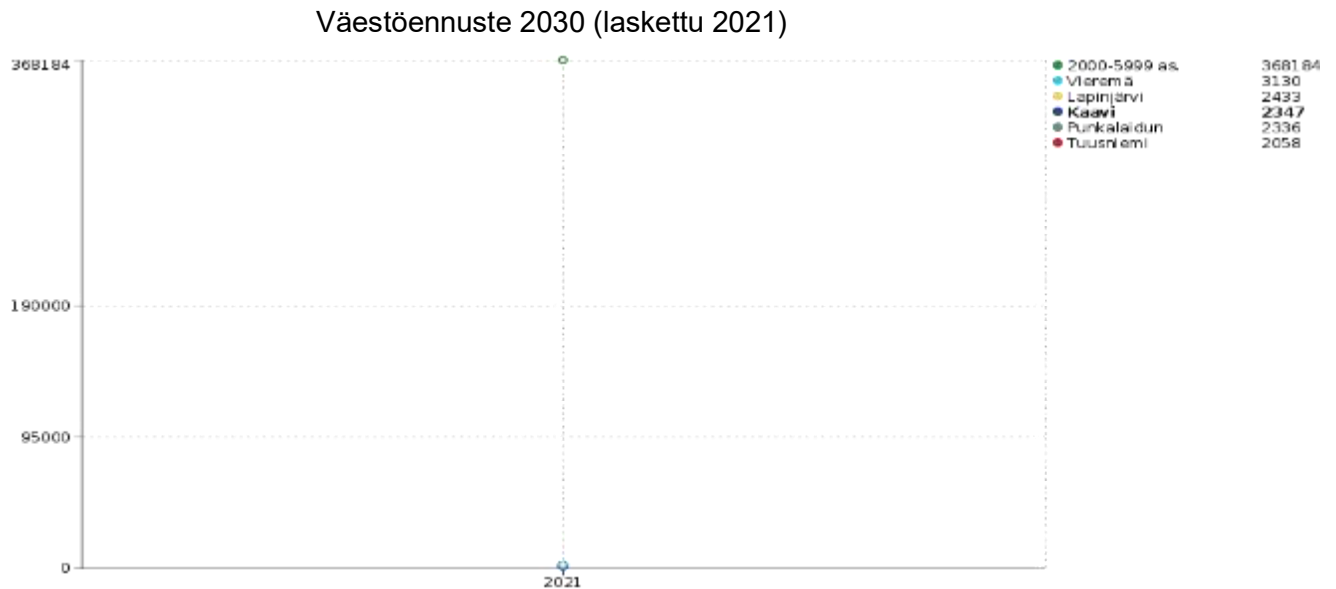
Lapsiperheitä, % perheistä on Kaavilla 26,5 % vuonna 2021, joka on toiseksi vähiten suhteessa vertailukuntiin. Tuusniemellä on 24,1 % lapsiperheitä perheistä. Yhden vanhemman perheitä Kaavilla on 20,6 % lapsiperheistä vuonna 2021, joka on keskimääräinen määrä suhteessa vertailukuntiin. Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista 48,3 %, joka on toiseksi suurin suhteessa vertailukuntiin (Lapinjärvi 34,4) vuonna 2021.

Lapsiperheitä, % perheistä

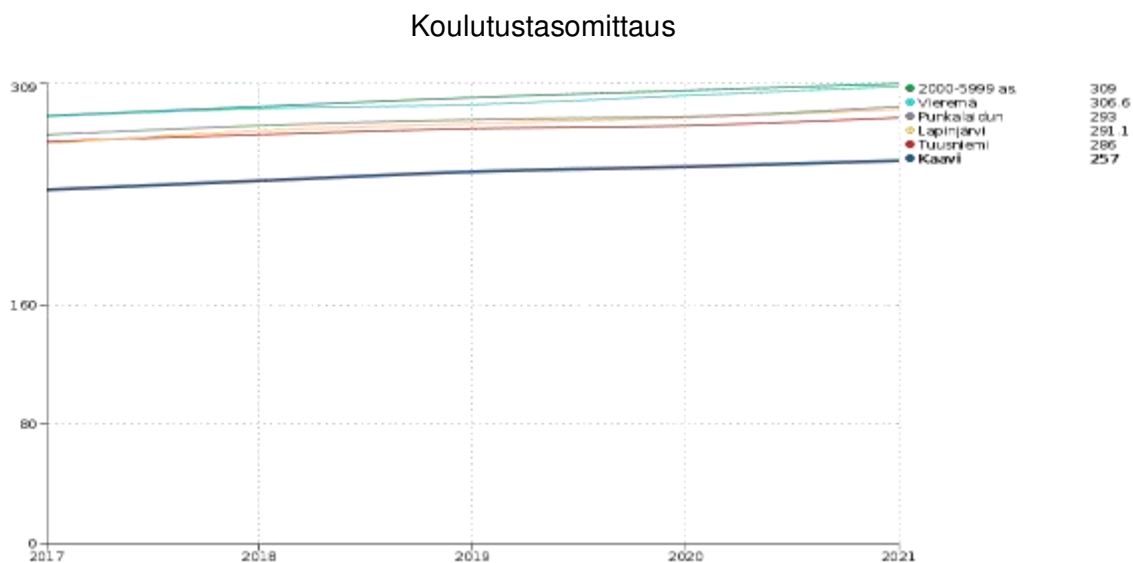

2.2 Väestöennuste, koulutustasomittain, koulutuksen ulkopuolelle jääneet, työlliset ja työttömät

Kaavin väestökehitys vuoteen 2021 ja ennuste vuoteen 2030. Kaavin väestöennusteen mukaan vuonna 2030 on 2347 henkilöä.

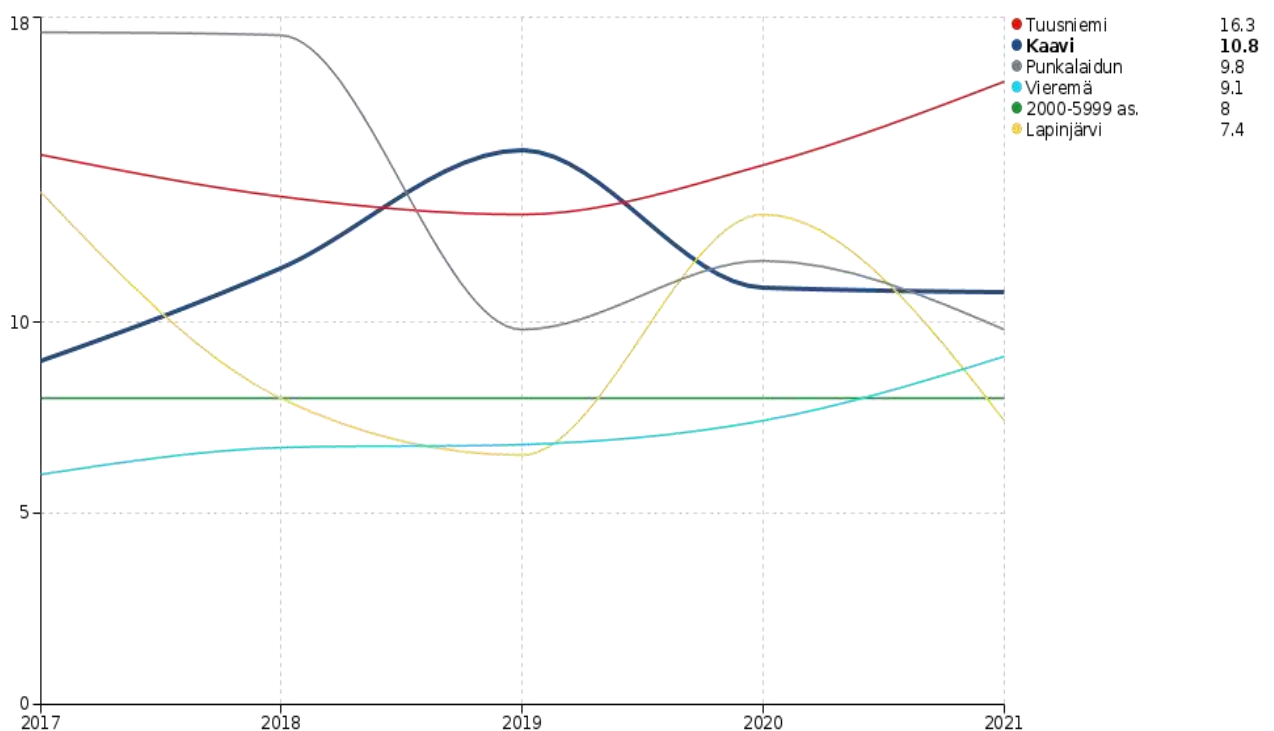
Koulutustasomittain ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettun korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti. Kaavin koulutustasomittain on 257, joka on pienin suhteessa vertailukuntiin (Vieremä 306,6,) vuonna 2021.

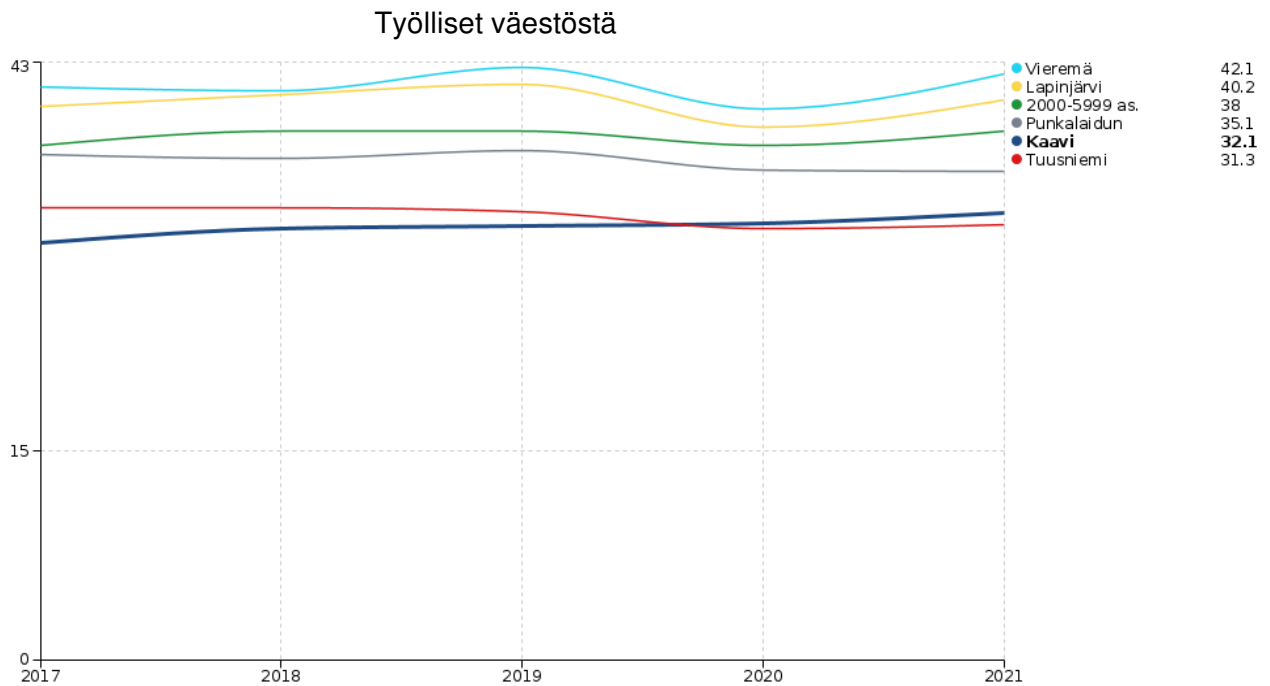
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä.

Kaavin koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat on 10,8 %, joka on toiseksi suurin vertailukuntiin (Tuusniemi 16,3 %) vuonna 2021. Koulutuksen ulkopuolelle jääneillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka ko. vuonna eivät ole opiskelijoita tai joilla ei ole tutkintokoodia eli ei perusasteen jälkeistä koulutusta. Kaavilla on havaittu, että yhteiskuntaan ja työelämään kiinnittyminen on vaikeampaa niille nuorille, jotka eivät peruskoulun jälkeen suorita toisen asteen koulutusta. Hyvinvointiongelmien tiedetään usein kasautuvan: peruskoulun jälkeistä jatkotutkintoa vaille jäävillä nuorilla on enemmän toimeentulon ja mielenterveyden ongelmia. Kaavilla yhtenä syynä koulutuksen ulkopuolelle jäämisessä voi olla nuoren päihteiden käyttö. Koulutuksen ulkopuolelle jääminen voi vastaavasti altistaa päihteiden käytön lisääntymiselle.

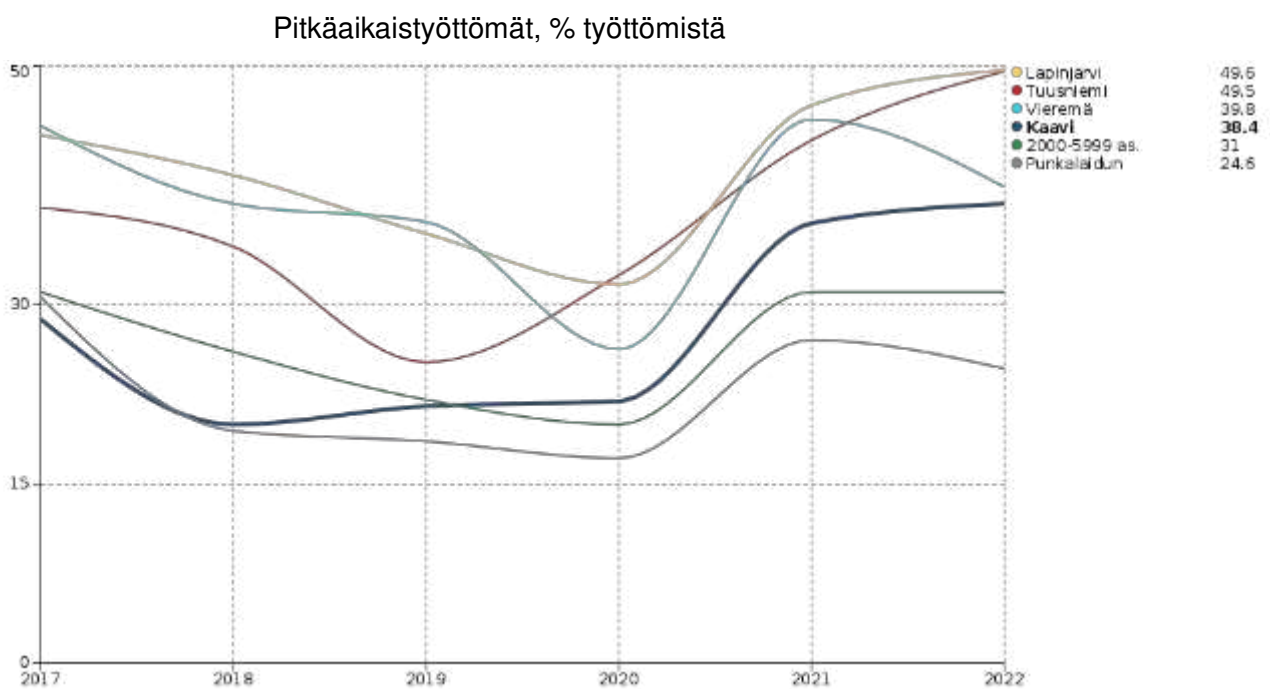
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Kaavilla työllisiä väestöstä 32.1 %, joka on toiseksi pienin vertailukuntiin (Vieremä 42,1) vuonna 2021.

Kaavin kunnassa on 10,8 % työttömiä työvoimasta, mikä on toiseksi suurin vertailukuntiin (Tuusniemi 11,9) vuonna 2022. Korona aiheutti nousun työttömien määrässä, mutta syksyllä 2021 on palattu hyvään suuntaan. Pitkäaikaistyöttömiä Kaavilla on 38,4 %, joka on keskiluokkaa vertailukuntiin (Lapinjärvi 49,6) vuonna 2022.

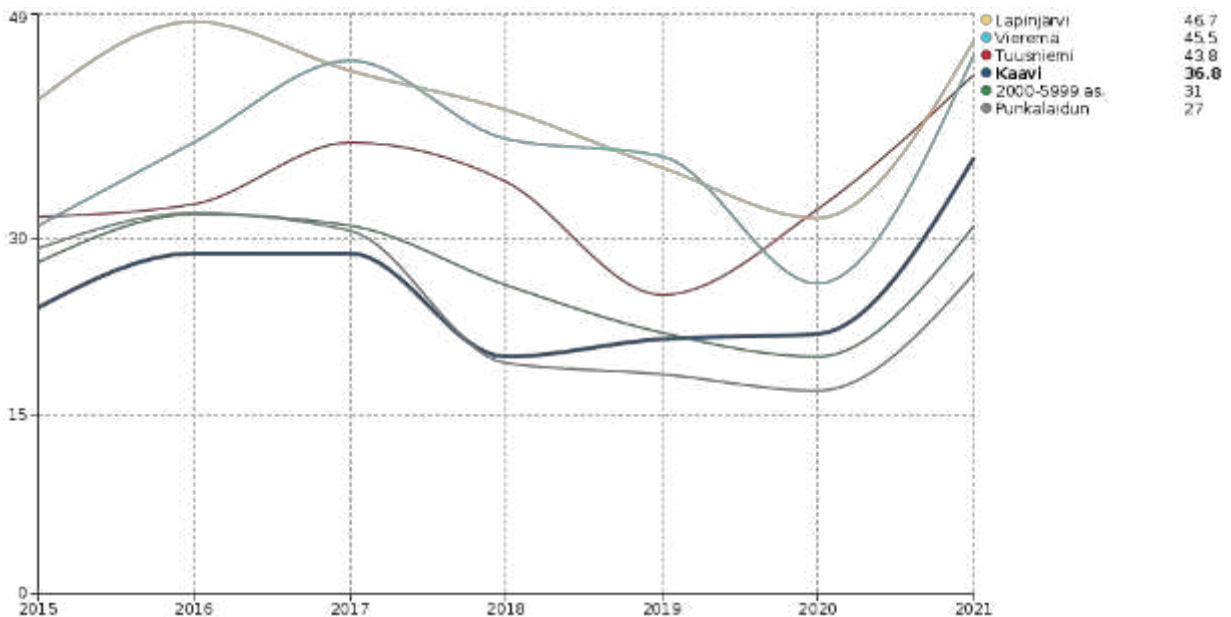

2.3 Ympäristö ja turvallisuus (tieliikenneonnettomuudet, pelastustoimen vasteajat, ilmoitetut rikokset)

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta kohden

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta kohden on Kaavilla 36,8 % vuonna 2021, joka on toiseksi vähiten vertailukuntiin. Lapinjärvellä on 46,7 %. Kaavilla määrä ollut kasvussa viimevuosina. Kyseessä ovat sellaiset väkivaltarikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista ei tule poliisin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Väkivaltarikostilastoissa tapahtuvat muutokset heijastavat suurelta osin päihteiden käytössä tapahtuvia muutoksia. Henkirikoksista 80 %:iin on arvioitu liittyvän päihteiden käyttöä. Pahoinpitelyrikoksiin syylliseksi epäillyistä (2005) lähes 70 % oli päihteiden vaikutuksen alaisina ja vastaava luku ryöstörikoksissa oli 56 %. Väkivaltarikoksiin sisältyvät murhat ja tapot sekä henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset.

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta kohden

Henkilövahinkoon johtaneita tieliikenneonnettomuuksia

Henkilövahinkoon johtaneita tieliikenneonnettomuuksia on Kaavilla tapahtunut vuosien 2017–2021 välillä keskimäärin vain yksi vuodessa. Väkilukuun suhteutettuna Kaavilla on tapahtunut tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksia Pohjois-Savon kunnista kaikista vähiten. Lisäksi koko maan tilastoihin verrattuna Kaavilla tapahtuu huomattavan vähän tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksia, noin 40/100 000 asukasta kohden (koko maan keskiarvo noin 70/100 000 asukasta kohden). Vuosien 2012–2016 välillä Kaavilla tapahtui keskimäärin kolme tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuutta vuosittain, joten onnettomuudet ovat vähentyneet kahdella kolmasosaa. Vuosien 2012–2021 aikana Kaavilla on tapahtunut vain yksi kuolemaan johtanut tieliikenneonnettomuus, vuonna 2014. Kaavilla tieliikenteen onnettomuuksien henkilövahingoissa korostuvat jalankulkijoiden sekä 35–44-vuotiaiden ja yli 65-vuotiaiden osuus, jotka ovat selvästi Pohjois-Savon ja koko maan tilastoja korkeampia. Vuosien 2017–2021 välillä Kaavilla ei ole tilastoitu yhtäkään polkupyöräilyyn, mopoiluun tai moottoripyöräilyyn liittyvää henkilövahinkoihin johtanutta tieliikenneonnettomuutta. Kaavin kunnan alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle keskimäärin noin 0,5 miljoonan euron vuosittaiset kustannukset, josta kunnan osuus on noin 0,1 miljoonaa euroa vuodessa.

Pelastustoimen vasteajat

Kaavi kuuluu Pohjois-Savon pelastuslaitokseen. Alueorganisaation ansiosta pelastustoiminta tehostui, kun pelastusmuodostelmia ja päällystötasoista henkilöstöä hälytetään lähimmiltä paloasemilta. Kuntarajoilla ei nykyään ole mitään merkitystä - apu tulee sieltä mistä se on nopeimmin saatavissa.

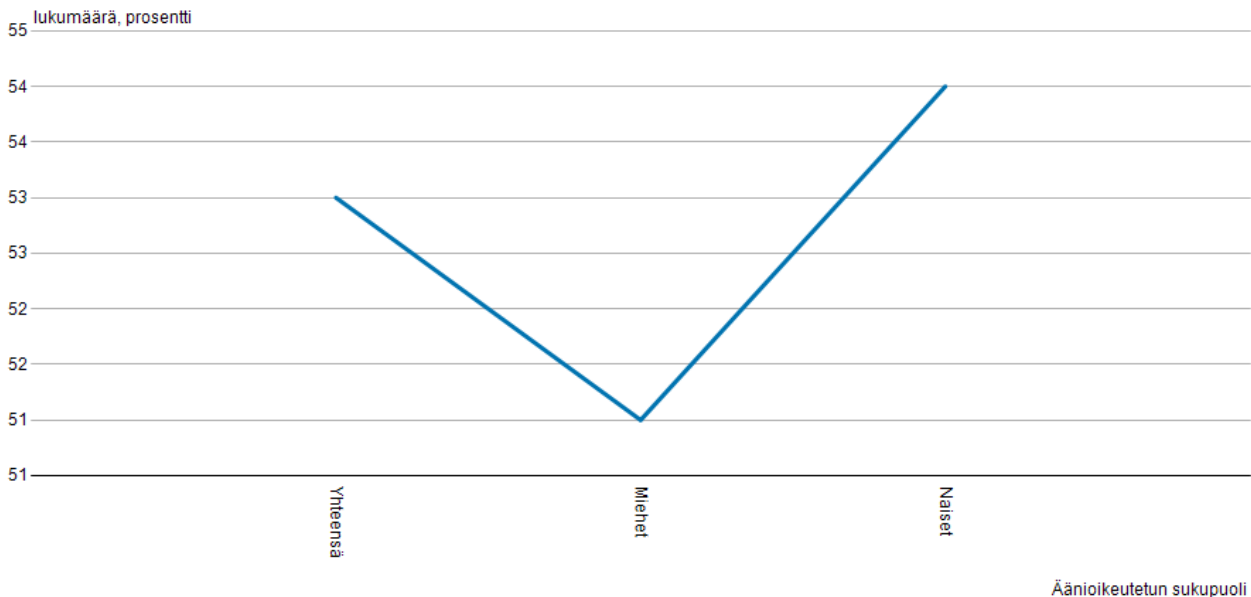

2.4 Vapaa-aika, osallisuus ja kolmas sektori

2.4.1 Kaavin äänestystiedot 2001

Kaavin äänestysprosentti oli vuonna 2021 52,5 % .

Kuntavaalit äänestystiedot muuttujina Äänioikeutetun sukupuoli. Kaavi, Äänestysprosentti, 2021.

2.4.2 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa

Sosiaali- terveys- ja pelastuspalvelut siirtyivät vuoden 2023 alusta lähtien Pohjois-Savon hyvinvointialueelle. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen (HYTE) on toimintaa, jonka tarkoituksena on terveyden- ja toimintakyvyn lisääminen, terveysongelmien ja väestöryhmien välisten terveyserojen vähentäminen. Se on terveyttä edistävää, ennaltaehkäisevää työtä ja varhaista tukea. Se on vaikuttamista terveyteen ja hyvinvoinnin taustatekijöihin kuten elintapoihin ja elämänhallintaan, elinoloihin ja elinympäristöön sekä palvelujen toimivuuteen ja saatavuuteen.

HYTE-työ tapahtuu laajassa yhteistyössä kunnan ja hyvinvointialueella (sosiaali- ja terveys ja pelastus) eri toimialojen kesken ja yhteistyössä seurakuntien, järjestöjen ja yksityisen sektorin sekä valtion viranomaisten kanssa. Asukkaat huolehtivat omasta ja lähiyhteisönsä hyvinvoinnista ja terveydestä voimavarojensa mukaisesti (Kuntaliitto.fi)

Kuntien ja hyvinvointialueiden HYTE-tehtävät 1.1.2023 alkaen

KUNTA

- Kunnan on **edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä**. Kunnalla on **ensisijainen vastuu** hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin, kun tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin.
- Kunnan on strategisessa suunnittelussaan **asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet** ja määriteltävä tavoitteita tukevat **toimenpiteet**. Sen on arvioitava ennakkoon ja otettava huomioon päätöksensä vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.
- Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kunnan on **nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho**.

Sote järjestämislaki 6 §

HYVINVOINTIALUE

- Hyvinvointialueen on **edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä**. Hyvinvointialueella on **ensisijainen vastuu** hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin, kun tämä tehtävä kytkeytyy hyvinvointialueen muihin lakisääteisiin tehtäviin.
- Hyvinvointialueen on strategisessa suunnittelussaan **asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet** ja määriteltävä tavoitteita tukevat **toimenpiteet**. Sen on arvioitava ennakkoon ja otettava huomioon päätöksensä vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.
- Hyvinvointialueen on **nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho**.

Sote järjestämislaki 7 §

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon... 612/2023 äädökset alkuperäisiä ~~HEIN~~LEX®

Kunnan ja hyvinvointialueen strategiat **POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUE**

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen**
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet

- Kuntastrategia on otettava huomioon kunnan talousarvion ja –suunnitelman laatimisessa. Kuntastrategia tarkistetaan vuosittain.

Kuntalaki 37 §, 110 §

Hyvinvointialueella on oltava strategia, jossa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Hyvinvointialueen strategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen hyvinvointialueen tehtävälalla**
- 2) palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevat strategiset linjaukset
- 3) hyvinvointialueen tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet...

- Hyvinvointialuestrategia on otettava huomioon hyvinvointialueen talousarvion ja –suunnitelman laatimisessa. Hyvinvointialuestrategia tarkistetaan vähintään kerran aluevaltuuston toimikaudessa.

Laki hyvinvointialueesta 41 §, 115 §

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on yhteinen tehtävä

Lähde: STM, Heli Hätönen

2.4.3 Vaikutusten ennakkoarviointi (EVA) Kaavilla

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi (EVA) on suunnittelun ja päätöksenteon työväline. Se on systemaattinen tapa arvioida valmisteltavan päätöksen mahdollisia vaikutuksia. Sitä ohjaa lainsäädäntö, mm Kuntalaki 410/2015, Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021, Terveystieteidenhuoltolaki 1326/2010, Tasa-arvolaki 609/1986, Maankäyttö ja rakennuslaki 204/2015 ja laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 252/2017.

Ennakkoarvioinnin tavoitteena on jäsentää valmistelu- ja päätöksentekoprosessia ja lisätä päätösten läpinäkyvyyttä. Vaikutusten ennakkoarvioinnin keskeisenä kohteena on eri väestöryhmiin kohdistuvien suorien ja välillisten hyvinvointivaikutusten arvioiminen. Ennakkoarviointi on yhteistyöprosessi, johon osallistuvat tarpeen mukaan eri alojen asiantuntijat, työntekijät ja päättäjät. Vastuu ennakkoarvioinnin laatimisesta on valmistelijoilla. Päättäjien vastuulla on seurata, että ennakkoarviointi on toteutettu. Arviointiin voi pyytää myös kuntalaisia mukaan.

Ennakkoarviointi edistää: tietoon perustuvaa päätöksentekoa, strategian mukaisia päätöksiä, päätösten avoimuutta, keskusteluun ja päätöksentekoon osallistumista, kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia sekä päätökseen ja sen toimeenpanoon sitoutumista.

Kaavilla on työstetty EVA: a työpajassa vuodesta 2021 sekä laadittu EVA pohja ja pohdittu mistä EVA tehtäisiin. Mallina myös Kuntaliiton EVA pohja. EVA: n käyttöönottoon on otettu aloitusaskel. Vuonna 2022 Kaavi EVA: uksen työpajassa tuotiin esille, että kirjattaisiin yleinen periaatepäätös ja EVA arvioinnin näkökulmina olisivat seuraavat:

- merkittäviä taloudellisia vaikutuksia
- kaavoitus
- taksapäätökset
- palveluverkot

Kaavin EVAUKSEN laatimisen vastuu on kunnan johtoryhmällä ja seuranta toteutumisesta päättäjillä. EVAUKSEEN kutsutaan tarpeen mukaan eri alojen asiantuntijat, työntekijät, päättäjät sekä kuntalaiset.

Ennakkoarvioinnin toteuttaminen Kaavin kunnassa.

Ennakkoarvioinnin tavoitteena on jäsentää ja selventää valmistelu- ja päätöksentekotilannetta. Sen tarkoituksena on tukea moniarvoista ja läpinäkyvää päätöksentekokulttuuria. Kaavin kuntaan on luotu lomakkeen ennakkoarvioinnin tekemistä varten. Esittelijän tehtävänä on päättää ennakkoarvioinnin tarpeellisuudesta. Arvio tulee tehdä aina ennen valmisteluun ryhtymistä. Vastuu tarvearvioinnista on esittelijällä. Ennakkoarvioinnin tarpeen arviointi tehdään ennakkoarviointilomakkeella. Ennakkoarviointilomake voidaan liittää päätöksen oheismateriaaliksi. Ennakkoarviointia ei tarvitse tehdä oikaisuvaatimuksissa, viran – tai toimenhaltijoiden nimeämissä, tiedoksi saatettavissa asioissa eikä myöskään lautakunnan toimialaan kuuluvissa erityisasioissa (mm. yksilöasiat).

Ennakkoarviointi tulee tehdä, jos

- päätöksellä on välittömiä ja / tai pitkän aikavälin vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin, elinoloihin ja terveyteen - jos päätöksellä on merkittäviä vaikutuksia tietyille ihmisryhmälle tai alueelle: päätös on strategisesti, toiminnallisesti tai taloudellisesti merkittävä

- kyseessä on merkittävä muutos palveluissa tai kyseessä uusi palveluiden järjestämistapa

- päätöksellä on välittömiä ja / tai pitkän aikavälin suoria vaikutuksia tai merkittäviä epäsuoria vaikutuksia yritystoimintaan (esim. palvelurakenteeseen, alueen vetovoimaisuuteen, yksittäisiin yrityksiin ja /tai yritysilmapiiriin)

Päätösvaihtoehdot

Päätösvaihtoehtoja muodostetaan kolme. Nollavaihtoehdolla tarkoitetaan sitä, että mitä tapahtuu, jos asialle ei tehdä nyt mitään. Vaihtoehto 1 tarkoittaa ns. maksimivaihtoehtoa, eli millainen päätösehdotus olisi parhaimmillaan, jos esim. talouden rajoituksia ei tarvitsisi ottaa huomioon. Vaihtoehto 2 tarkoittaa kompromissivaihtoehtoa, eli millainen vaihtoehto olisi realistisin nykyisessä tilanteessa. Mikäli jossakin asiassa ei voida tehdä maksimivaihtoehtoa, voidaan se jättää tekemättä.

Vaikutusten ennakkoarvioinnin näkökulmat (vaikutustyyppit) ja vaikutusten ennakkoarvioinnin tekeminen

Ennakkoarvioinnin näkökulmat ovat johdettu kuntastrategiasta. Lisäksi mukaan on otettu tärkeinä näkökulmina yritykset ja ympäristö. Ennakkoarviointi tehdään siten, että arvioidaan päätösvaihtoehtojen vaikutuksia kuntalaisiin palveluiden käyttäjinä, henkilöstöön ja / tai osaamiseen, kunnan prosesseihin ja rakenteisiin, talouteen, yritystoimintaan / yrittäjyyteen ja ympäristöön. Kaikissa tilanteissa ei ole tarkoituksenmukaista tehdä vaikutusten arviointia kaikkien näkökulmien osalta. Mikäli vaikutusten arviointia ei jonkin näkökulman osalta voida tehdä, jätetään se tekemättä.

Yritysvaikutusten arviointia varten on tehty erillinen yritysvaikutusten tunnistamislomake (liite Tunnistamislomakkeen tarkoituksena on määrittää yritysvaikutusten arvioinnin tarve. Arvioinnin laajuus määräytyy lomakkeen KYLLÄ - vastausten määrän mukaan. Mikäli KYLLÄ – vastauksia ei tule yhtään, ei arviointia tarvitse tehdä. Yritysvaikutusten arvioinnilla päästään yritysystävällisempään päätöksentekoon ja pystytään huomioimaan paremmin elinkeinoelämän tarpeet.

Vaikutusten ennakkoarviointi tehdään liitteenä olevan ennakkoarviointilomakkeen mukaisesti.

Päätöksen seuranta:

Kun päätös on tehty, tulee päättää miten ja millä aikataululla päätöksen toteutumista ja vaikutuksia arvioidaan.

Kaavin kunnan ennakkoarviointilomake (Liite 1)

2.4.4 Liikunnan edistäminen Kaavilla

Kaavin kunnan liikuntasuunnitelma laaditaan ja sen tavoitteina on pohtia, miten kehittää liikuntaolosuhteita- ja palveluita poikkihallinnollisesti. Kunnan johtoryhmän, Hyte-koordinaattorin ja monialaisen työryhmän tarkoituksena on suunnitella ja edistää kaikkien kunnan asukkaiden fyysisen aktiivisuuden ja liikunnan harrastamisen mahdollisuuksia. Liikunnan terveydenedistämisaktiivisuudessa on kehitettävää, erityisesti seuranta ja tarveanalyysissä: ikäryhmittäisesti liikunta-aktiivisuuden seuranta, liikuntapaikkojen kävijätilastot ikäryhmittäin ja sukupuolittain ja näiden yhteenveto hyvinvointikertomukseen ja esittely johtoryhmälle ja luottamushenkilöille. Liikkumisen mahdollisuuksien puute on uhka yksilöiden terveydelle ja hyvinvoinnille, mutta myös yhteiskunnalle. Kaavilla ei välttämättä ole soveltavan liikunnan tarjontaa ja matkat sopiviin liikuntaharrastuksiin voivat olla pitkiä. Liikuntaan osallistumista tulisi tukea entistä paremmin.

Nuorisotoimi on lisännyt matalankynnyksen liikunta mahdollisuuksia. Nuorisotalon liikuntasali on avattu nuorten käyttöön. Liikuntasalin kalustoa on uusittu esim. nyrkkeilysäkkiä. Liikuntavälineet ovat koko ajan saatavilla. Takapihan lentopallokenttä on kunnostettu. Lisäksi on erilaisia liikunnallisia tapahtumien määrää lisätty nuorisotalolla, että muualla. Kesällä nuorisotoimi liikuttaa nuoria sivukylillä pari kertaa viikossa.

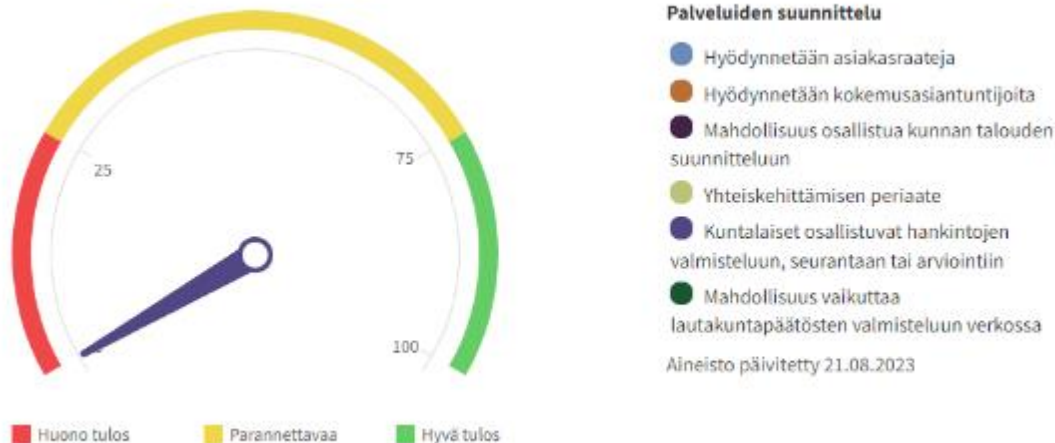
Kehittämissuunnitelmia ovat seuraavat:

- Kutsutaan kunnan johtoryhmää sekä kunnan eri liikunta- ja harrastustoimijoita sekä -yhdistyksiä koolle 2023 keskustelemaan kunnan tilanteesta ja miettimään mahdollisuuksia, ratkaisuja sekä ideoita kuntalaisten liikunnan ja terveellisten elämäntapojen lisäämiseksi.
- Kunnan liikuntamahdollisuuksien, -kurssien sekä tapahtumien esille tuominen paremmin esimerkiksi mahdollisimman helppokäyttöisellä ja selkeällä kunnan sivuilta löytyvällä liikunta- ja tapahtumakalenterilla.
- Kunnan liikuntamahdollisuuksista ja -paikoista lisätään tiedotusta entisestään mm. kunnan sivuilla sekä sosiaalisen median tileillä painottaen itsenäisesti käytettäviä matalan kynnyksen liikunta- ja harrastuspaikkoja sekä -mahdollisuuksia.
- Kunnan johtoryhmän, Hyte-koordinaattorin sekä monialaisen työryhmän suunniteltavaksi keino, jolla todenmukaisesti voidaan seurata liikuntapaikkojen kävijätilastoja sukupuolittain sekä ikäryhmittäin, jotta näistä voidaan lisätä viimeistään seuraavaan hyvinvointikertomukseen luotettavia tilastotietoja.
- Pyritään kuntana kaventamaan polarisoitumista liikunnan suhteen kuntalaisten välillä keskittyen terveyttä edistävään liikuntaan ja tuomaan liikuntaa ja harrastamista luonnolliseksi osaksi arkea kaikille kuntalaisille. Ylläpidetään ja huolletaan entistä paremmin liikunta-alueita ja -paikkoja sekä parannetaan niiden houkuttelevuutta, viihtyisyyttä sekä toimivuutta.

2.4.5 Asiakasraadit ja foorumit / osallisuus

Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämistyössä on kehitettävää, siten että jatkossa kutsutaan koolle asiakasraateja ja hyödynnetään käyttäjäfoorumeja. Osallistavia asukasiltoja ja tapaamisia järjestetään mm. koulun toiminnassa ja kaavoituksessa.

Palveluiden suunnittelu : Kaavi 2021

2.4.6 Kulttuurin edistäminen – TEA, pistemäärä

Kunnan kulttuurinedistämistyön kokonaisuutta tarkastellaan laajana kokonaisuutena kulttuurin edistämisen TEA-pistemäärän kautta. TEA- kulttuuripistemäärä sisältää mm. kulttuurin kuntastrategiassa, kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamistavat, kulttuurin huomioiminen laajassa hyvinvointikertomuksessa, kulttuuripalveluiden saavuttavuuden osa-alueiden arviointi, yhteistyö kulttuuritoimijoiden ja kunnan kanssa (kulttuuritilojen käyttö) ja lasten ja nuorten kulttuurikasvatusta ja taiteen perusopetusta edistävät toimenpiteet.

Kulttuurin osalta kehitettävää on erityisesti seuranta- ja tarveanalyysissä 4p/100p eli kulttuuripalveluiden osallistuneiden ja tyytyväisyyden säännöllisessä seurannassa ja näiden tietojen esittelyssä johtoryhmälle ja luottamushenkilöille ja koonnissa hyvinvointikertomukseen sekä saavutettavuuden arvioinnissa.

Pisteet		Kaavi	Koko maa
Kulttuuri		51	71
Sitoutuminen	1	50	66
Johtaminen	1	62	72
Seuranta ja tarveanalyysi	1	38	65
Voimavarat	1	34	65
Osallisuus	1	33	78
Muut ydintoiminnot	1	89	82

Paikallista kulttuuriantia kehitetään ja toteutetaan yhteistyössä paikallisten yhdistysten kanssa, joista tärkeimmät ovat Kaavin Pitäjäseura sekä Luikonlahden ja Maarianvaaran kesäteatteriyhdistykset.

kulttuurinähtävyydet Kaavin kunnassa ovat Juutilan valimomuseo, kotiseutumuseo Eloaitta sekä Metsähallituksen ylläpitämä Telkkämäen kaskiperinnetila, jotka ovat avoinna yleisölle kesäisin. Kaavin koululla on sotaveteraanien perinneaula, johon on mahdollista tutustua lauantaisin heinäkuussa ja sovittaessa muulloinkin.

Kesäteatterit on Luikonlahdessa ja Maarianvaarassa. Luikonlahden kesäteatteri Luikonlahden musiikki- ja näytelmäkerho ry. ylläpitää ja kehittää paikkakunnalla näytelmä- ja musiikkiharrastusta sekä niihin liittyvää tai verrattavaa muuta toimintaa, kesäteatteriesitysten järjestäminen, lasten ja nuorten teatteriharrastuksen tukeminen, konserttien järjestäminen ja muu ohjelmatoiminta.

Maarianvaaran nuorisoseura, Maarianvaaran kesäteatteri ja Ohjelmapaja. Maarianvaaran nuorisoseuran toiminnassa yhdistyy ennakkoluulottomalla tavalla sekä harrastajapohjainen yhdistystoiminta että ammattimaiset esittävän taiteen tuotannot. Keskeisiä toimintamuotoja ovat teatterin, erilaisten tapahtumien, vierailuesityksien, koulutusten ja tutustumisretkien järjestäminen.

3 Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi

3.1 Lapset

Kaavin koulussa opetusta järjestetään esioppilaille ja vuosiluokille 1–6. Koulussa tehdään thl:n kouluterveyskysely vuosittain alakoulun 4. ja 5. luokilla. Koulussa toimii yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä joka kokoontuu säännöllisesti. Koulukuraattori ja terveydenhoitajan palvelut ovat hyvällä tasolla

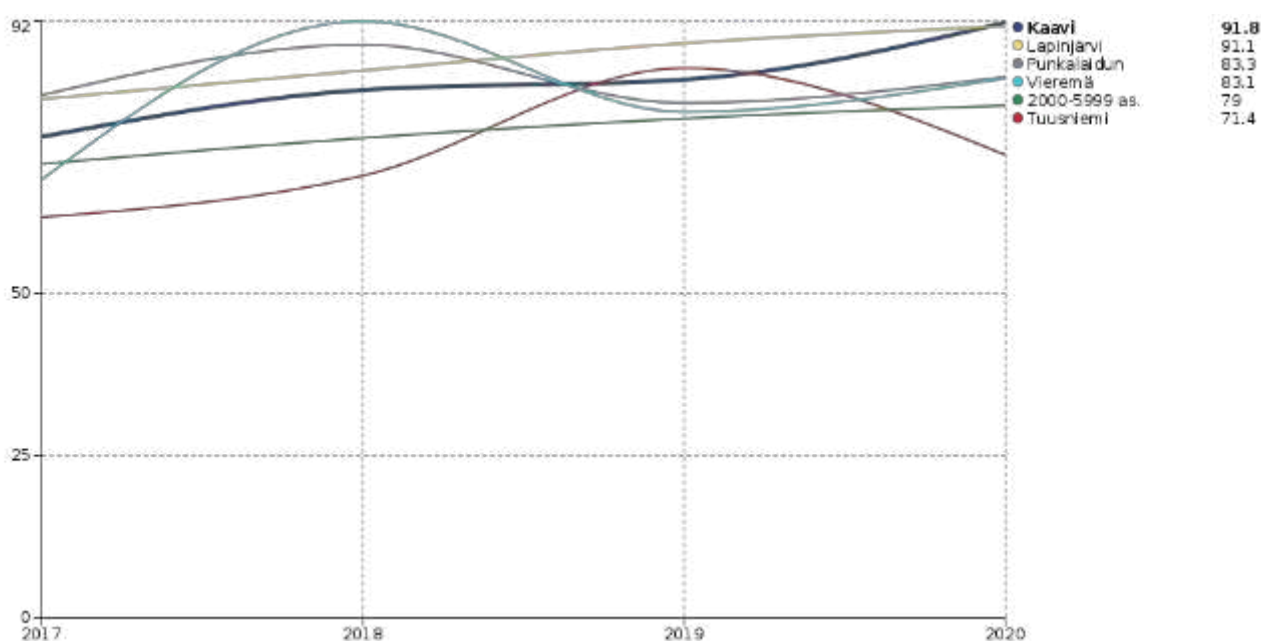
Kaavilla on aloittanut kasvatus ja perheneuvonta aloittanut Kaavilla 1.9.2023 alkanen. Kasvatus ja perheneuvonta toiminta keskittyy lapsen kehityksen tukemiseen sekä vahvistamalla vanhemmuutta ja perhesuhteita.

koulun/kunnan/järjestöjen kerhotarjonta tukee alakoululaisten hyvinvointia. Järjestöjen ja seurakunnan kerhotarjonta on laaja ja vaihtuu vuosittain. Nuorisotoimi järjestää myös matalankynnyksen liikuntakerhoja myös alakoululaisille

3.1.1 Varhaiskasvatuksen piirissä olevat lapset

Kaavilla varhaiskasvatukseen osallistuneet 3–5-vuotiaiden osuus 91,8 % vuonna 2020. Luku on vertailukunnista suurin. Kaavi on lapsiystävällinen kunta. Kunta poisti v. 2023 varhaiskasvatus maksun. Kaavilla järjestetään päivähoitoa kirkonkylän uudessa päiväkodissa. Hoitopaikka järjestetään varhaiskasvatustilain velvoitteen mukaan neljässä kuukaudessa sen hakemisesta ja kahdessa viikossa, mikäli hoidon tarve tullut esim. työllistymisen vuoksi. Varhaiskasvatukseen kuuluu myös esiopetus. Esiopetus järjestetään Kaavin koululla. Kunnalla on varhaiskasvatussuunnitelma.

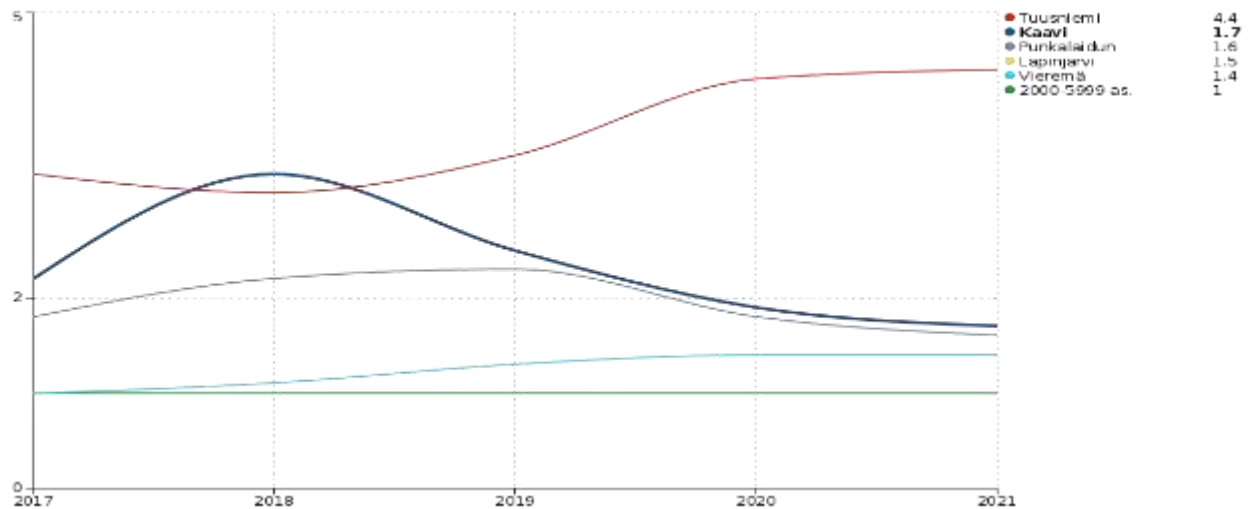
Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3–5-vuotiaat

3.1.2 Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat vastaavan ikäisestä väestöstä

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0–17-vuotiaiden lasten osuus Kaavilla on 1,7 % vuonna 2021, kun koko maan vastaava osuus on 1,6 % (2020). Vertailukuntiin nähden (Tuusniemi 4,4 %) osuus on toiseksi suurin vuonna 2021. Sisältää kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut, kiireellisesti sijoitetut, huostaan otetut, tahdonvastaisesti huostaan otetut, jälkihuollossa olevat lapset. Indikaattorin yhteys päihdehaittojen ehkäisyyn. Kaavilla kodin ulkopuolelle sijoitusten taustalla voivat olla niin vanhemmista kuin lapsistakin johtuvat syyt. Usein taustalla on joko vanhemman tai lapsen ongelmallinen käyttäytyminen, kuten mielenterveydenongelmat tai päihteiden käyttö. Päihteitä runsaasti käyttävien vanhempien lapsilla on kohonnut riski kokea erilaisia lapsuusajan vaikeuksia. Päihteitä ongelmallisesti käyttävien perheiden lapsia otetaan muita useammin huostaan tai sijoitetaan kodin ulkopuolelle. Koronaepidemia lisäsi myös kodin ulkopuolisia sijoituksia.

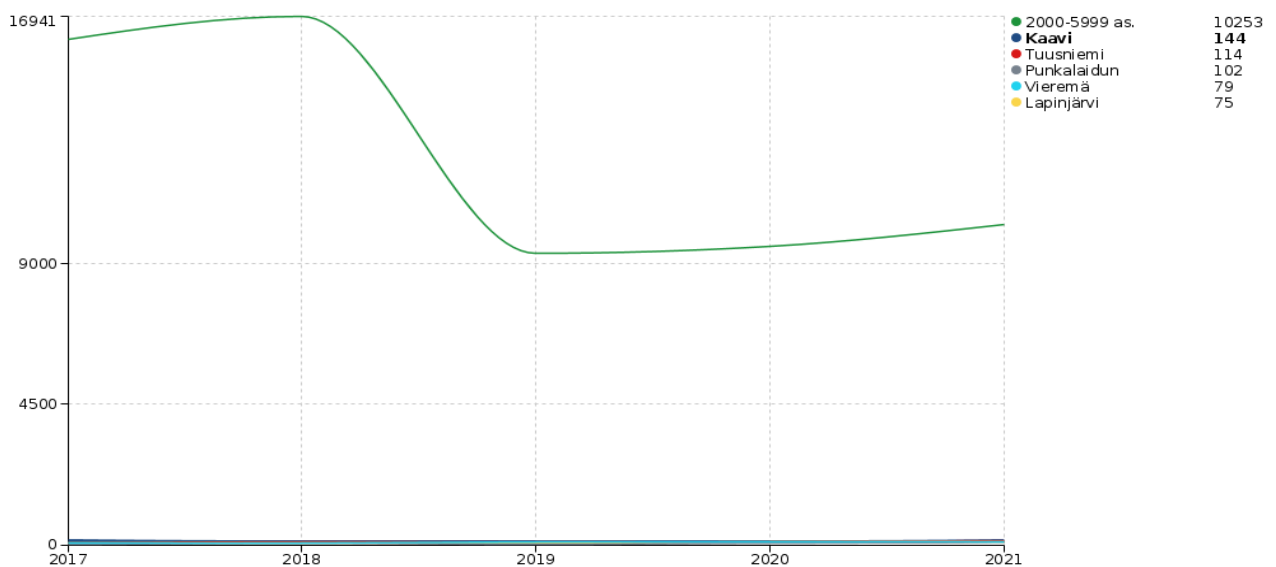
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat vastaavan ikäisestä väestöstä

3.1.3 Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

Lastensuojeluilmoitusten määrä Kaavilla 144 kappaletta on korkein vertailukunnista (Lapinjärvi 75) vuonna 2021. Lisäksi Kaavin sosiaalitoimiston lapsiperheiden palveluista puuttui lastensuojelun sosiaalityöntekijä sekä lastenvalvoja. Asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnit ja päätökset jääneet tekemättä ja viivästyneet. Palveluita hankittu ostopalveluina mm. perhe- ja tukihenkilöpalveluna. Perheiden ja lasten ongelmat kasaantuivat. Koronapandemian heikentävä vaikutus lasten ja nuorten mielenterveyteen sekä perheiden ongelmien kasaantuminen voivat osaltaan selittää vuoden 2021 lastensuojeluilmoitusten sekä niiden kohteena olevien lasten määrän kasvua. AVI asetti kunnalle uhkasakon lainmukaisten asioiden hoitamiseksi. Vuonna 2022 Kaavin kunnan sosiaalitoimi palkkasi sosiaalityöntekijä, lastenvalvojan ja perhetyöntekijän. Päätökset ja palvelutarpeen arvioinnit saatu ajantasalle.

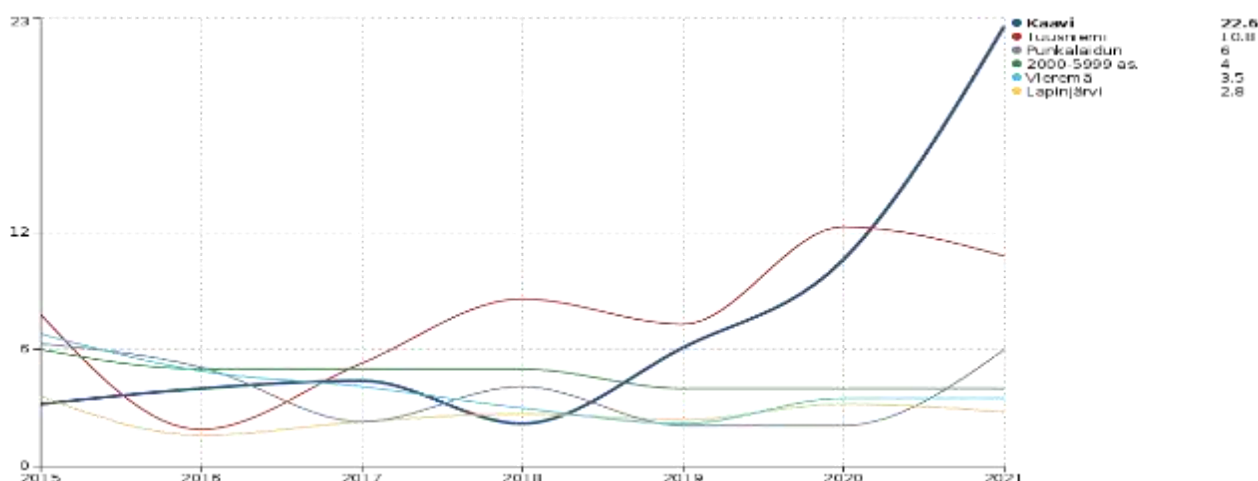
Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

3.1.4 Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0–17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Avohuollon tukitoimet käsittävät lapsen ja nuoren tukiasumisen, toimeentulon, koulunkäynnin ja harrastamisen turvaamisen sekä muut tarpeen vaatiemat tukitoimet. Avohuollon tukitoimiin kuuluvat myös perheen tuki ja kuntoutus. Vuoden 2021 aikana 22,6 % kaavilaisista 0–17-vuotiaista oli lastensuojelullisten avohuollon toimenpiteiden piirissä. Määrä on ollut vuodesta 2018 lähtien voimakkaassa kasvussa, kun taas lähes kaikissa vertailukunnissa määrä on pysynyt tasaisena tai ollut pienessä laskussa.

Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0–17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

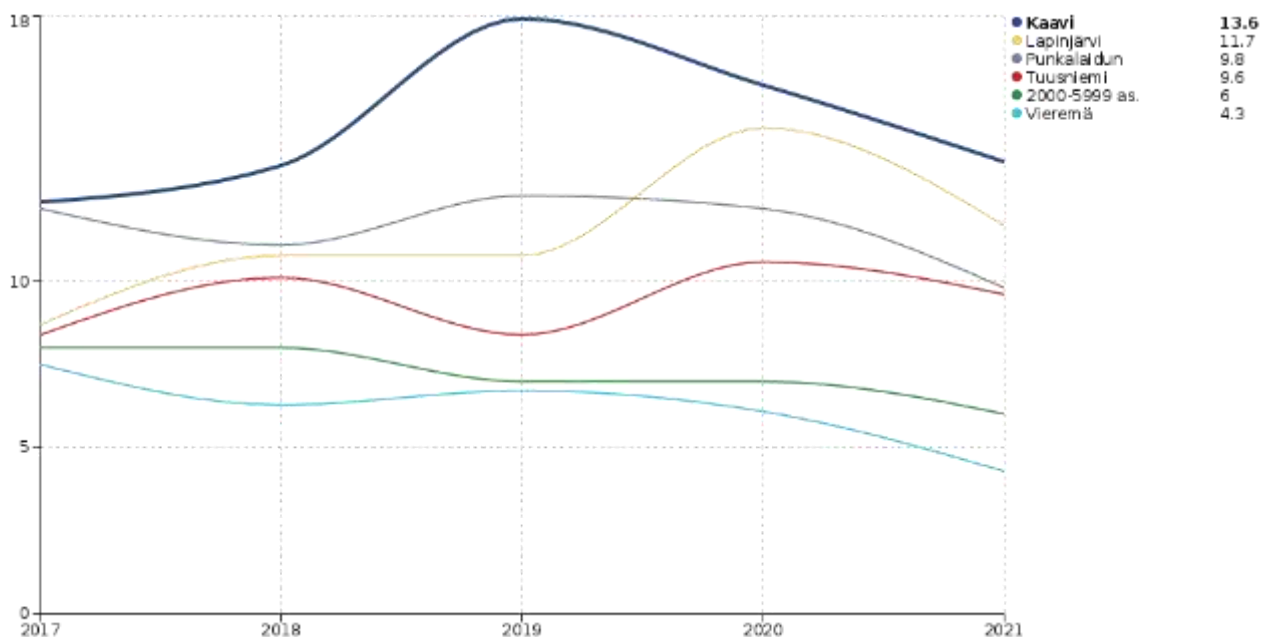

3.1.5 Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet Kaavilla

Lapsiperhe on perhe, jossa huoltajia on joko yksi tai kaksi ja ainakin yksi lapsista on alaikäinen (alle 18-vuotias). Yksinhuoltajaperheillä on huomattavasti suurempi riski joutua turvautumaan toimeentulotukeen kuin kahden huoltajan perheillä. Osa yksinhuoltajaperheistä on jatkuvaa tukea tarvitsevia köyhinä pidettäviä lapsiperheitä. Osa tarvitsee tukea elämäntilanteensa takia lyhytaikaisesti varsinkin yksinhuoltajuuden alussa. Toimeentulotuen muotoja on: perustoimeentulotuki, täydentävä toimeentulotuki, ehkäisevä toimeentulotuki tai kuntouttavan työtoiminnan tukena maksettavaa toimintarahaa tai matkakorvausta.

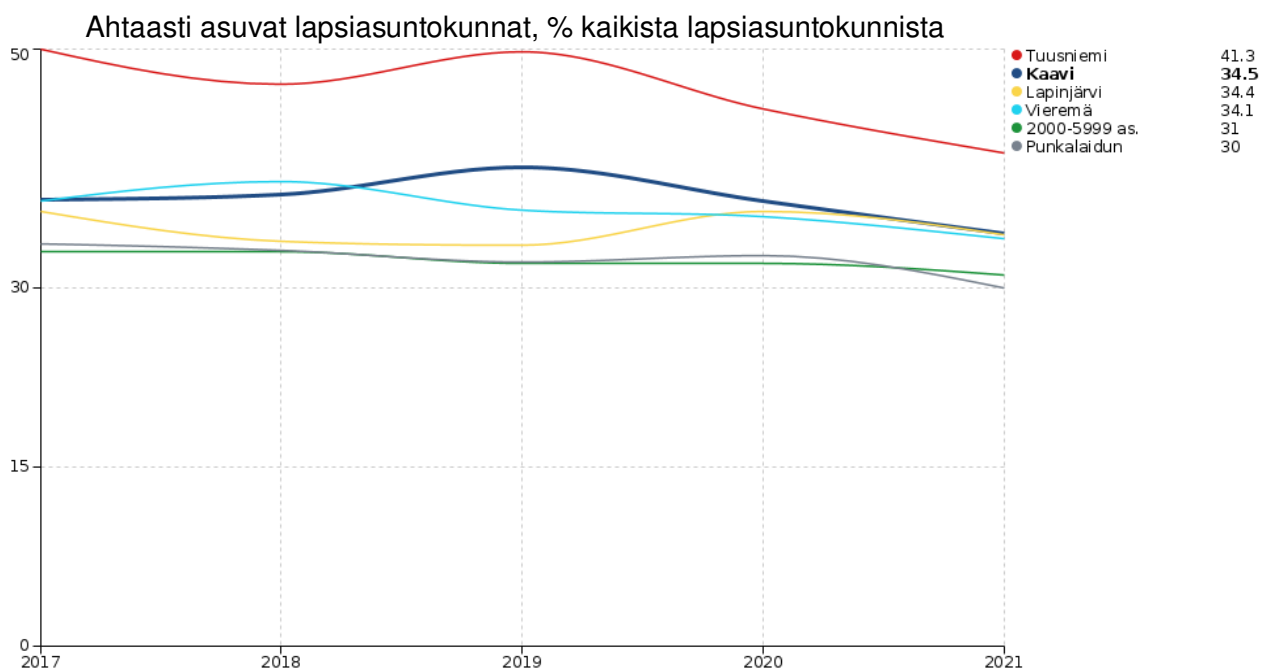
Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneita lapsiperheitä on ollut Kaavilla vuonna 2021 13,6 % lapsiperheistä. Osuus ollut jonkin verran laskussa parin viimeisen vuoden aikana. Luku on vertailukunnista suurin.

Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneita lapsiperheitä on ollut Kaavilla v. lapsiperheistä.

3.1.6 Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Vuonna 2021 ahtaasti asuvia lapsiasuntokuntia oli Kaavilla 34,5 %, ja määrä on hienoisessa laskussa. Lapsiasuntokunta on asuntokunta, jossa on vähintään yksi alle 18-vuotias henkilö. Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun (määritelmä vuodesta 1990 lähtien).

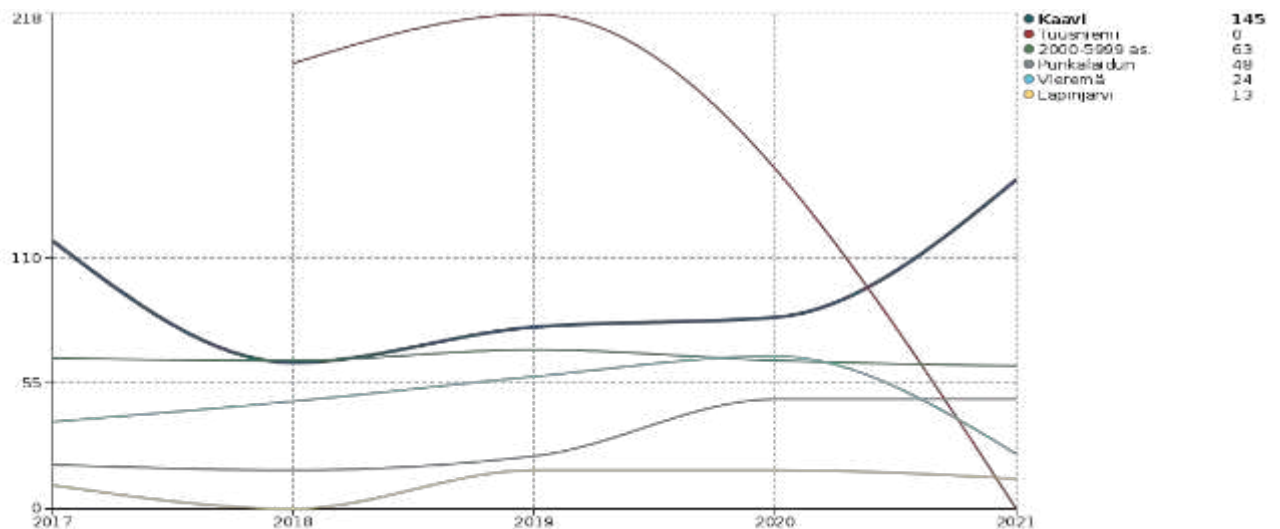

3.1.7 Kasvatus- ja perheneuvolan asiakkaat

Kaavilla ollut 145 asiakasta vuoden 2021 aikana, jotka saaneet Kasvatus- ja perheneuvolan palvelua. Asiakkaiden osuus ollut nousussa, kuin muissa vertailukunnissa laskussa (Vieremä 24). Sosiaalihuoltolain mukaiset kasvatus- ja perheneuvolapalvelut kuuluivat kunnan järjestettäväksi. Kaavilla ollut myös haasteena saada palkattua psykologia perheneuvolaan ja kunta palkannut muiden lakien perusteella asiantuntijoita perheneuvolaan. Kaavin kunta saanut vuonna 2022 rekrytoitua psykologin perheneuvolaan. Korona-ajan jäljet ja hintojen nousu (ruoka, sähkö) ovat lisänneet lapsiperheiden ahdinkoa Kaavilla. Aineellisen ja sosiaalisen avun tarve ollut suurta. Perheille suunnattu toiminta ollut pitkään tauolla tai rajoitettua koronarajoitusten/järjestelyjen vuoksi. Kun perheet jää yksin, ongelmat alkavat kasaantua. Korona-aika lisännyt lapsiperhe köyhyyttä ja aineellisen sekä henkisen avun tarve suurta. Tämä näkyi mm. perheneuvolapalvelujen kasvussa.

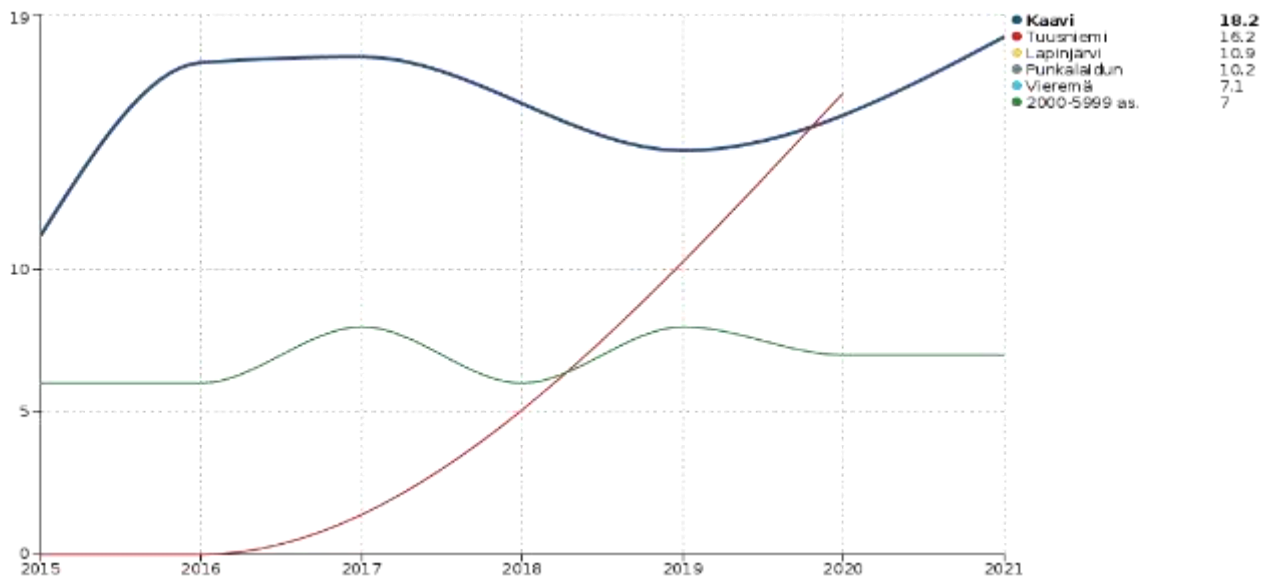
Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta, kunnan kustantamat palvelut

3.1.8 Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0–17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Kaavilla mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0–17-vuotiaat /1000 vastaavanikäistä on 18,2 joka on korkein vertailukunnista (Vieremä 7,1) vuonna 2021. Mielenterveyden häiriöiden vuoksi sairaalahoitoa tarvinneiden lasten ja nuorten määrä suhteutettuna ko. ikäluokkaan kuvaa osaltaan lasten ja nuorten psyykkisten ongelmien määrää ja niiden vaikeusastetta. On kuitenkin huomattava, että sairaalahoidon määrä riippuu myös käytettävissä olevista resursseista (esim. miten paljon lasten ja nuorten psykiatrasta sairaalahoitoa ja/tai avohoitoa alueella on tarjolla) sekä vallitsevista hoitokäytännöistä.

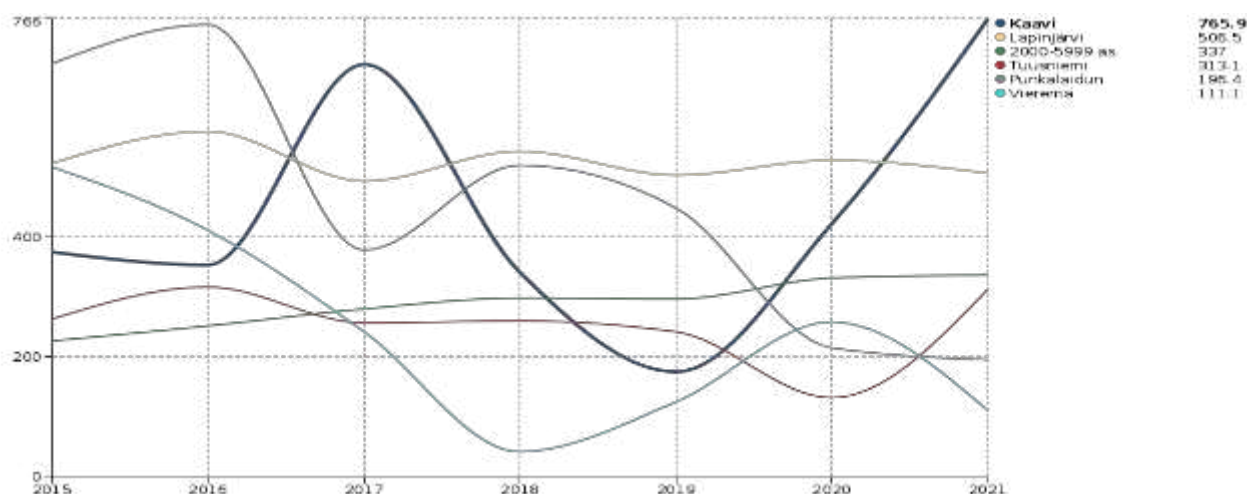
Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0–17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

3.1.9 Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0–12-vuotiasta

Kaavin lastenpsykiatrian erikoisalan avohoitokäynnit vuoden 2021 aikana tuhatta 0–12-vuotiasta kohti on 765,9 joka on korkein vertailukuntiin nähden (Vieremä 111,1) vuonna 2021. Lastenpsykiatrian avohoitokäynnit sisältävät erikoissairaanhoidon lastenpsykiatrian erikoisalaan kuuluvat avohoitokäynnit kaikissa kunnallisissa sairaaloissa, sisältäen erikoislääkärijohtoiset terveyskeskussairaalat. Lastenpsykiatrian erikoisalan avohoitokäyntien voi riippua myös käytettävissä olevista resursseista, esim. miten paljon lasten ja nuorten psykiatriasta sairaalahoitoa ja/tai avohoittoa alueella on tarjolla sekä vallitsevista hoitokäytännöistä.

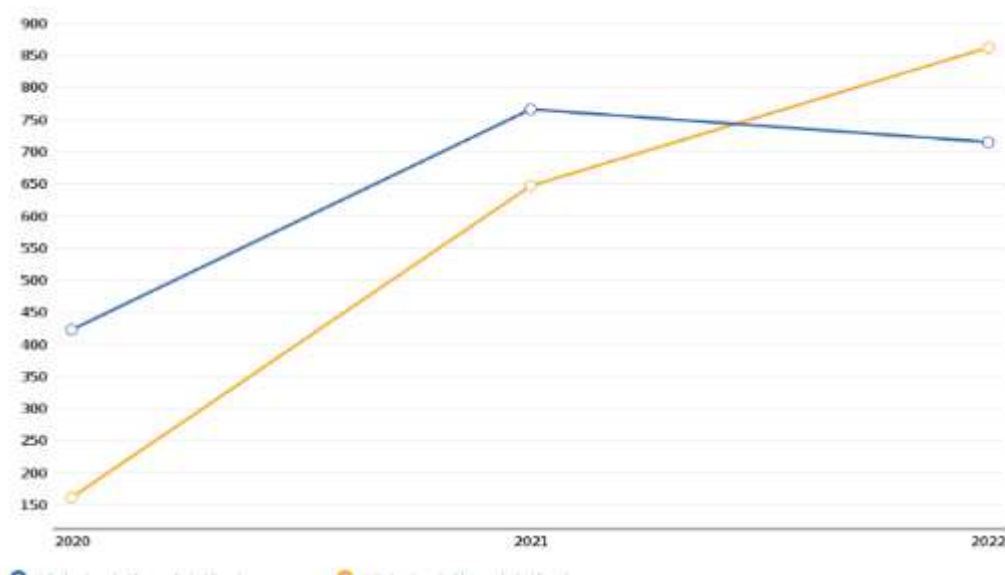
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0–12-vuotiasta

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiaista info ind. 2484 oranssi

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiaista info ind. 2483 sininen

Alue: Kaavi - Sukupuoli: Yhteensä

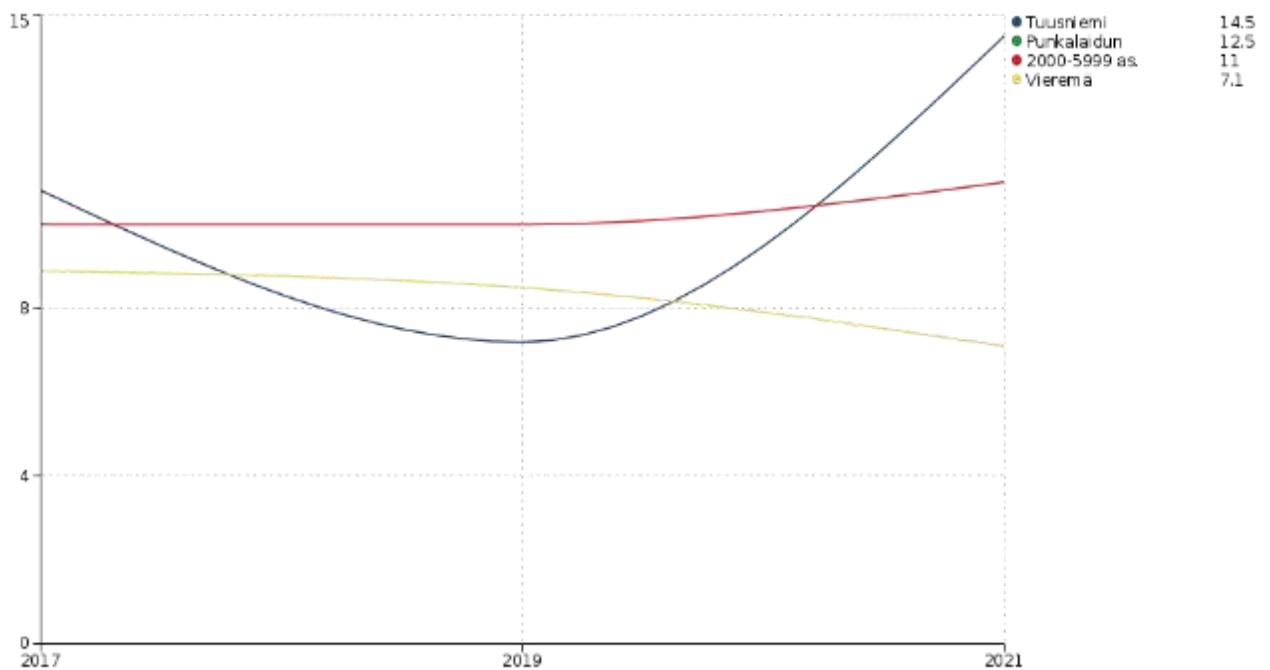

3.1.10 Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kaavin ja Tuusniemen 8. ja 9.lk nuorista 14,5 % (v.2021) raportoivat ettei heillä ole yhtään läheistä ystävää. Tilanne on heikoin suhteessa vertailukuntiin. Lisäksi yksinäisyyden kokemukset ovat viisinkertaistuneet (2021 20 %, 2019 4 %) ja koulukiusatuksi tulemisen kokemukset lisääntyneet (2021 10,3 %, 2019 6 %). Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), joilla ei ole yhtään läheistä ystävää, jonka kanssa voi keskustella luottamuksellisesti omista asioista. Yksinäisyyttä koetaan paljon. Suurimmalla osalla lapsista ja nuorista yksinäisyyden tunne on ohimenevää ja usein paras kaveri löytyy ja tunne porukkaan kuulumisesta palautuu.

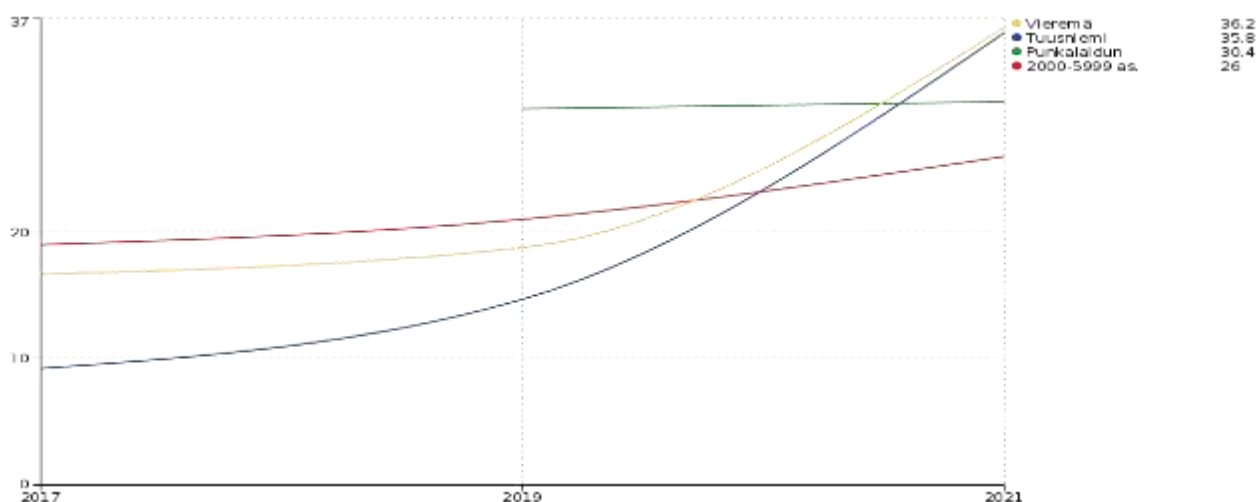
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

3.1.11 Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kevään 2021 kouluterveyskyselyn tuloksista käy ilmi, että kaavilaisten virallisen yläkoulun ja Tuusniemen yhtenäiskoulun tulokset on vertailukuntiin (Vieremä 36,2 %) nähden toiseksi korkeimmat. Yläkoululaisten ahdistus- ja masennusoireiden, sosiaalisen ahdistuksen, erilaisten päihdekokeilujen sekä tupakan ja alkoholin säännöllisen käytön suhteen ovat koko maakunnan korkeimpia ja samalla hälyttävimpiä.

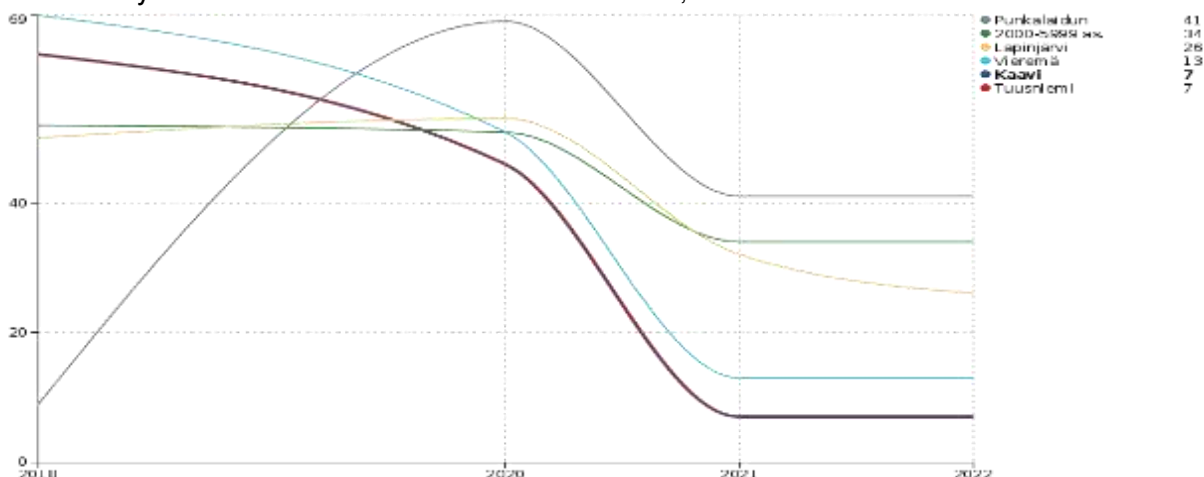
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

3.1.12 Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-indikaattori

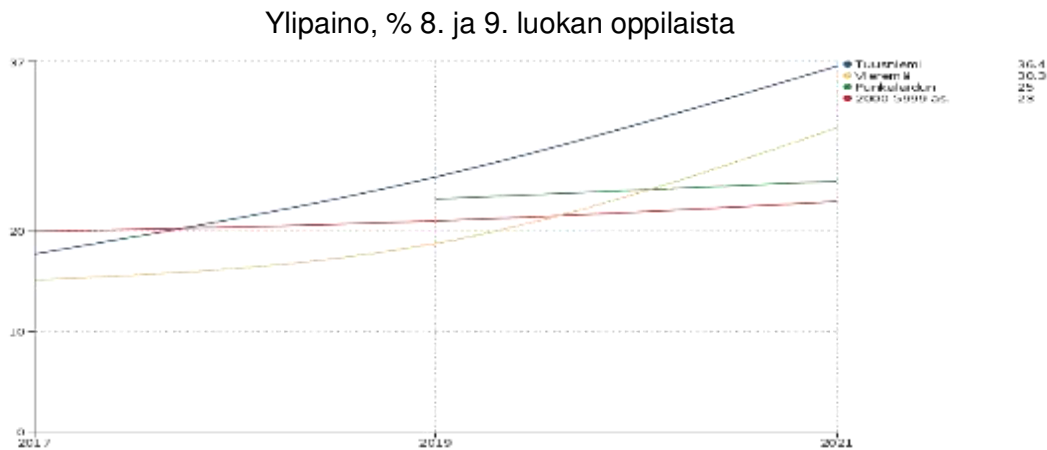
Kaavilla ja Tuusniemellä peruskoulun 8.- ja 9.- luokkaisista 7 % kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi, melko huonoksi tai huonoksi vuonna 2022. Tulos on vertailukuntiin (Punkalaidun 41 %) nähden parhaimpia. Vanhempien työttömyydellä ja erityisesti äidin koulutuksella on yhteys peruskouluikäisten koettuun terveyteen siten, että pelkän peruskoulun suorittaneiden äitien lapset kokevat terveytensä huonommaksi kuin kouluttautuneempien äitien lapset. Fyysisen kuntonsa hyväksi tuntevat kokevat myös terveydentilansa useammin hyväksi.

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-indikaattori

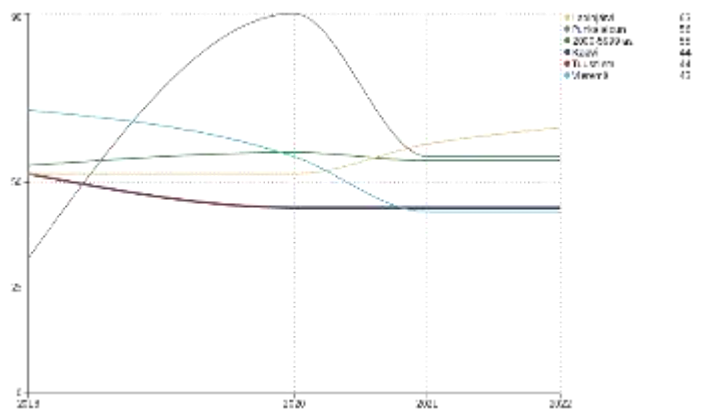
3.1.13 Ylipainoppilaista, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista %/maakunta

Kaavin- ja Tuusniemen 8. ja 9. luokan oppilaista 36,4 % on ylipainoisia kouluterveyskyselyn mukaan, joka on suurin vertailukunnista (Punkalaidun 25) vuonna 2021. Lasten ja nuorten ylipaino ja on ollut tasaisessa kasvussa vuodesta 2018 lähtien. Perheen merkitys lasten ja nuorten lihavuuden kehittymisessä on keskeinen: vanhempien lihavuus, vanhempien elintavat, äidin raskauden aikainen lihavuus, imeväisiän ravitsemus, lapsen runsas painonnousu kahden ensimmäisen elinvuoden aikana, lapsen /perheen ruokatottumukset, päivittäisten aterioiden lukumäärä sekä liikunnan puute.

3.1.14 Ylipaino, skaalattu HYTE-indikaattori

2–6-vuotiaista lapsista Kaavilla on ylipainoisia 42 % pojista ja 27 % tytöistä, kun vastaavat luvut koko maassa ovat 27 % ja 16 % vuonna 2020. 7–12-vuotiaista lapsista ylipainoisia on 44 % pojista (koko maa 30 %) ja 39 % tytöistä (koko maa 19 %) vuonna 2022. 13–16-vuotiaista nuorista ylipainoisia on 35 % pojista (koko maa 30 %), tyttöjen tietoja ei ole saatavilla. Ylipainon raja määrittyy iän ja sukupuolen mukaan.

Nuoremmilla ikäryhmillä raja on pienempi kuin aikuisilla, esimerkiksi 15-vuotiailla tytöillä 23,94 kg/m² ja pojilla 23,29 kg/m² ja (Cole ym. 2000). Lasten ja nuorten lihavuus aiheutuu energian saannin ja kulutuksen välisestä epätasapainosta. Kouluruokailulla voidaan vaikuttaa nuoren ruokaan liittyviin tietoihin, taitoihin, asenteisiin ja valintoihin sekä edistää hänen tervettä kasvuaan ja kehitystään. Päiväkotien ja koulujen liikunnan määrällä ja laadulla taas on merkittävä vaikutus lasten liikunta-aktiivisuuteen.

3.1.15 Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

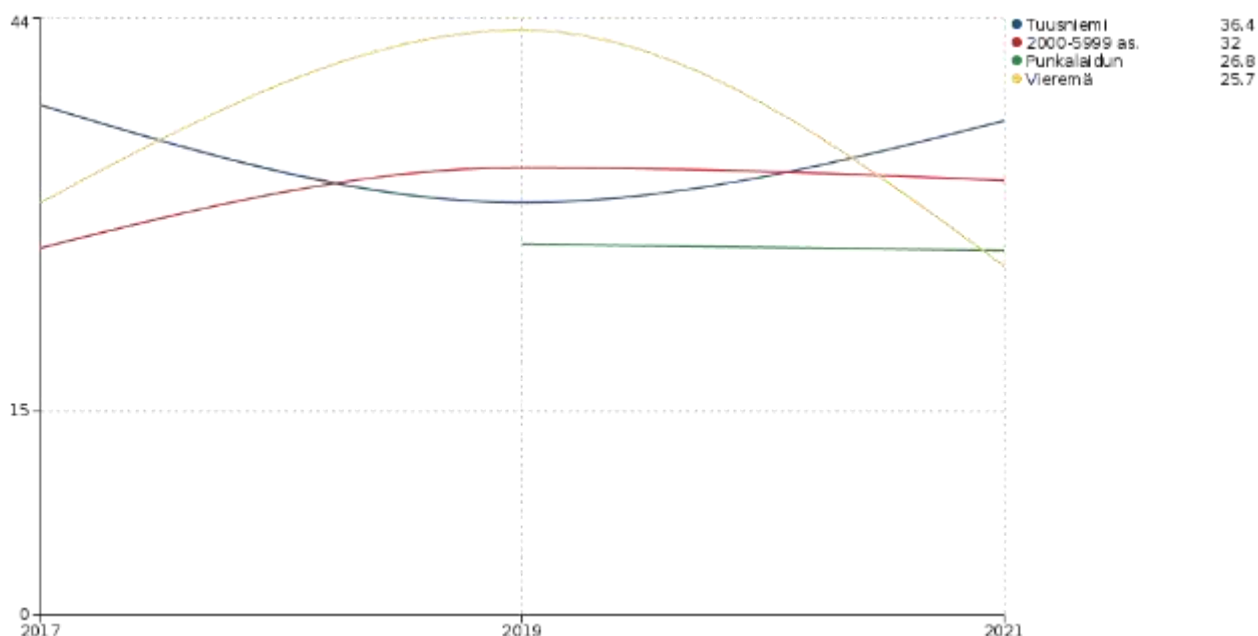
Tuusniemellä ja Kaavilla 36,4 % 8. ja 9. luokan oppilaista harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla vuonna 2021. Luku on korkein vertailukuntiin nähden (Vieremä 25,7 %).

Vanhempien sosiaalisen tuen muodoista yleisimpiä olivat liikuntaharrastuksiin kannustaminen ja liikuntakulujen maksaminen. Kaavilla vanhempien liikkuminen yhdessä lapsen kanssa oli sosiaalisen tuen muodoista harvinaisin. Lasten ja nuorten vähäisempään fyysiseen aktiivisuuteen Kaavilla saattaa vaikuttaa rakennettujen liikuntapaikkojen ja urheiluseurojen vähyys sekä pitkät välimatkat kodin ja liikuntapaikkojen välillä.

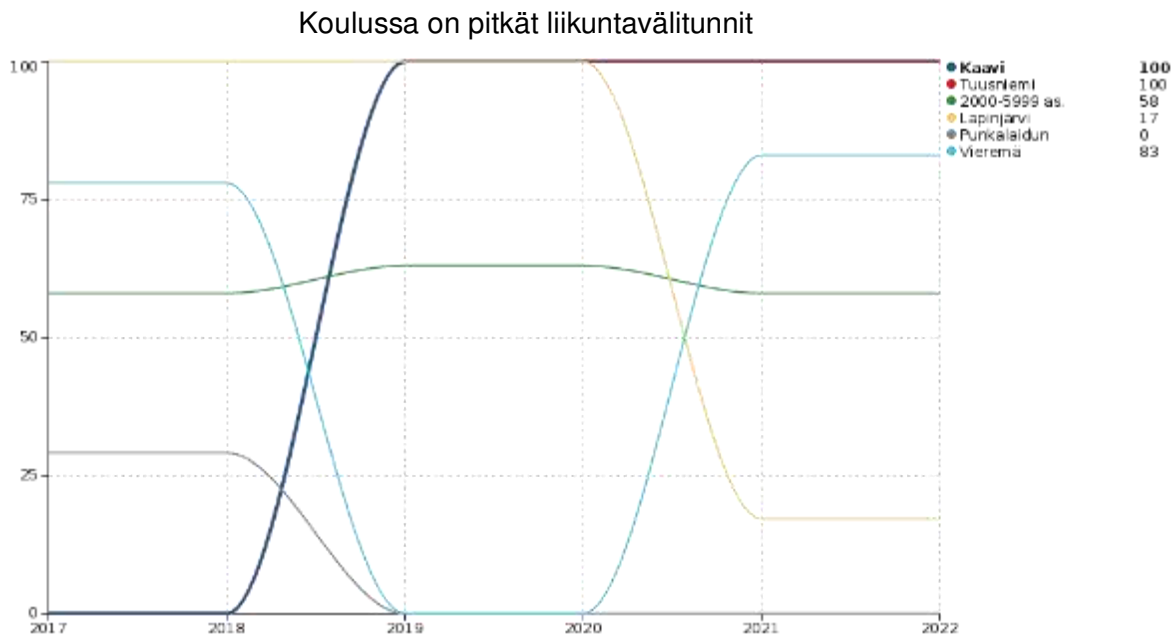
Kyyditsemisen suurempi osuus maaseudulla kirkonkylän tai asutuskeskuksen ulkopuolella saattaa selittyä haja-asutusalueiden suuremmilla välimatkoilla ja julkisen liikenteen vähyydellä. Vanhempien sosiaalinen tuki on tärkeässä roolissa lapsen ja nuoren liikkumisen kannalta. Lisäksi havaittiin, että maaseudulla asuvien lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksia tulisi tukea ja kehittää nykyistä enemmän.

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

3.1.16 Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

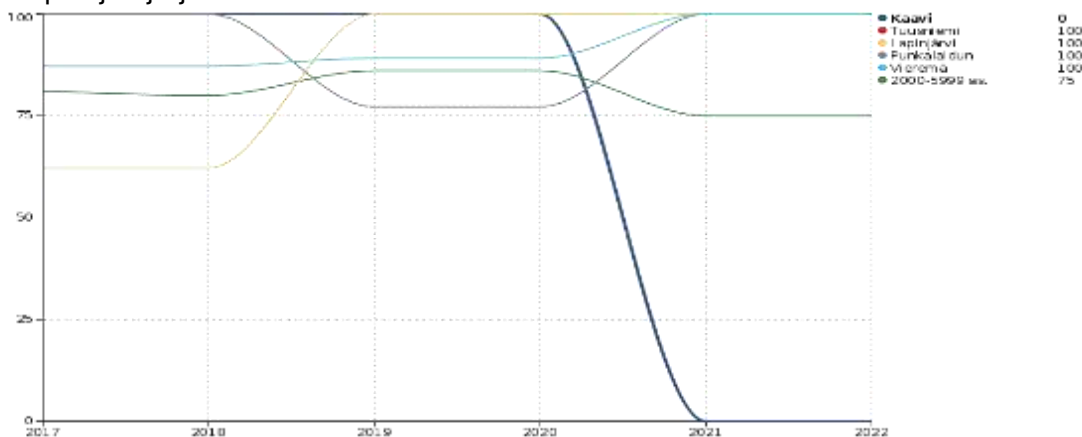
Peruskoulujen tuki oppilaiden koulupäivän aikaiselle liikunnalle on Kaavilla ja Tuusniemellä 100 vuonna 2022. TEAviisarin tiedonkeruun mukaan niiden koulujen osuus oli vähentynyt, joissa oli pitkiä liikuntavälitunteja, joissa kannustettiin koulumatkaliikuntaan tai käytettiin sisäliikuntatiloja liikuntatuntien ulkopuolella. Liikuntaan kannustaminen oli vähentynyt edelliseen syksyn 2019 tiedonkeruuseen verrattuna muutamilla prosenttiyksiköillä.

3.1.17 Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

Kaavilla selvitetään mahdollisuutta kasvisruokapäivälle tai kasvisruokamahdollisuutta kaikille joka koulupäivälle kunnan ala-asteelle ja sen kustannuksia. Myös selvitetään mahdollisuutta ja kustannuksia alakoulun välipalan ravinteikkuuden sekä laadun parantamiseksi.

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

3.1.18 Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Alkoholia kuukausittain käyttää 16,1 %. Kaikilla edellä mainituilla mittareilla kaavilaisten ja tuusniemeläisten tulokset ovat vertailukuntiin alhaisimmat (Punkaharju 10,5 %) vuonna 2021. Lisäksi 15,2 % kouluterveyskyselyyn vastaajista kokee, että vanhempiensa liiallinen alkoholin käyttö aiheuttaa haittaa, eli kokemusten määrä on lähes kolminkertaistunut (2019 5,3 %).

Kuitenkin nuoret raportoivat saavansa perhepiiristään alkoholia huomattavasti vähemmän kuin kaksi vuotta aikaisemmin (2021 26,7 %, 2019 52,8 %), eli esimerkiksi huoltajat ja vanhemmat sisarukset välittävät vähemmän alkoholia alaikäisille nuorille.

Lisäksi alkoholia viikoittain käyttää 9,1 %. Kaikilla edellä mainituilla mittareilla kaavilaisten ja tuusniemeläisten tulokset ovat koko maakunnan huonoimpia. Lisäksi 15,2 % kouluterveyskyselyyn vastaajista kokee, että vanhempiensa liiallinen alkoholin käyttö aiheuttaa haittaa, eli kokemusten määrä on lähes kolminkertaistunut (2019, 5,3 %). Erilaisten päihdekokeilujen sekä tupakan ja alkoholin säännöllisen käytön suhteen ovat koko maakunnan korkeimpia ja samalla hälyttävimpiä.

8- ja 9-luokkalaisista jotakin tupakkatuotetta tai sähkösavuketta on kokeillut 69,2 %. Päivittäin jotakin tupakkatuotetta tai sähkösavuketta käyttää 20,6 %, eli päivittäisten käyttäjien määrä on kahdessa vuodessa yli tuplaantunut (2019 8,7 %).

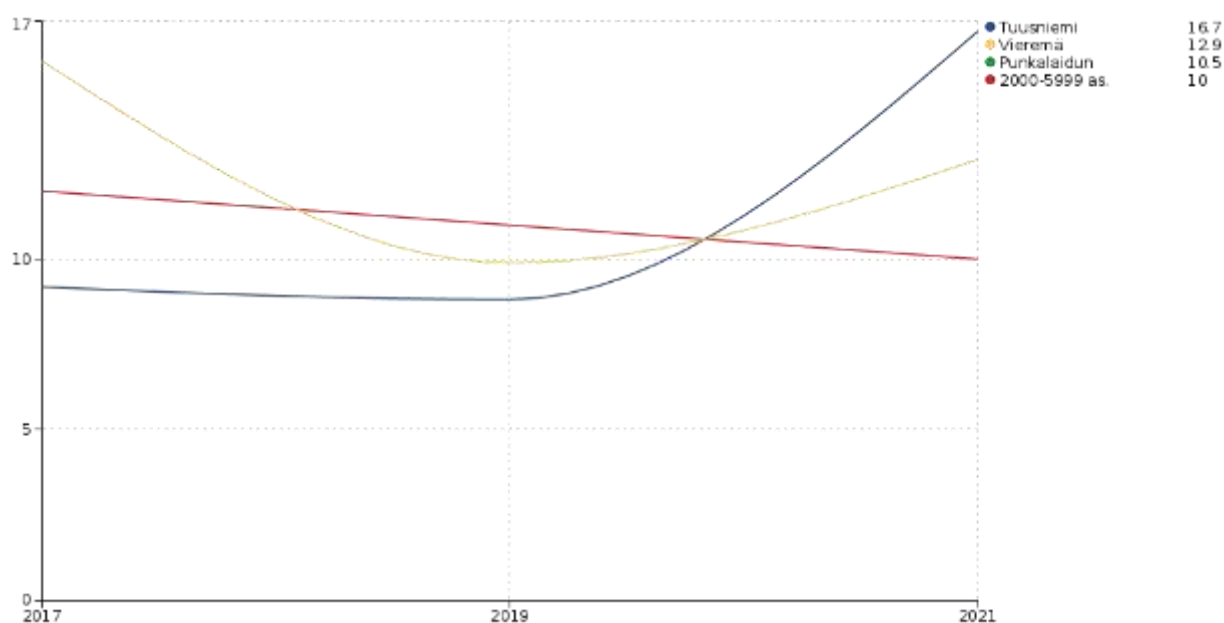
Kannabiksen kokeilut ovat vähentyneet yli puolella (2021 3,0 %, 2019 7,4 %). Lisäksi nuoret raportoivat, että omalla paikkakunnalla (Kaavi ja Tuusniemi) on kohtuullisen vähän huumeita saatavilla verrattuna isompiin paikkakuntiin kuten Kuopioon (Kaavi & Tuusniemi 25,8 %, Kuopio 54,3 %).

Humalajuominen lisää nuorten alttiutta tapaturmille ja väkivallan uhriksi joutumiselle ja kasvattaa itsemurhien riskiä. Toistuvasti humalahakuisesti juovilla nuorilla ilmenee muita enemmän seksuaalista ja muuta riskikäyttäytymistä. Toistuvan humalajuomisen on lisäksi todettu lisäävän myöhemmän päihde- ja mielenterveyshäiriön riskiä, korkean alkoholitoleranssin puolestaan päihdehäiriön riskiä. Viimeksi mainittu on yhdistetty myös korkeampaan tapaturma- ja itsemurhakuolleisuuteen. Toisen asteen koulutuksen puuttuminen ja nuorisotyöttömyys lisäävät myöhempien alkoholiongelmien riskiä.

Alkoholin käytön aloittamista alaikäisenä tulee ehkäistä. Ikärajavaltvonta ja kysynnän ehkäisy ovat tehokkaita keinoja ja nämä elementit yhdistyvät esimerkiksi valtakunnallisessa Pakka-toimintamallissa.

Varhaislapsuuden käytöshäiriöt tai vanhempien päihdeongelmat ovat yhteydessä nuorena aloitettuun päihdekäyttöön. Tukea tarvitsevat perheet tulee tunnistaa ajoissa ja heille on tarjottava riittävä apu ja palvelut. Nuorten alkoholinkäyttö tulee ottaa puheeksi nuorten kasvuympäristöissä, kuten oppilaitoksissa ja nuorisotyössä. On myös turvattava päihdeettömyyttä tukeva toimintakulttuuri, joka huomioi ehkäisyyn, tuen ja hoitoon ohjauksen ja sisältää selkeät pelisäännöt ja laadukasta päihdekasvatusta. Nuorten päihdeiden käyttöä tulee kartoittaa koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lisäksi ehkäisyneuvoloissa tai sukupuolitauteipäilyjen yhteydessä. Nuorisotoimi tekee ennaltaehkäisevää työtä jalkautumalla ala- ja yläkouluun. Vuosittain pidetään ehkäisevän päihdetyöntunteja koulussa.

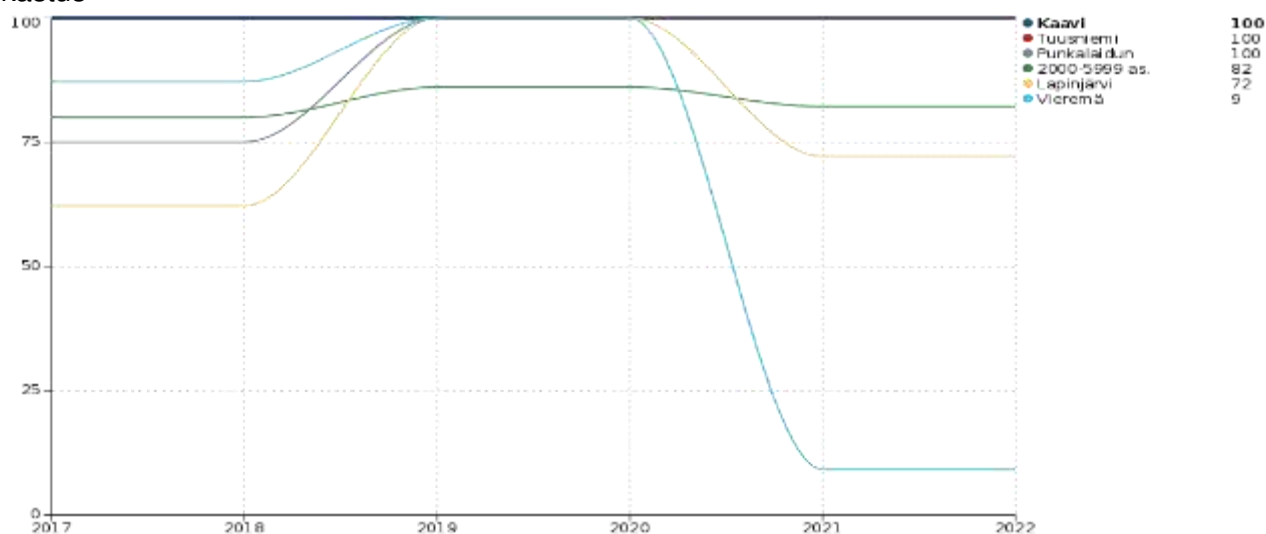
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

3.1.19 Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

Kaavilla kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä hyvinvoinnin edistämisen tarkastus on tehty kolmen vuoden välein lainmukaisesti. (terveydenhuoltolaki 1326/2010). Tehtävä toteutettu tarkastamalla oppilaitokset. Kaavilla tarkastus tehdään yhteistyössä eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa (asetus 338/2011). Se on useiden eri viranomaisten vastuulla.

Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

3.2 Nuoret

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Toteuttaessaan nuorisolain (21.12.2016/1285) 2 §:n tavoitteita ja lähtökohtia kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan tulee tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisolan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyöt tekevien tahojen kanssa. Nuorisolaissa nuorilla tarkoitetaan alle 29-vuotiaita, joita Kaavilla on 31.12.2019 tilanteen mukaan 644.

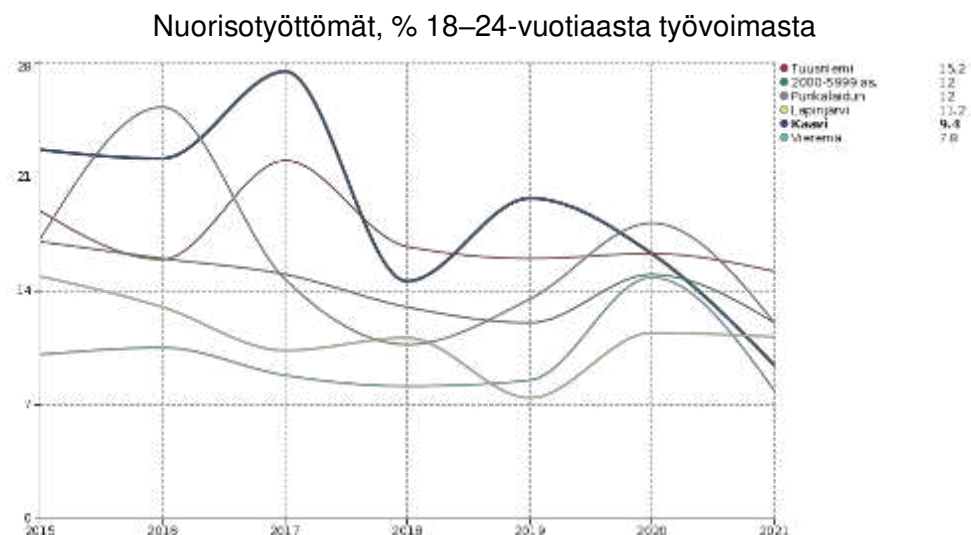
Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa. Kaavilla on vuosittain valittava nuorisovaltuusto, jonka yhteyshenkilönä toimii nuoriso-ohjaaja.

Kaavin kunnassa on yksi nuorisotalo, joka sijaitsee kirkonkylän keskustassa. Nuorisotalon toiminta on osallistavaa. Nuoret itse osallistuvat mukaan toiminnan kehittämiseen

Nuorisotoimi tekee matalankynnyksen liikuntapalveluja sekä jalkautuu sivukyliin.

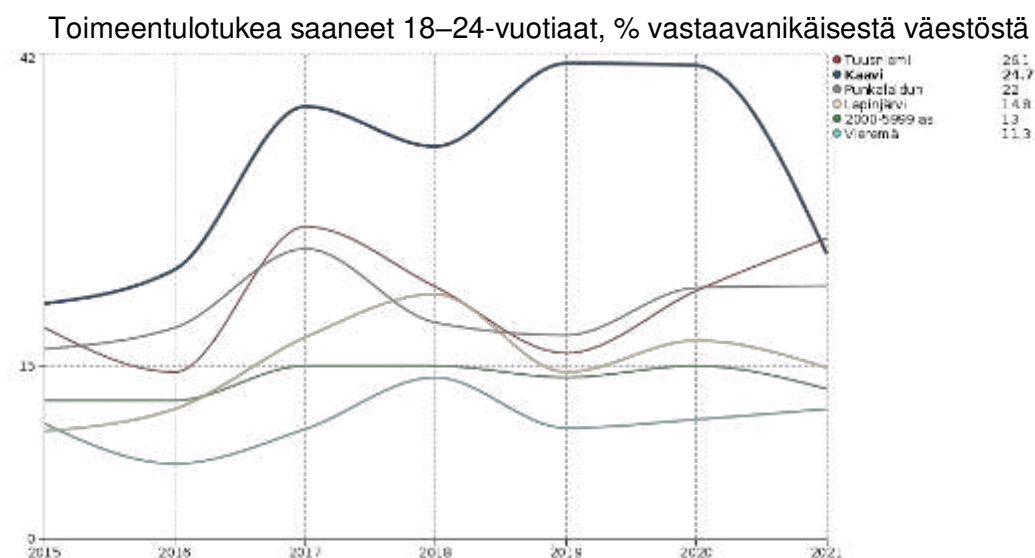
3.2.1 Nuorisotyöttömät, % 18–24-vuotiaasta työvoimasta

Kaavilla on nuorisotyöttömyys 9,4 % 18–24-vuotiaasta työvoimasta toiseksi alhaisin vertailukuntiin (Tuusniemi 15,2 %) vuonna 2021. Työvoimaan luetaan kaikki 18–74-vuotiaat henkilöt, jotka tutkimusajankohtana olivat työllisiä ja työttömiä.

3.2.2 Toimeentulotukea saaneet 18–24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

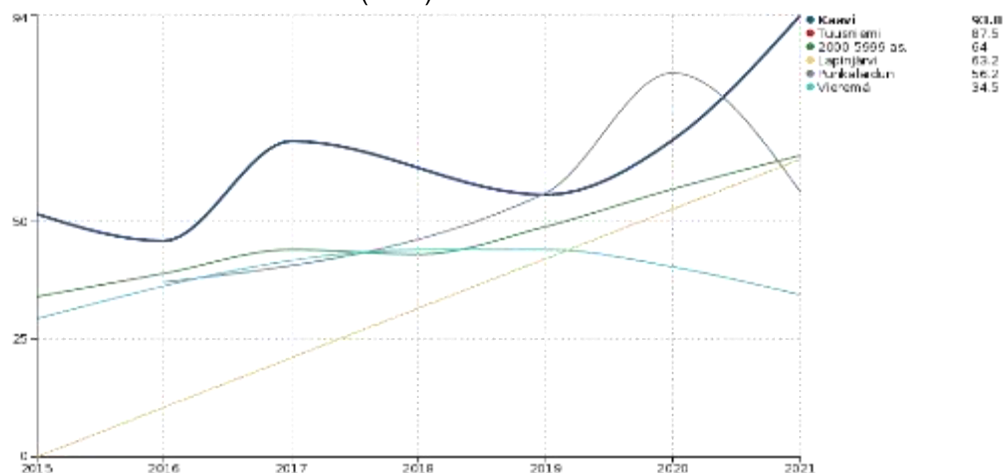
18–24-vuotiaista kaavilaisista 24,7 % on saanut toimeentulotukea, ja osuus on vertailukunnista (Tuusniemi 26,1 %) toiseksi korkein vuonna 2021. Kaavin toimeentulotukea saaneet on jyrkässä laskussa, vastaava luku oli vuonna 2021 41 %. Vastaavasti toimeentuloa pitkäaikaisesti saaneet 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä Kaavilla on 4,6 %, joka on vertailukuntiin (Tuusniemi 7,2 %) nähden toiseksi alhaisempia (v.2021). Toimeentulotukea saaneet nuoret ovat usein syrjäytymisvaarassa olevia. Heidän elämäntilannettaan pyritään parantamaan erilaisin sosiaalityön menetelmin.

3.2.3 Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 18–20-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Kaavilla on lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 18–20-vuotiaita vuoden 2021 aikana, 93,8 % vastaavanikäisestä väestöstä, joka on korkein luku vertailukuntiin (Vieremä 34,5 %) nähden. Kaavilla lastensuojelun piirissä olevia lapsia ja perheitä pyritään tukemaan ensisijaisesti avohuollon tukitoimin kodin ulkopuolelle sijoittamisen sijaan.

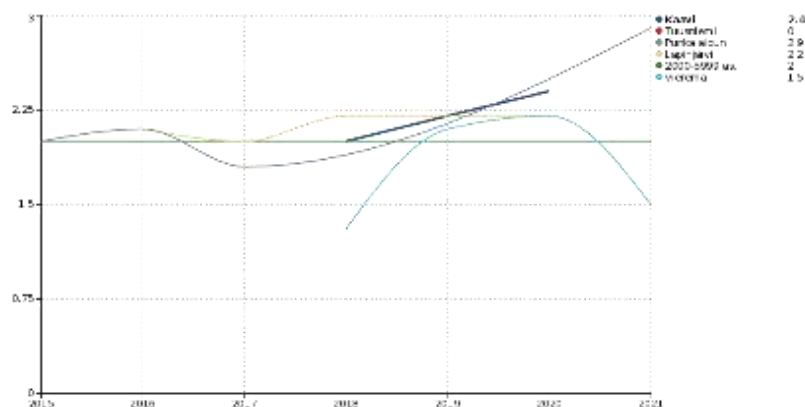
Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 18–20-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

3.2.4 Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Kaavilla on mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavia 16–24-vuotiaita 2,4 % väestöstä 2021 vuoden lopussa. Luku on korkein vertailukuntiin (Vieremä 1,5 %) nähden. Työkyvyttömyyseläkkeet käsittävät toistaiseksi myönnetty eläkkeet ja määräaikaiset kuntoutuset. Vuonna 2007 noin puolella oli mielenterveysdiagnoosina älyllinen kehitysvammaisuus (F70 - F79).

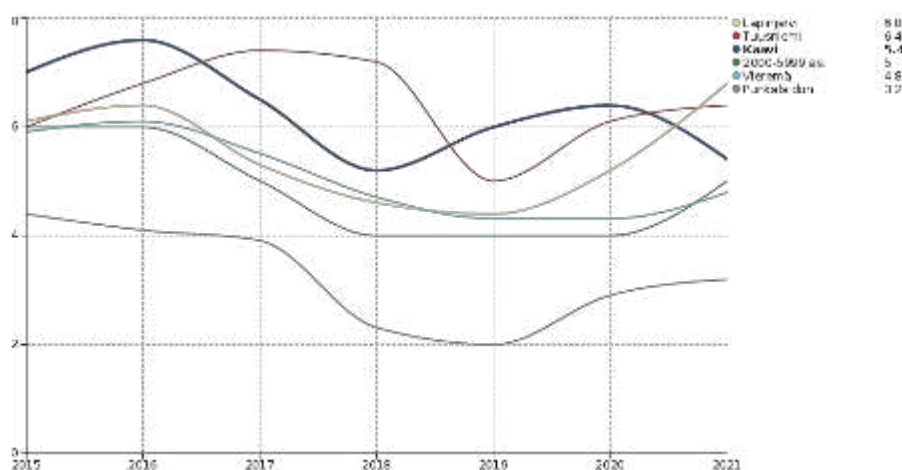
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

3.2.5 Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15–64-vuotiaista

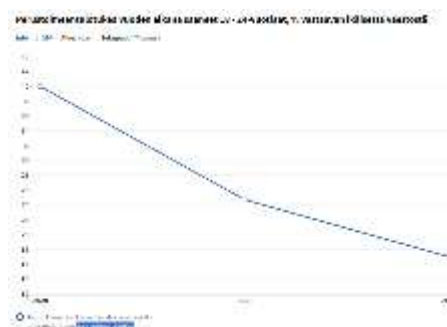
Kaavilla on vaikeasti työllistyviä (rakennetyöttömyys), 5, 4 %, joka on keskivertotasoa vertailukuntiin (Lapinjärvi 6,8 %) nähden vuonna 2021. Luku on ollut laskusuunnassa verrattuna vuoteen 2020. Vaikeasti työllistyvien ryhmään luetaan pitkäaikaistyöttömät, rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät, palveluilta työttömäksi jääneet ja palveluilta palveluille siirtyneet. Vaikeasti työllistyvien osuus työikäisistä kuvaa rakenteellista työttömyyttä. Työttömyyttä voidaan pitää rakenteellisena, jos se ei vähene, vaikka samanaikaisesti työllisyysaste on korkea ja joillakin aloilla vallitsee työvoimapula. Vaikeasti työllistyvät ovat työikäisiä, jotka liikkuvat työttömyyden, työvoimapolitiittisten palveluiden ja lyhyiden työsuhteiden välillä ja heillä on vaikeuksia työllistyä avoimilla työmarkkinoilla. Elinkeinorakenteen muutos ja työelämän vaativuus voivat olla syynä siihen, että työttömän ammatillista osaamista vastaavia työpaikkoja ei ole tarjolla. Lisäksi ikä, vajaakuntoisuus, terveydelliset ja psykososiaaliset ongelmat voivat vaikeuttaa työllistymistä. Kunta ja valtio yhdessä kustantavat 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden perustoimentulon. Kunnalla on tämän lisäksi vastuu näiden henkilöiden viimesijaisesta aktivoinnista, kuntoutuksesta ja terveydenhoidosta

Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15–64- vuotiaista

3.2.6 Toimeentulotukea saaneet 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Syitä nuorten muita yleisempään perustoimeentulotuen saantiin on monia. Nuoret ovat työmarkkinoilla epävarmemmassa asemassa, heidän työttömyysetuuksien saantiinsa kohdistuu tiukennettuja ehtoja eikä heille ole tyypillisesti kertynyt merkittävää varallisuutta, jota voi realisoida silloin, kun ansiotulot ovat pienet tai niitä ei ole. Usein toimeentulotuen saanti on lyhytaikaista, ja tulostemme mukaan noin puolet nuorista poistuu perustoimeentulotuelta ennen kuin tuen saanti pitkittyy yli neljän kuukauden.

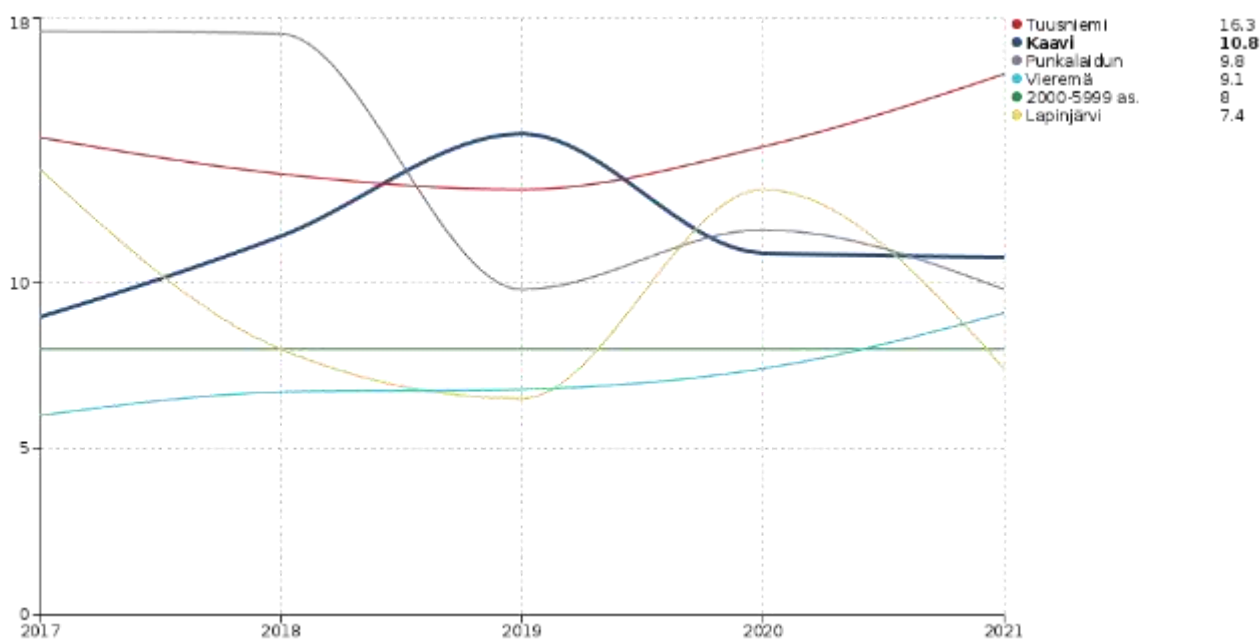

3.2.7 Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Kaavilla on koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17–24-vuotiaita, 10,8 % vastaavan ikäisestä väestöstä, joka toiseksi korkein vertailukuntiin (Tuusniemi 16,3 %) vuonna 2021. Koulutuksen ulkopuolelle jääneillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka ko. vuonna eivät ole opiskelijoita tai joilla ei ole tutkintokoodia eli ei perusasteen jälkeistä koulutusta. Yhteiskuntaan ja työelämään kiinnittyminen on vaikeampaa niille nuorille, jotka eivät peruskoulun jälkeen suorita toisen asteen koulutusta. Hyvinvointiongelmien tiedetään usein kasautuvan: peruskoulun jälkeistä jatkotutkintoa vaille jäävillä nuorilla on enemmän toimeentulon ja mielenterveyden ongelmia. Yhtenä syynä koulutuksen ulkopuolelle jäämisessä on kaavilaisen nuoren päihteiden käyttö ja koulutuksen ulkopuolelle jääminen altistaa päihteiden käytön lisääntymiselle.

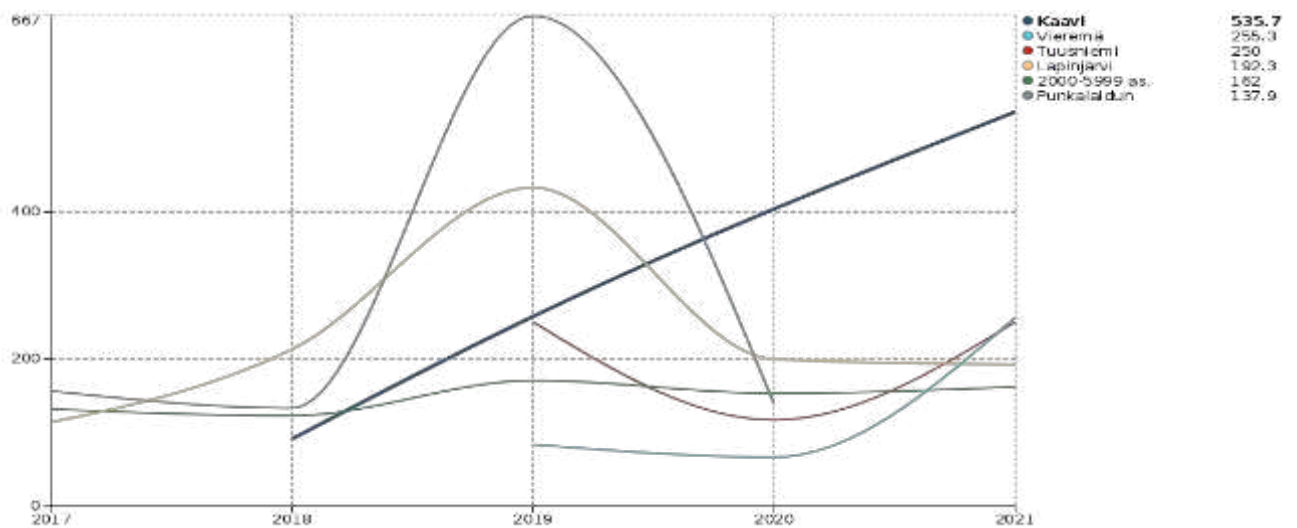
Aina ei tiedetä, kenen kuuluisi ottaa koppi nuoresta, jolta opinnot uhkaavat jäädä väliin. Jos opiskelija ei ole niin sanotusti koulukuntainen eli on muita haasteita elämässä, jotka tekevät opiskelun vaikeaksi, niin siihen pitäisi löytää joku ratkaisu tai välimuoto ammatilliseen opiskeluun ja kotona olemiseen. Motivointi on vaikeaa etenkin, jos nuori ei ole päässyt opiskelemaan haluamaansa alaa. Nuorta ei voi saada takaisin opiskelun pariin, elleivät huoltajat, tukiverkot ja yhteistyötahot toimi yhdessä nuoren hyväksi. Nuorten syrjäytymisen ehkäisy on tärkeää. Nuorten yhteiskuntatakuusta, koulutustakuusta ja nuorten aikuisten osaamisohjelmasta on vuoden 2013 alusta lukien käytetty käsitettä nuorisotakuu.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

3.2.8 Rikoksista syyllisiksi epäiltyä 18–20-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

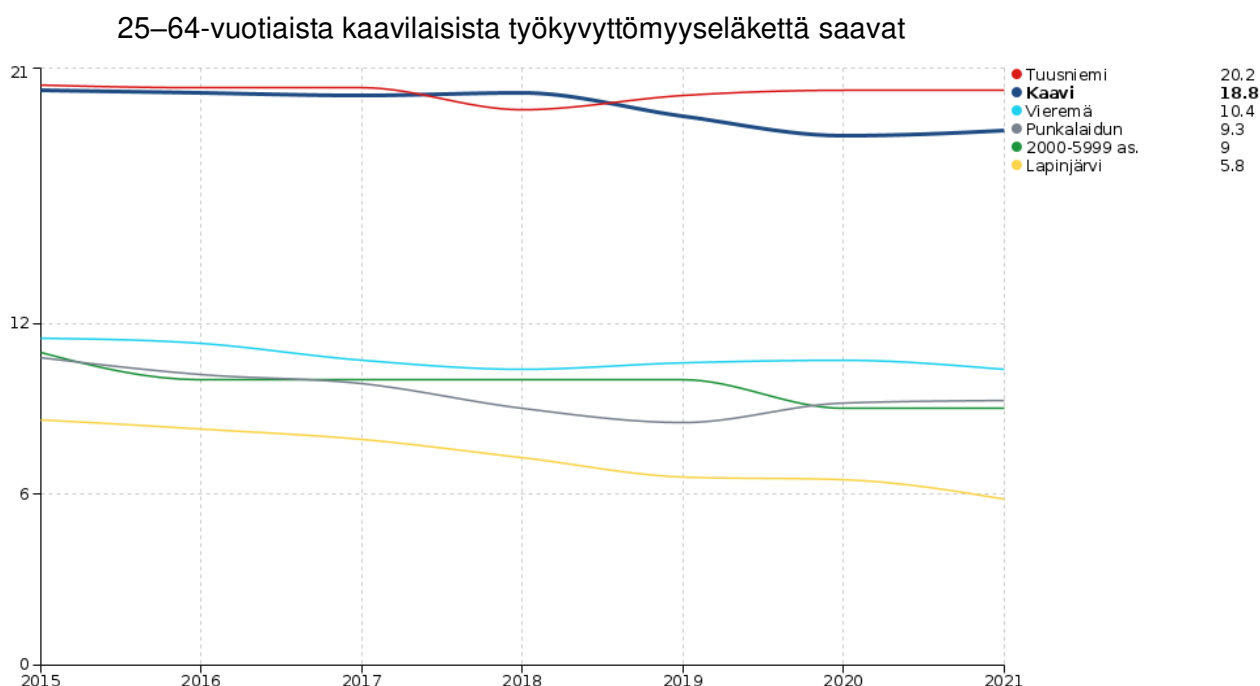
Kaavilla on rikoksista syyllisiksi epäiltyjä 18–20-vuotiaista/ 1 000 vastaavan ikäistä 535,7, joka on korkein vertailukuntiin (Punkalaidun 137,9) vuonna 2021. Rikoksista epäiltyjen lukumäärä on eri asia kuin syylliseksi todettujen lukumäärä. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Sama henkilö voi olla syylliseksi epäiltynä useita kertoja saman vuoden aikana eri tai samasta rikoksesta. Jos henkilö esimerkiksi pahoinpitelee kahta henkilöä, tulee tästä tilastoon kaksi epäiltyä, vaikka kyseessä olisi ollut yksi ja sama henkilö.

3.3 Työikäiset

3.3.1 25–64-vuotiaista kaavilaisista työkyvyttömyyseläkettä saavat

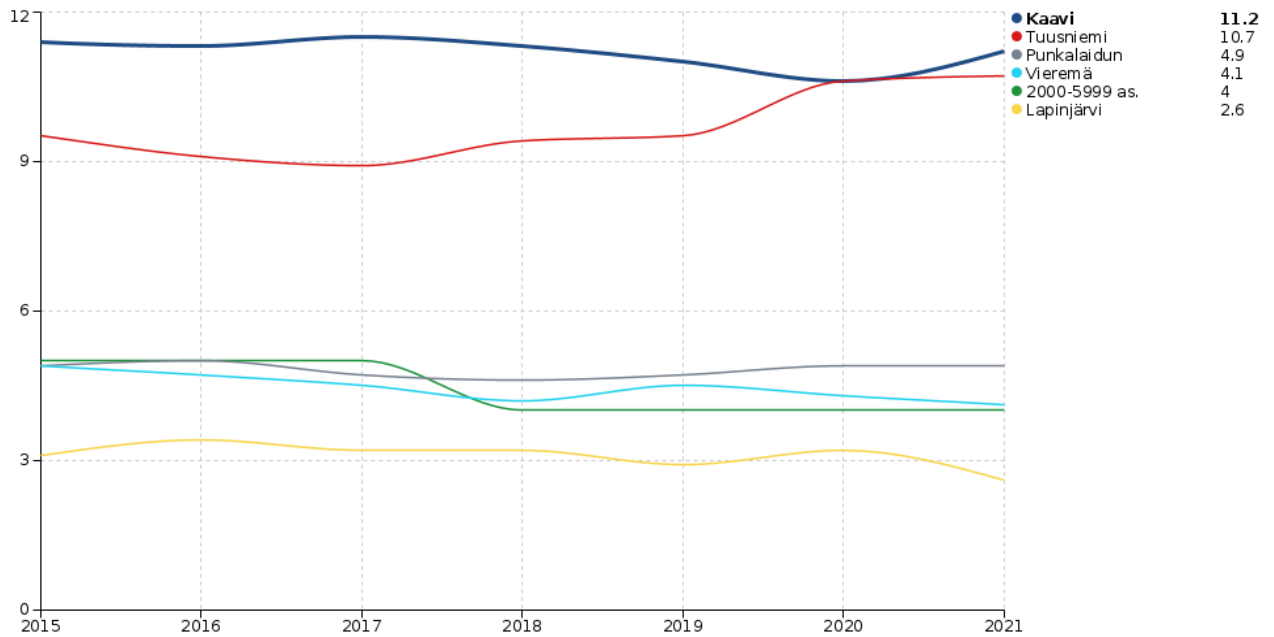
Kaavilla on 25–64-vuotiaita työkyvyttömyyseläkettä saavat 18,8 %, joka on toiseksi korkein vertailukuntiin nähden (Tuusniemi 20,2 %) vuonna 2021. Työkyvyttömyyseläkkeen saaminen ilmaisee pitkäaikaista tai pysyvää työkyvyttömyyttä. Kaavilla yleisimmät sairausryhmät ovat mielenterveyden häiriöt ja tuki- ja liikuntaelinten sairaudet, yksittäisistä sairauksista depressio ja selkäsairaudet. Yleisesti työkyvyttömyys ilmentää vain osin sairastavuutta, sillä eläkkeelle hakeutumiseen vaikuttaa myös mm. henkilön taloudellinen tilanne ja työttömyys.

3.3.2 Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien osalta Kaavin tilanne on verrokkikuntiin (Lapinjärvi 2,6 %) nähden korkein 11,2 % 25–64-vuotiaista vuonna 2021. Työkyvyttömyyseläkkeen saaminen ilmaisee pitkäaikaista tai pysyvää työkyvyttömyyttä. Yleisimmät sairausryhmät sen taustalla ovat mielenterveyden häiriöt ja tuki- ja liikuntaelinten sairaudet, yksittäisistä sairauksista depressio ja selkäsairaudet. Työkyvyttömyys ilmentää vain osin sairastavuutta, sillä eläkkeelle hakeutumiseen vaikuttaa myös mm. henkilön taloudellinen tilanne ja työttömyys.

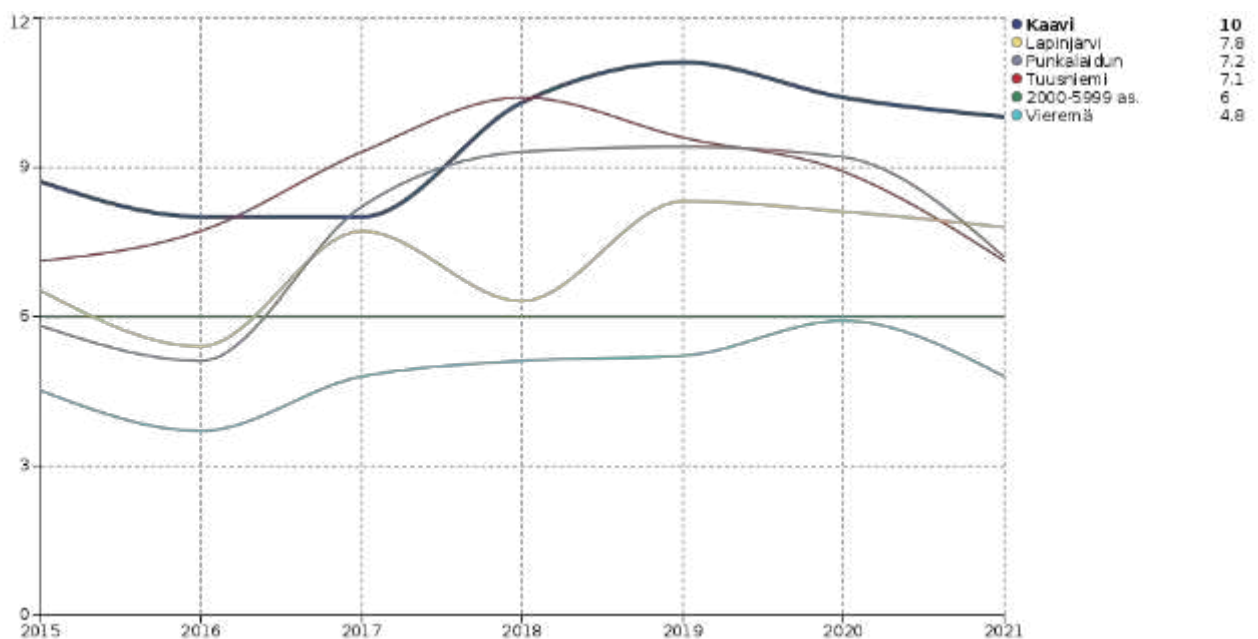
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

3.3.3 Toimeentulotukea saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Kaavilla on toimeentulotukea saaneita 25–64-vuotiaita vastaavanikäisestä väestöstä on 10 %, joka on eniten suhteessa vertailukuntiin (Vieremä 4,8 %) vuonna 2021. Suomessa vuonna 2021 toimeentulotukea myönnettiin 288 000 kotitaloudelle ja 425 000 henkilölle. Väestöstä 7,7 prosenttia sai toimeentulotukea vuonna 2021. Toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä väheni 7 prosenttia ja henkilöiden 8 prosenttia verrattuna vuoteen 2020.

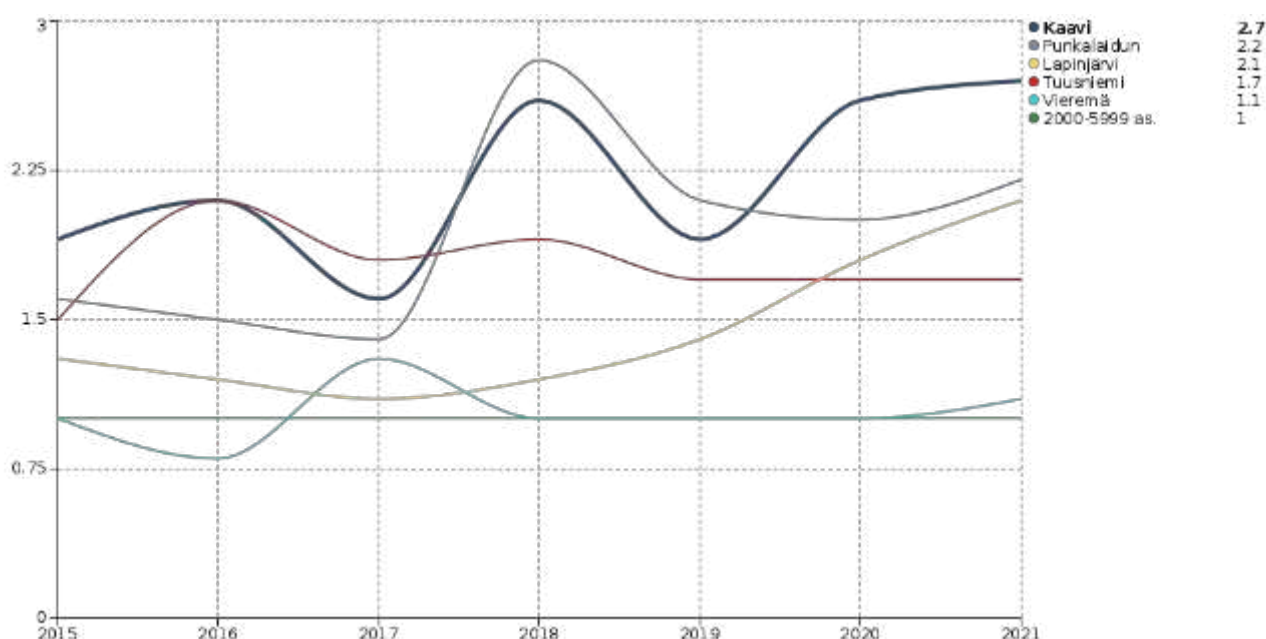
Toimeentulotukea saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

3.3.4 Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Kaavilla on toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita 25–64-vuotiaita vastaavanikäisestä väestöstä on 2,7 %, joka on eniten suhteessa vertailukuntiin (Vieremä 1,1 %) vuonna 2021. Pitkäaikaisasiakkaiden osuus väestöstä mittaa paremmin todellista köyhyyttä kuin kaikkien toimeentulotukiasiakkaiden osuus väestöstä. Kaavilla pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden kohdalta korostuu myös kasautuva syrjäytymisriski, mihin liittyvät ilmiöinä niin pitkäaikaistyöttömyys kuin kotitalouden jäsenten ylisukupolvisen syrjäytymisen riski.

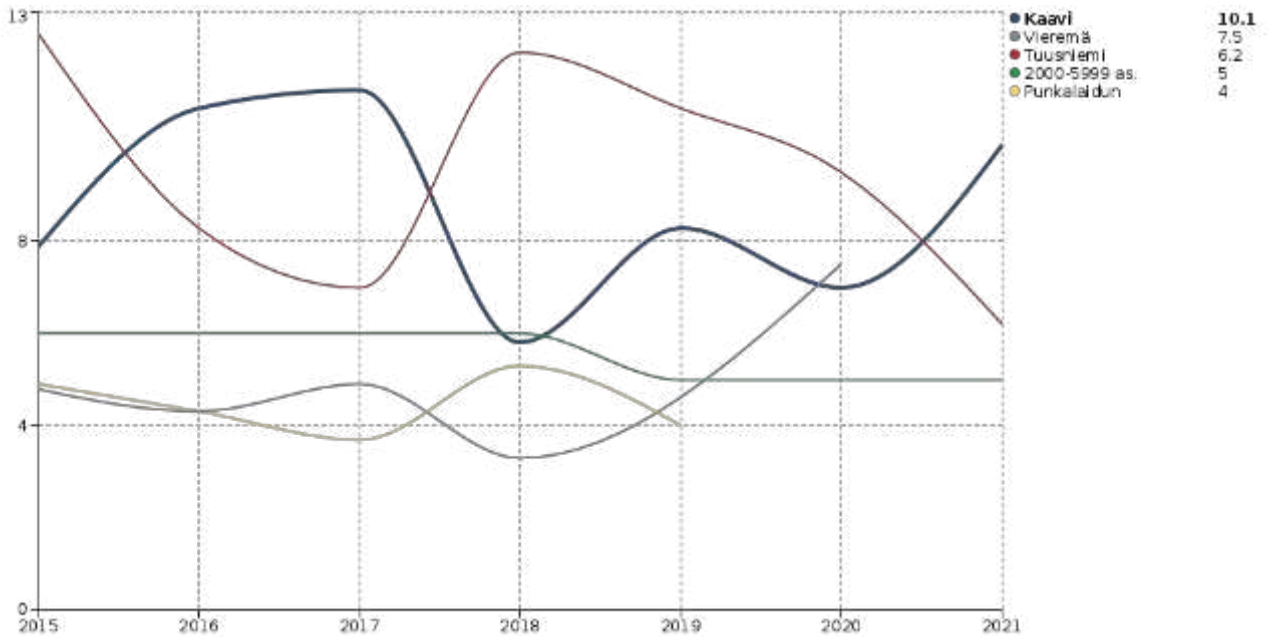
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

3.3.5 Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25–64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Kaavilla on päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25–64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä väestöstä 10,1 hlöä, joka on vertailukuntiin (Punkalaidun 4hlöä) korkein. Luku ilmaisee vuoden aikana alkoholi, huumausaine, lääkeaine tai korvikkeet - päädiagnooseilla sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleiden 25–64-vuotiaiden lukumäärän tuhatta vastaavanikäistä kohti. Päihteiden käytön vuoksi sairaalahoitoa tarvinneiden 25–64-vuotiaiden määrä suhteutettuna ko. ikäluokkaan kuvaa osaltaan päihteiden käytön aiheuttaman sairastavuuden määrää ja niiden vaikeusastetta. Kaavilla tarjolla ollut ainoastaan sairaalahoitoa (katkaisuhuito), mutta avohoitoa saatavana heikosti ja hoitokäytännöissä ollut vaihtelua.

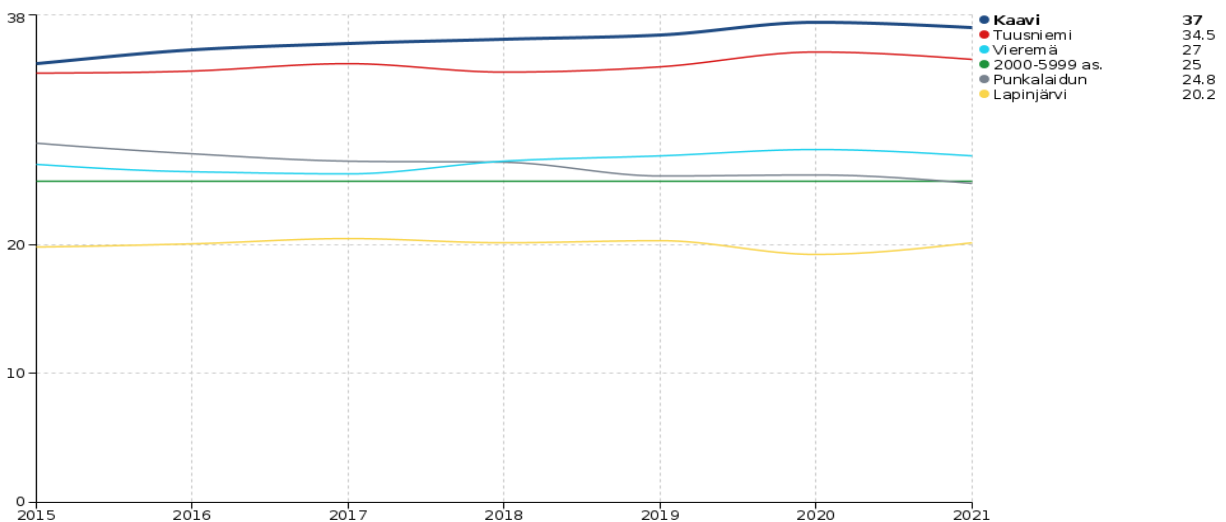
Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25–64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

3.3.6 Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25–64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25–64-vuotiaita on Kaavilla verrokkikunnista (Lapinjärvi 20,2) eniten 37 % vuonna 2021. Erityiskorvausoikeus (75 % tai 100 %) voidaan myöntää henkilölle, jolla on vakava ja pitkäaikainen, lääkehoitoa vaativa sairaus. Näitä sairauksia on viitisenkymmentä. Saadakseen oikeuden potilaan tulee hakea sitä Kelalta ja liittää mukaan tavallisesti erikoislääkärin kirjoittama lausunto, joka arvioidaan Kelassa.

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25–64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

3.4 Ikääntyneet

Kaavin kunnassa pyritään siihen, että ikäihmiset selviytyvät kotonaan turvallisesti mahdollisimman pitkään. Tavoitteeseen pääsemiseksi ikäihmisille tarjotaan terveyttä ja hyvinvointia edistäviä ja kotona selviytymistä tukevia palveluja. Hoivaa ja huolenpitoa tarvitsevia asiakkaita pyritään tukemaan, auttamaan ja hoitamaan mahdollisimman pitkään heidän kodeissaan, antamalla kodinhoitoa ja tarvittavia tukipalveluja. Kun kotona selviytyminen ei mahdollistu, annetaan hyvää, yksilöllistä perushoitoa ja kuntoutusta perhehoidossa, palveluasunnoissa, palvelukeskuksessa tai palveluseteleillä yksityisissä hoitokodeissa.

Kaavin kunnan vanhustyön palvelujen vahvuuksia, ovat: palvelut ovat asiakkaan lähellä, ne ovat laadukkaita ja nopeasti saatavilla. Kaavin kunta toteuttaa vanhustyön palveluja Welfare mix-periaatteella, mikä tarkoittaa hyvinvointipalveluiden järjestämistä kuntien, kunnalle palveluja tuottavien yhteistyöorganisaatioiden (esim. kansalaisopisto), yksityisten palveluntuottajien, vapaaehtoissektorin ja kotitalouksien yhteistyönä. Palveluja räätälöidään vaihtoehtoisia toimintamalleja hyödyntäen, tästä esimerkkinä palvelusetelien monipuolinen käyttö. Vanhustyön työntekijät ovat sitoutuneet työskentelemään asiakkaan voimavarat huomioiden toimintakykyä edistävällä työotteella. Tietoteknisiä ratkaisuja hyödynnetään mahdollisuuksien rajoissa.

Tukipalvelut Kotihoidon kautta on mahdollisuus saada tukipalveluita. Tukipalvelut ovat maksullisia ja taksa vahvistetaan perusturvalautakunnassa. Tukipalveluita ovat asiointiapu, ateriapalvelu, kauppa-asioiden hoito, kuljetuspalvelu, kylvetyspalvelu, siivouspalvelu ja turvapalvelu.

Ateriapalveluja tuottaa kunnan oma keittiö kuutena päivänä viikossa, ja aterioita kuljetetaan kunnan omalla autolla. Yksityiset palveluntuottajat kuljettavat aterioita seitsemänä päivänä viikossa. Ateriapalveluiden kuljetuksia on optimoitu niin, että samalla kotikäynnillä voidaan toteuttaa muitakin kotihoidon tehtäviä. Aterian hinta muodostuu ateriasta ja kuljetuksesta.

Hoitotarvikejakelu Ikäihmiset (yli 65-vuotiaat) saavat ilmaisjakelun piiriin kuuluvat hoitotarvikkeet, kuten inkontinenssituotteet ja haavanhoitotuotteet kotihoidon kautta. Hoitotarvikkeiden tarve arvioidaan yksilöllisesti. Lääkärinlausunto tarpeesta diagnooseineen tarvitaan, jotta ilmaisjakelu voidaan myöntää.

Asiakkaalla on mahdollisuus saada turvapuhelin kotiin. Turvapuhelinpalvelu vuokrataan Stella Oy:ltä. Turvapuhelinasiakkaita on tällä hetkellä noin 40. Kunnan työntekijät asentavat ja huoltavat laitteet.

Sosiaalihuoltolain 23 §:n nojalla kunta voi myöntää harkinnanvaraisesti liikkumista tukevia palveluja. Hakijalle voidaan myöntää enintään neljä (4) edestakaista matkaa kuukaudessa. Hakijan tulee täyttää lain edellyttämät vaatimukset ja hänellä tulee olla lääkärinlausunto. Kuljetustukea käyttää noin 80 Kaavin kuntalaista. Kylvetyspalvelut Asiakkailla on mahdollisuus saada kylvetyspalveluja, joita tuottavat sekä kunta kotihoitona että yksityiset palveluntuottajat palvelusetelin.

Siivouspalvelut Kunta voi myöntää palvelusetelin siivouspalveluun, jonka tuottaa yksityiset palveluntuottajat. Usein siivous on ensimmäinen tukipalvelun muoto, jota asiakkaat tarvitsevat

3.4.1 Säännöllisen kotihoidon 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, joilla 90 tai enemmän kotihoidon käyntiä kuukaudessa % vastaavan ikäisistä asiakkaista

Säännöllisen kotihoidon 75 vuotta täyttäneet Kaavilaiset asiakkaat, joilla 90 tai enemmän kotihoidon käyntiä kuukaudessa 13,3 % vastaavan ikäisistä asiakkaista vuonna 2021. Tuloksiin poimittu ne asiakkaat, jotka ovat saaneet kotipalvelua tai kotisairaanhoidoa. Lisäksi ikääntyneiden palvelujärjestelmä on kokonaisuus ja kunta valitsee erilaisia järjestämistapoja, Kaavilla on panostettu esimerkiksi palveluasumiseen asiakkaiden kunnosta ja toiveista johtuen.

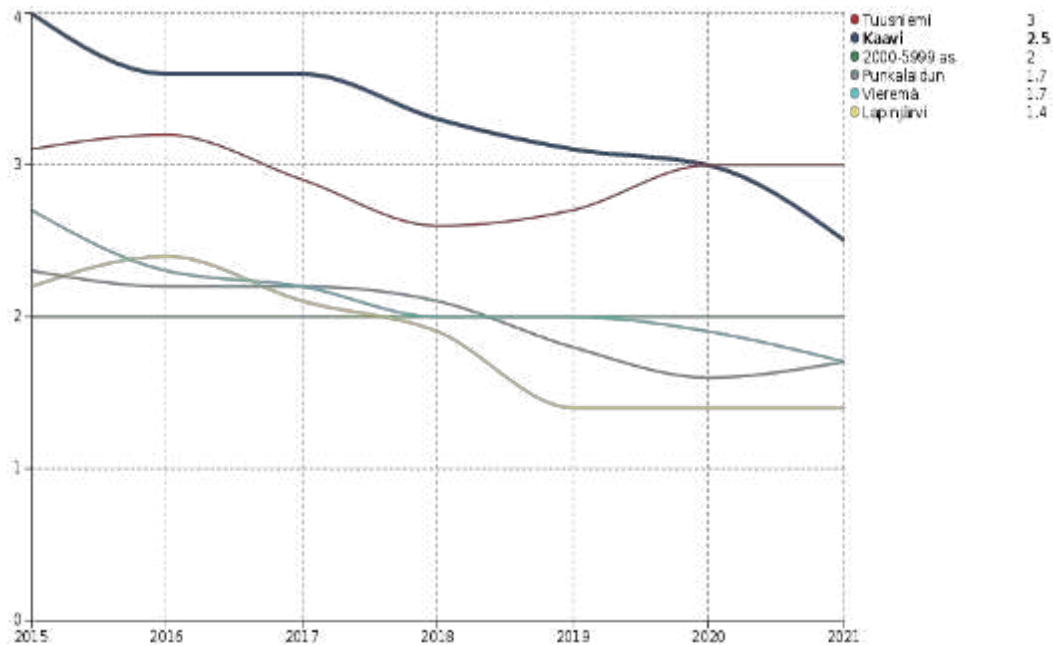
Säännöllisen kotihoidon 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, joilla 90 tai enemmän kotihoidon käyntiä kuukaudessa % vastaavan ikäisistä asiakkaista

3.4.2 Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Täyttä kansaneläkettä saaneita 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä on Kaavilla 2,5 % v.2021, joka on toiseksi eniten suhteessa vertailukuntiin (eniten Tuusniemellä 3 %), mutta määrä on ollut tasaisessa laskussa useamman vuoden ajan.

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

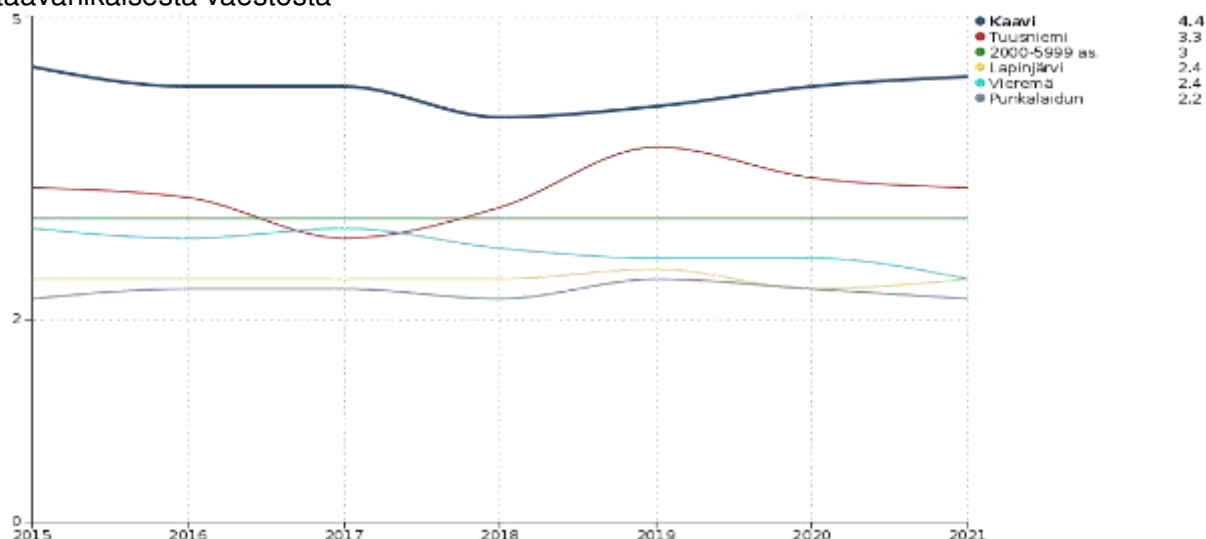

3.4.3 Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä on Kaavilla 4,4 % v. 2021, mikä on eniten verrattuna vertailukuntiin ja määrä on kasvanut tasaisesti viime valtuustokauden aikana.

Psykoosi on vaikea-asteinen mielenterveyden häiriö ja sen hoitoon määrättävät lääkkeet kuuluvat 100 % erityiskorvausryhmään. Indikaattoria voi käyttää vaikean mielenterveysongelmaisuuksien epäsuorana osoittimena. Osa psykoosipotilaista on kuitenkin pitkäaikaisessa laitoshoidossa eikä sen vuoksi välttämättä sairausvakuutuksen tuen piirissä.

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettujen 65 vuotta täyttäneitä,% vastaavanikäisestä väestöstä

3.4.4 Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavanikäistä

Kaavilla on kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä /10 000 vastaavanikäistä 376, 2, joka kuntavertailussa (Tuusniemi 566,6) keskitasoa vuonna 2020. Kaavilla kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot on vähentyneet vuodesta 2018 (503) merkittävästi. Kaavilla on ikääntyneiden ihmisten kaatumisia ehkäisty poistamalla ympäristöön liittyviä vaaranpaikkoja esimerkiksi huolehtimalla asianmukaisesta hiekoittamisesta sekä tarjoamalla mahdollisuuksia lihaskunnan harjoittamiseen (liikkumisryhmät, lähiliikuntapaikat).

			2017	2018	2019	2020
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavanikäistä info ind. 3959	Kaavi	yhteensä	414,4	503,0	484,0	376,2
	Lapinjärvi		376,6	335,1	388,3	464,5
	Punkalaidun		210,0	384,6	379,5	281,7
	Tuusniemi		432,7	506,6	399,1	566,6
	Vieremä		492,2	349,9	220,0	353,1

4 HYTE-kerroin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2020	2021	2022
HYTE-kerroin euroa / asukas info ind. 5341	Kaavi	yhteensä	12,7	10,8	9,2
HYTE-kerroin, 0 - 100 info ind. 5340			47	38	33
HYTE-kerroin, 1 000 euroa info ind. 5355			36,8	30,3	25,6
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5339			43	43	20
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5338			50	33	45

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2020	2021	2022
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailuosastusta koululoukkaan ja viilipölyjen järjestämisessä info ind. 5317	Kaavi	yhteensä	100	0	0
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit info ind. 5316			100	100	100
Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus info ind. 5309			100	100	100
Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja info ind. 5335			0	0	0
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista info ind. 5331			0	0	0
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen info ind. 5330			0	0	0
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikuntaryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille info ind. 5327			0	0	0
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä info ind. 5333			100	100	100
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä info ind. 5328			0	0	0
Kunta kutsuu säännöllisesti kaelle liikunta-seurajen ja yhdistysten yhteiskokouksen info ind. 5321			0	0	0
Kunta madaltaa kulttuurin osallistumisen kynnyksiä - TEA, pistemäärä info ind. 3964			0	0	0
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa info ind. 5323			0	0	0
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin info ind. 5326			100	100	0
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa info ind. 5313			100	0	0
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista info ind. 5336			0	0	0

4.1 Prosessi indikaattorit

Kuntien hyte-kertoimen prosessi-indikaattorit: Kulttuuri

Indikaattori	Sotkanet indikaattorinumero	Lähde	Aikataulu
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä (Onko kunnalla käytössä jokin pysyvä käytäntö, jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kulttuurin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa (esim. kulttuuriluotsi tai -kaveritoimintaa)?)	3984	Kulttuuri kunnan toiminnassa – tiedonkeruu (THL, TEAvisari)	Tiedot kerätään parittomina vuosina keväällä ja julkaistaan syksyllä

Kuntien hyte-kertoimen prosessi-indikaattorit: Kuntajohto

Indikaattori	Sotkanet indikaattorinumero	Lähde	Aikataulu
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	5336	Tiedonkeruu kunnan johdolle väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä (THL, TEAvisari)	Tiedot kerätään parittomina vuosina keväällä ja julkaistaan syksyllä
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	5331	Tiedonkeruu kunnan johdolle väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä (THL, TEAvisari)	Tiedot kerätään parittomina vuosina keväällä ja julkaistaan syksyllä
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	5330	Tiedonkeruu kunnan johdolle väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä (THL, TEAvisari)	Tiedot kerätään parittomina vuosina keväällä ja julkaistaan syksyllä
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	5333	Tiedonkeruu kunnan johdolle väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä (THL, TEAvisari)	Tiedot kerätään parittomina vuosina keväällä ja julkaistaan syksyllä
Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	5335	Tiedonkeruu kunnan johdolle väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä (THL, TEAvisari)	Tiedot kerätään parittomina vuosina keväällä ja julkaistaan syksyllä

Kuntien hyte-kertoimen prosessi-indikaattorit: Liikunta

Indikaattori	Sotkanet indikaattorinumero	Lähde	Aikataulu
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	5323	Liikunta kunnan toiminnassa -tiedonkeruu (THL, TEAviisari)	Tiedot kerätään parillisina vuosina keväällä ja julkaistaan syksyllä
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	5321	Liikunta kunnan toiminnassa -tiedonkeruu (THL, TEAviisari)	Tiedot kerätään parillisina vuosina keväällä ja julkaistaan syksyllä
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	5327	Liikunta kunnan toiminnassa -tiedonkeruu (THL, TEAviisari)	Tiedot kerätään parillisina vuosina keväällä ja julkaistaan syksyllä
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarvointiin	5320	Liikunta kunnan toiminnassa -tiedonkeruu (THL, TEAviisari)	Tiedot kerätään parillisina vuosina keväällä ja julkaistaan syksyllä
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	5328	Liikunta kunnan toiminnassa -tiedonkeruu (THL, TEAviisari)	Tiedot kerätään parillisina vuosina keväällä ja julkaistaan syksyllä

Kuntien hyte-kertoimen prosessi-indikaattorit: Peruskoulu

Indikaattori	Sotkanet indikaattorinumero	Lähde	Aikataulu
Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastaminen kolmen vuoden välein	5309	Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen peruskouluissa - tiedonkeruu (THL, TEAviisari)	Tiedot kerätään parittomina vuosina syksyllä ja julkaistaan seuraavan vuoden keväällä
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	5313	Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen peruskouluissa - tiedonkeruu (THL, TEAviisari)	Tiedot kerätään parittomina vuosina syksyllä ja julkaistaan seuraavan vuoden keväällä
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	5316	Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen peruskouluissa - tiedonkeruu (THL, TEAviisari)	Tiedot kerätään parittomina vuosina syksyllä ja julkaistaan seuraavan vuoden keväällä
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	5317	Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen peruskouluissa - tiedonkeruu (THL, TEAviisari)	Tiedot kerätään parittomina vuosina syksyllä ja julkaistaan seuraavan vuoden keväällä

5 Hyvinvointisuunnitelma vuosille 2022–2025

Tavoite 2022–2025	Toimenpiteet ja vastuutaho	Mittarit
Mielen hyvinvointi: -lasten- ja nuorten mielen hyvinvointi, aikuisten- ja ikääntyneiden mielen hyvinvointi ja koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat. Toimeentulotukea saaneet nuoret ovat usein syrjäytymisvaarassa olevia. Heidän elämäntilannettaan pyritään parantamaan erilaisin sosiaalityön menetelmin.	Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen? nuorisotoimen tunne ja vuorovaikutus tunniti Mielenterveystaidot? ks. vinkit pohjois-savo harrastustoiminta ja mielekäs tekeminen Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa Sosiaalityön menetelmät: Varhainen vanhemmuuden tukeminen. Kaavilla aloittanut kasvatus ja perheneuvonta Etsivä nuorisotyö	Sotkanet Kouluterveyskysely (THL) Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat. Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiaistainfo ind. 2483 Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiaistainfo ind. 2484
Liikkuminen: -lasten- ja nuorten liikkuminen aikuisten- ja ikääntyneiden liikkuminen.	liikunta/ nuoriso-ohjaaja toimi Kunta kokoaa eri liikuntatoimijat yhteen Kaavi höntsäilee matalan kynnyksen liikuntaryhmä. maaseutualueille ja vähävaraisille sekä liikuntavälineiden hankinta + lainaus Ikääntyneiden Liikunta mahdollisuudet Liikunta ja tapahtumakalenteri	Kouluterveyskysely: Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista Seuranta ja kävijätietojen keruu
Terveelliset elämäntavat: -lasten- ja nuorten elintavat, aikuisten- ja ikääntyneiden elintavat	Satokausikalenteri Perheen ravitsemustottumuksiin vaikuttaminen kasviruoka vaihtoehto Järjestöjen toimintaa tuetaan jotta ikääntyneiden elinoloja voidaan parantaa	Sotkanet Kouluterveyskysely (THL) Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista

Alkoholin käytön aloittamista alaikäisenä tulee ehkäistä. Ikärajavalvonta ja kysynnän ehkäisy ovat tehokkaita keinoja ja nämä elementit yhdistyvät esimerkiksi valtakunnallisessa Pakka- toimintamallissa.	Vanhempiin vaikuttaminen: vanhemmat eivät osta tai välitä alkoholia nuorille. Ikärajavalvonta ja kysynnän ehkäisy. Tukea tarvitsevat perheet tulee tunnistaa ajoissa ja heille on tarjottava riittävä apu ja palvelut. PAKKA-toimintamalli	Sotkanet Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista Info 289
Kuntalaisia ja järjestöjä osallistavat ja vaikutusmahdollisuuksia lisäävät toimi tavat	Osallisuusohjelmat esim <u>maptionaire</u> Asukasraadit ja asukasfooromit Järjestöfooromit järjestetään 2 x kertaa vuodessa Kuntalaisten osallisuuden edistäminen	TEAvisari Toimiiko kunnassa seuraavia liikunta- ja urheiluseurojen, muiden yhdistysten ja kunnan yhteiselimiä? Kunnan koolle kutsuma seurojen ja yhdistysten sekä kunnan yhteiskokous esim. liikuntafoorumi
Kulttuuritoiminnan kehittäminen	kaikukortti Ohjattua luovaa toimintaa kuntalaisille Kulttuuritapahtumia : näyttelyt Järjestöjen retket kulttuuritapahtumiin.	Sotkanet Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä (Onko kunnalla käytössä jokin pysyvä käytäntö, jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kulttuurin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa (esim. kulttuuriluotsi tai -kaveritoimintaa)?)
Hyte indikaattorit jotka vaativat toimenpiteitä	kohta 5,1	Mittarit indikaattorin kohdalla

5.1 Indikaattori joissa vaaditaan toimenpiteitä

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä info ind. 5317	Kaavin koulussa on mahdollisuus joka päivä kasvisruokavaihtoehtoon etukäteisellä ilmoituksella. Lisäksi vähintään kerran viikossa koulussa tarjoillaan kasviruokaa kaikille ruokailijoille sekä lämpimiä kasviksia liharuuan yhteydessä. Näin voidaan edistää monipuolista kasvisten käyttöä, totuttaa erilaisiin kasvisruokalajeihin sekä kehittää reseptiikkaa. <u>Kouluruokasuositus</u>
Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja info ind. 5335	Järjestöfooromit kuntalaisraadit
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista info ind. 5331	Määritetään talousarviovuodelle olemassa olevat mittarit, joiden avulla voidaan seurata väestön hyvinvoinnin ja terveyden kehittymistä. Tässä tulee huomioida tarpeeksi pitkäjänteinen seuranta, sillä tulokset ovat nähtävissä pitkällä aika viiveellä.
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen info ind. 5330	Esitetään tarkastuslautakunnalle otettavaksi käyttöön arviointikertomuksessaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumisen seuranta.
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille info ind. 5327	Nuorisotoimi, koulu ja seurakunta järjestää useita matalankynnyksen liikuntakerhoja liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmäinfo ind. 5328	Perustetaan kuntaan poikkihallinnollinen työryhmä, jonka edustus koostuu sivistys-, teknisen- ja hallinnon edustajista, jonka tehtävänä on informoida ja kehittää liikunnan edistämistyötä. Hyödynnetään informaatiossa olemassa olevia viestintäkanavia ja tapahtumia.
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen info ind. 5321	Toteutetaan yhteiskokous liikuntaseurojen ja yhdistysten kanssa esim. vuosittaisessa palkintogaalassa, jossa huomioidaan urheilun ja kulttuurin saralla menestyneitä henkilöitä, sekä kesän tapahtumasuunnittelun yhteydessä, jossa seurat ja yhdistykset luonnollisesti kokoontuvat yhteen.

Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä - TEA, pistemäärä info ind. 3984	kulttuurisihteeri kaikukortti
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa info ind. 5323	Toteutetaan raportointi lasten ja nuorten osalta tutkimustuloksiin perustuen kunnan vuosikertomuksessa vuosittain.
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista info ind. 5336	Raportoidaan valtuustolle vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista vuosikertomuksen yhteydessä.
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarvointiin info ind. 5320	Osastopäälliköt raportoivat vuosikertomuksen liitteellä 1 toimielinten vaikutusten ennakoarvointiin.
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa info ind. 5313	Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa puolivuositain ja laaditaan poissaolojen portaat ja niihin liittyvät toimenpiteet.

Tulostaulukko - Sotkanet.fi, Tilasto- ja indikaattoripankki

5.2 Johtopäätös, mihin kiinnitettävä huomiota jatkossa

Kaavilla hyvää tilastojen/ tehtyjen toimenpiteiden valossa

- Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3–5-vuotiaat % vastaavan ikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut
- Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13–17-vuotiasta
- Perhe syö yhteisen ilta-aterian vähintään kolmena arkipäivänä viikossa 63,2 % 8. ja 9.lk nuorten perheissä, joka on paras lukema suhteessa vertailukuntiin vuonna 2021.
- Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 16–24-vuotiaita, % vastaavan ikäisestä väestöstä
- Nuoret raportoivat saavansa perhepiiristään alkoholia huomattavasti vähemmän kuin kaksi vuotta aikaisemmin (2021 26,7 %, 2019 52,8 %), eli esimerkiksi huoltajat ja vanhemmat sisarukset välittävät vähemmän alkoholia alaikäisille nuorille.
- Kannabiksen kokeilut ovat vähentyneet yli puolella (2021 3,0 %, 2019 7,4 %). Lisäksi nuoret raportoivat, että omalla paikkakunnalla (Kaavi ja Tuusniemi) on kohtuullisen vähän huumeita saatavilla verrattuna isompiin paikkakuntiin kuten Kuopioon (Kaavi & Tuusniemi 25,8 %, Kuopio 54,3
- Avioeroja 25–64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä naimisissa olevaa

Huolenaiheita/kehitettävää tilastojen/ tehtyjen toimenpiteiden valossa

- Matalan kynnyksen liikuntakerhot eri ikäryhmille
- kulttuurittomiinhan lisääminen. Nuorisotilan kehittäminen. taidekerho kuukausittain
- Liikuntaohjaaja/ nuoriso-ohjaajan virka
- kaikukortti
- Yläkoululaisten ahdistus- ja masennusoireiden, sosiaalisen ahdistuksen, erilaisten päihdekokeilujen sekä tupakan ja alkoholin säännöllisen käytön suhteen ovat koko maakunnan korkeimpia ja samalla hälyttävimpiä. Yksinäisyyttä koetaan paljon.
- Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa
- Liikunta ks. 3.1.15 maaseudulla olevien lasten ja nuorten liikkumisen edistäminen
- Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta
- Koululounaan kasviruokapäivä ja välipalojen järjestämisessä ->
- Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0–12-vuotiaasta
- Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 0–16-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä
- Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiaasta, kunnan kustantamat palvelut
- Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0–17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)
- Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0–17-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä
- Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä
- Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 25–64-vuotiaat potilaat / 1 000 vastaavan ikäistä
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64 v
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, %
- Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen
- Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit aikuisilla
- Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä
- Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta
- TEAviisari: asukasraadit ja foorumien hyödyntäminen, HYTE-koordinaattori jne.

Lähteet

FinSote Kansallinen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus: <https://www.terveytemme.fi/finsote/>

FinLapset Lasten, nuorten ja perheiden terveys ja hyvinvointi: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/finlapset-lasten-nuorten-ja-perheiden-terveys-ja-hyvinvointi>

Kouluterveyskysely: <http://www.thl.fi/fi/tutkimujasiantuntijatyo/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely>

Kunnan /maakunnan omat indikaattorit ja tilastot: <https://www.kt.fi/tilastot-ja-julkaisut/henkilostotilastot>

[Kuntaliitto.fi](https://www.kuntaliitto.fi)

Lasten ja nuorten ylipaino ja lihavuus: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/tieto-ja-toimintamallit/tilastoja-ja-indikaattoreita-suunnittelun-ja-arvioinnin-tueksi>

Onnettomuusinstituutti OTI: <https://www.lvk.fi/onnettomuustietoinstituutti/oti/>

Poliisi: <https://poliisi.fi/-/poliisin-tilastot-vuodelta-2021-on-julkaistu>

Sotkanet www.sotkanet.fi

Tea-viisari: <https://www.thl.fi/fi/web/terveyden-edistaminen/johtaminen/tyokaluja/teaviisari>

Liite 1

Kaavin kunta

Yritysvaikutusten arviointilomake

Mistä päätöksistä tehdään aina arviointia? Pääsääntöisesti arvioinnin tarve määritetään tämän tunnistuslomakkeen avulla.

Mistä ei tehdä? Rutiinipäätökset, kuten erilaiset lakisääteiset luvat, yksittäiset pienhankinnat ja kaikkien osapuolten kannalta ennakoitavat toimenpiteet eivät vaadi arviointia. Henkilövalinnoissa ei tule suorittaa arviointia.

Arvioinnin laajuus Arvioinnin laajuus määräytyy Kyllä-vastausten määrän mukaan. En osaa sanoa-valinta (EOS) on tarkoitettu kysymyksille, joita ei ole mahdollista määrittää Kyllä- tai Ei-vastauksiksi.

Ei kirjallista arviointia, Mikäli Kyllä-vastauksia ei tule yhtään, ei kirjallista arviointia tarvitse tehdä. Yritysvaikutusten kartoittaminen on kuitenkin aina syytä todeta kirjallisesti.

Yritysvaikutusten tunnistamista helpottavat kysymykset

Kuntatason vaikutukset:

Kyllä Ei EOS

Koskeeko päätös hankintalinjauksia tai palvelutuotannon ulkoistamista? ☐ ☐ ☐

Poikkeaaako päätös aiemmasta linjasta kunnan päätöksenteossa? ☐ ☐ ☐

Vaikuttaako päätös yritysten sijoittumiseen paikkakunnalla? ☐ ☐ ☐

Vaikuttaako päätös kunnan vetovoimatekijöihin? ☐ ☐ ☐

Vaikuttaako päätös yritysystävällisyyteen? ☐ ☐ ☐

Vaikutukset elinkeinoelämään ja työllisyyteen: Vaikuttaako päätös toimiala- tai markkinarakenteeseen? ☐ ☐ ☐

Vaikuttaako päätös elinkeinorakenteen monipuolisuuteen? ☐ ☐ ☐

Vaikuttaako päätös yritysten toimintaedellytyksiin? ☐ ☐ ☐

Vaikuttaako päätös työllisyyteen? ☐ ☐ ☐

Yritystason vaikutukset:

Riippuuko yritystoiminnan aloittaminen tai jatkuminen päätöksestä? ☐ ☐ ☐

Vaikuttaako päätös yritysten toiminnan kustannuksiin tai investointeihin? ☐ ☐ ☐

Vaikuttaako päätös yritysten työvoiman saantiin? ☐ ☐ ☐

Vaikuttaako päätös yritysten logistiikkaan? ☐ ☐ ☐

Vaikuttaako päätös yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin? ☐ ☐ ☐

Vaikuttaako päätös yrityksen liiketoiminnan kannalta keskeisiin aikatauluihin? ☐ ☐ ☐

Kaavin kunta

Asia: Kirjoita tähän

Toimielin: Kirjoita, kokous Kirjoita tekstiä

§: Kirjoita tekstiä

Valmistelijat: Kirjoita tekstiä

Esittelijä: Kirjoita tekstiä

Ennakkoarvioinnin tarpeen arviointi

- x Ennakkoarviointi tarvitaan-> vaihtoehtotarkastelu päätösesityksenliitteeksi/
oheismateriaaliin
- x Ennakkoarviointia ei tarvita

	Päätösvaihtoehto 0 = (asialle ei tehdä mitään)	Päätösvaihtoehto 1 = (maksimivaihtoehto)	Päätösvaihtoehto 2 = (kompromissivaihtoehto)
Vaikutukset kuntalaisiin palvelujen käyttäjinä	Kirjoita tekstiä		
Vaikutukset henkilöstöön ja / tai osaamiseen			
Vaikutukset kunnan prosesseihin ja rakenteisiin			
Taloudelliset vaikutukset			
Vaikutukset yritystoimintaan/ yrittäjyyteen			
Vaikutukset ympäristöön			